

T.C.

**NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**İLKOKUL 4. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN İNTERNET
BAĞIMLILIĞI DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ VE
AKADEMİK BAŞARILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan

Orhan MEDİKOĞLU

Danışman

Dr. Öğr. Ü. Osman DALAMAN

Konya-2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Orhan MEDİKOĞLU
	Numarası	168302031019
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tezin Adı	İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

26/04/2018

Öğrencinin

Adı Soyadı İmzası

Orhan MEDİKOĞLU
Orhan

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Orhan MEDİKOĞLU
	Numarası	168302031019
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Osman DALAMAN
	Tezin Adı	İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma 26/04/2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

	Ünvanı Adı Soyadı	İmza
Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Osman DALAMAN	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. Ahmet Naci ÇOKLAR	
Jüri Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Alparslan GÖRÜCÜ	

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim süresince bana her türlü desteği veren, güler yüzü ile bıkmadan usanmadan her türlü sorunumu çözmeye çalışan, mesleki tecrübesi ile bana yol gösteren, tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Ü. Osman DALAMAN'a

Yüksek lisans eğitimim süresince ve tez aşamasında her şeyi paylaştığımız, birbirimize destek olduğumuz sevgili arkadaşlarım Barbaros Harun ŞAHİN, Serkan DUMAN ve Mustafa Volkan İHİYAR'a,

Yüksek lisans eğitimimde maddi ve manevi en büyük desteği veren, her zaman yanımda olan, her şeyi paylaştığım hayat arkadaşım, eşim Hatice MEDİKOĞLU'na, varlığıyla bana güç veren canım kızım Şifa' ya, her zaman hem maddi hem de manevi yönden bana destek olan aileme, teşekkürlerimi sunarım. İyi ki varsınız...

Orhan MEDİKOĞLU
Yozgat, 2018

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Orhan MEDİKOĞLU
	Numarası	168302031019
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Osman DALAMAN
	Tezin Adı	İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ÖZET

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişkiyi incelemeyi amaçlayan bu araştırma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde ve ilişkiyel tarama modelinde bir araştırmadır. Araştırma örneklemleri Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde yer alan çalışma örneklemleri için belirlenen ilkokullarda öğrenim gören 4.sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde çalışma örneklemleri için belirlenen ilkokullarda öğrenim gören 4. sınıf öğrenci sayısı Boğazlıyan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü strateji geliştirme biriminden alınmıştır. Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencisi sayısı ($\alpha=415$) olarak tespit edilmiştir. Araştırmada Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde yer alan ilkokullarda okuyan 4. sınıf öğrencileri ($n=199$) evrenden kolayda örnekleme alma yöntemiyle seçilmiştir. Araştırmada İnternet Bağımlılık Ölçeği gerekli izinler alınarak kullanılmıştır. Araştırmada internet bağımlılık düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Bağımlılık, Akademik, Başarı, İlkokul

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Orhan MEDİKOĞLU
	Numarası	168302031019
	Ana Bilim Dalı	Temel Eğitim
	Bilim Dalı	Sınıf Eğitimi
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Dr. Öğr. Üyesi Osman DALAMAN
	Tezin İngilizce Adı	Investigation of the Relationship Between the Determination of Internet Addiction Levels and Academic Achievement of Primary School 4th Grade Students

SUMMARY

This research is aimed at determining the relationship between internet addiction levels and academic achievement of 4th grade students in primary school and it is a research in quantitative based general screening and relational screening model. The research universe was determined as the 4th grade students studying in the primary schools determined for the study universe in the province of Boğazlıyan, Yozgat. The number of 4th grade students studying in the primary schools determined for the study universe in the province of Boğazlıyan in Yozgat province was taken from the Boğazlıyan District National Education Directorate's strategy development unit. The number of students studying in the 4th grade in the province of Boğazlıyan in Yozgat province was determined as ($\alpha= 415$). In the study, 4th grade students ($n = 199$) who were studying in primary schools in Yozgat province Boğazlıyan province were selected by sampling method easily. Internet Dependency Scale was used in the study with necessary permissions. It was concluded that there was a statistically significant relationship between internet addiction level and academic achievement level in the research.

Keywords: Internet, Addiction, Academic, Success, Elementary School

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI	ii
YÜKSEK LISANS TEZİ KABUL FORMU	iii
ÖNSÖZ	iv
ÖZET	v
SUMMARY	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xiv
KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ	xv
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	4
1.1.2. Alt Problemler	4
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	4
1.4. Varsayımlar	4
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
İLGİLİ LİTERATÜR ve ARAŞTIRMALAR	6
2.1 İlkokul Çağı ve İlkokul Çağı Öğrencilerinde Bilişsel Gelişim	6

2.2	İnternet Bağımlılığı ve İlişkili Unsurlar	7
2.2.1	İnternet Kavramı ve Dünya’da/Türkiye’de İnternet Kullanımı.....	7
2.2.2	İnternet Bağımlılığı Kavramı	11
2.2.3	İnternet Bağımlılığının Tanılanması.....	12
2.2.4	İnternet Bağımlılığının Nedenleri.....	16
2.2.5	İnternet Bağımlılığının Eşlik Ettiği Sorunlar	17
2.2.6	İnternet Bağımlılık Nesneleri.....	18
2.2.7	Sağlıklı ve Sağlıklı Olmayan İnternet Kullanımı	21
2.2.8	İnternet Bağımlılığı İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar ...	24
2.2.9	İnternet Bağımlılığı İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar..	28
2.3	Akademik Başarı ve İlişkili Unsurlar.....	29
2.3.1	Başarı ve Akademik Başarı Kavramları	29
2.3.2	Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler	33
2.3.3	Okul Başarısında Aile ve Çevrenin Etkisi.....	33
2.3.4	Okul Başarısında Öğretmenin Etkisi	35
2.3.5	Okul Başarısında Okul Yöneticisinin Etkisi.....	37
2.4.	İlgili Çalışmalar	38
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....		41
YÖNTEM.....		41
3.1.	Araştırma Modeli	41
3.2.	Evren ve Örneklem.....	41
3.3.	Örneklemin Özellikleri.....	43
3.4.	Veri Toplama Aracı.....	45
3.4.1.	Kişisel Bilgi Formu.....	45

3.4.2. İnternet Bağımlılık Ölçeği.....	46
3.5. Verilerin Toplanması.....	47
3.6. Verilerin Çözümü.....	47
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	49
BULGULAR ve YORUMLAR.....	49
4.1 Öğrencilerin Akademik Başarı Notunun Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi	49
4.2 Öğrencilerin İnternet Bağımlılığının Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi	55
4.3 Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	71
BEŞİNCİ BÖLÜM	76
TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	76
5.1. Tartışma.....	76
5.2. Sonuç.....	89
5.3. Öneriler.....	96
KAYNAKÇA	98
EKLER.....	114
Ek- 1: Araştırma İzin Belgesi.....	114
EK-2: Kişisel Bilgi Formu Örneği.....	115
Ek-3 : İnternet Bağımlılık Ölçeği Örneği.....	117
ÖZGEÇMİŞ	119

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 2. 1. Dünya İnternet Kullanımı ve Nüfus İstatistikleri.....	9
Tablo 2. 2. Türkiye’de İnternet Kullanım Sıklığı.....	10
Tablo 3. 1. Yozgat ili Boğazlayan İlçesi 4. Sınıf Öğrencileri Evren ve Örneklem Dağılım Tablosu	42
Tablo 3. 2. İlköğretim Okulu Öğrencilerinin ve Ailelerinin Demografik Bilgilere Göre Dağılımı	43
Tablo 3. 3. İnternet Bağımlılık Ölçeğine Ait Güvenirlilik Analizi	46
Tablo 3. 4. Normal Dağılımın KS Testi İle İncelenmesi.....	48
Tablo 4. 1. Akademik Başarı Notunun Cinsiyet Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	49
Tablo 4. 2. Akademik Başarı Notunun Yaş Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	49
Tablo 4. 3. Akademik Başarı Notunun Okulun Adı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	50
Tablo 4. 4. Akademik Başarı Notunun Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	50
Tablo 4. 5. Akademik Başarı Notunun İnternete Bağlanma Yolu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	51
Tablo 4. 6. Akademik Başarı Notunun Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	51
Tablo 4. 7. Akademik Başarı Notunun Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	52

Tablo 4. 8. Akademik Başarı Notunun Anne Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	52
Tablo 4. 9. Akademik Başarı Notunun Baba Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	53
Tablo 4. 10. Akademik Başarı Notunun Anne Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	53
Tablo 4. 11. Akademik Başarı Notunun Baba Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	54
Tablo 4. 12. Akademik Başarı Notunun Ailenin Yaşadığı Yer Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	54
Tablo 4. 13. İnternet Bağımlılığının Cinsiyet Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	55
Tablo 4. 14. İnternet Bağımlılığının Yaş Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	56
Tablo 4. 15. İnternet Bağımlılığının Okulun Adı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	57
Tablo 4. 16. İnternet Bağımlılığının Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	59
Tablo 4. 17. İnternet Bağımlılığının İnternete Bağlanma Yolu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	60
Tablo 4. 18. İnternet Bağımlılığının Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	61
Tablo 4. 19. İnternet Bağımlılığının Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi.....	63

Tablo 4. 20. İnternet Bağımlılığının Anne Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	64
Tablo 4. 21. İnternet Bağımlılığının Baba Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	66
Tablo 4. 22. İnternet Bağımlılığının Anne Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	68
Tablo 4. 23. İnternet Bağımlılığının Baba Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	69
Tablo 4. 24. İnternet Bağımlılığının Ailenin Yaşadığı Yer Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi	70
Tablo 4. 25. İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	71
Tablo 4. 26. Cinsiyete Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	72
Tablo 4. 27. Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	72
Tablo 4. 28. İnternete Bağlanma Yoluna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	73
Tablo 4. 29. Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	73
Tablo 4. 30. Anne Çalışma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	74
Tablo 4. 31. Baba Çalışma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	74

Tablo 4. 32. Ailenin Yaşadığı Yere Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	75
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3. 1. Yozgat ili Boğazlayan İlçesi 4. Sınıf Öğrencileri Evren ve Örneklem Dağılım Grafiği.....	42
--	----

KISALTMALAR ve SEMBOLLER LİSTESİ

İB : İnternet Bağımlılığı

ABN : Akademik Başarı Notu

p : Anlamlılık Değeri

x : Aritmetik Ortalama

ss : Standart Sapma

U : Non parametrik Mann Whitney U Testi

X² : Kuruskal Wallis H Testi

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Günümüzde çok hızlı biçimde yayılıp gelişen internet, insanlığın tarihi bakımından da bir dönüm noktasıdır. Çünkü insanlığın şimdiye kadar getirilen birikiminden daha fazla bir kültür ve bilgi birikimi son 30 senede oluşturulmuştur (Nakilcioğlu, 2007). İnternet, kişilere gerçek yaşamda alamadıkları eğlenceli ve güvenli sosyal yaşamı temin eden, eğlendiren ve iletişim kurduran bir araç vermektedir. İnternette kurulan iletişimler bireyin gerçek kimliğini gizleyebilmesine olanak vermekte ancak bu da doğru bir iletişim kurulmasını engelleyebilmektedir. Çünkü; internetteki iletişimlerde asıl mühim olan fiziki nitelikler ve sözsüz ifadeler yoktur (Akt: Peker, 2013).

Birçok kişi yaşamındaki üzüntü, sıkıntı ve baskıdan uzaklaşabilmek adına internete yönelmektedir. Çevrimiçi ortamlarda kendilerini kabul ettirebilecekleri, sözleriyle itibar görebilecekleri bir dünya bulmaktadırlar. Bireylerin internet kullandıkları faaliyetler çeşitlilik göstermektedir. Bunların bir kısmı interneti aşırı kullanmaya ve bağımlılığa neden olabilmektedir (Martin ve Schumacher, 2003).

Teknoloji ile alakalı meydana gelen her bir yenilik insan hayatına ciddi oranda etki etmektedir. Türkiye'nin internetle tanışmasıyla beraber pek çok şey gibi iletişim şekli de değişmiştir. Bilhassa 2000 senesi sonrasında toplumdaki bilgisayar okuryazarlığı önemli oranda artmıştır. Başlarda merak nedeniyle başlanmış olan internet kullanımı günümüzde bir ihtiyaç haline gelmiştir (Binali, 2015).

1.1. Problem Durumu

Depresyonda bir ruhsal durum, sosyal kaygı, yalnız kalmayı isteme, mutsuz olma, internete girince mutlu olmak, güven azlığı, eğlenmek, vakit geçirme istemek gibi sebepler bireylerin internete başvurma sebeplerinin bir bölümüdür. Bireylerin gündelik hayatta yaşayamadığı kazanma ve rekabet gibi hisleri sanal ortam içerisinde doyurma imkânı bulmaları, bilgisayar bağımlılığının nedenlerindedir (Çalışgan, 2013).

İnternette doğru şekilde yararlanan kullanıcılarla sağlıksız şekildeki kullanıcılar arasında birtakım farklılıklar bulunmuştur (Doğan, 2013). İnternet bağımlılığının görüldüğü kişiler söyleşi, oyun, alış-veriş gibi etkileşimli internet uygulamalarına kendilerini kaptırırken, bağımlı olmayanların interneti yalnızca e-mail göndermek ve bilgi araştırmak için kullandıkları görülmüştür (Gürcan, 2010).

Günümüzde internet ve bilgisayar kullanımı gençlerin bilgiye ulaşmalarında, ödev ve benzeri konularda araştırma yapmalarında, problem çözme becerilerini geliştirmelerinde, üretkenlik, kritik düşünme yönünde kişisel gelişimlerini pozitif yönde desteklerken, aşırı, kontrolsüz ve amacı dışında bilinçsizce kullanılması nedeniyle kaygı ve korkulara neden olarak, ergenlerin gelişimini negatif yönde etkilemektedir (Doğan ve Kılınç, 2014).

Öğrenciler bilgi arama ve öğrenmek yerine, interneti fazlasıyla eğlence amacıyla kullanmaktadır. Bu durum internetin başında daha çok vakit geçirmeleri sonucunu doğurmaktadır (Doğan ve Kılınç, 2014).

İnternet kullanımının sağladığı faydalar yanında bağımlılık semptomları gösterecek şekilde kullanılması sonucunda ilkökul öğrencilerin hayatlarında bazı problemler görülmektedir. Bunlar, öğrencilerin toplumsal ilişkilerde görülen bozulmalar, akademik başarılarında görülen düşmeler, bilgisayar başında çok fazla zaman geçirilmesinden kaynaklı kas ve iskelet sorunları, yeme ve uyku problemleri, fiziksel olarak hareketsizliğe bağlı obezite, göz ve görme problemleri, anne ve babanın internet kullanımını azaltmaya bağlı olarak yaşanan çatışmalar, okullarda cep telefonu kullanımına bağlı olarak alınan disiplin cezaları, içe kapanma ve iletişim becerilerinde görülen bozulmalar gibi sosyal, fiziksel ve psikolojik belirtiler görülebilmektedir (Binali, 2015; Cengizhan, 2005; Esen, 2007).

Yapılan araştırmalar internet kullanımının ülkemizde her geçen gün artmakta olduğunu göstermektedir. İnternet kullanımının sağlıklı olması ve karşılaşılabilecek zararlardan bireylerin korunabilmesi için toplumun geleceğini oluşturacak yetişkinlerin çocukluk ve ergenlik döneminde sağlıklı internet kullanımı için bilinçlendirilmesi ve internet bağımlılığına gençleri iten faktörlerin ortadan kaldırılması için de ailelere yönelik eğitimler verilebilir (Cömert ve Kayıran, 2010).

Akademik başarı tanımına birçok araştırmacı çalışmasında yer vermiştir. Genel olarak tanımlara bakıldığında akademik başarı öğrencilerin bilişsel becerilerini ölçen derslerdeki performansı betimleyen öğrencinin ders başarısını ifade eden bir kavramdır. Bu doğrultuda “akademik başarı, öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi olarak tanımlanabilir” (Silah, 2003).

Berberoğlu ve Kalender (2005) çalışmasında akademik başarının öğrencinin ders notuna göre değil öğrencinin öğrendiklerini yaşam durumlarına aktarma derecesi olarak ifade edildiği de görülmektedir. Bu çalışmada, öğrendiği bilgi ve becerileri yaşama aktarabilen, bireysel ve toplumsal gereksinimlere cevap verebilen bireylerin gerçek anlamda başarılı olduklarını ifade etmiştir.

Sınav kaygısı, zekâ, aile desteği, arkadaş desteği, öğretmen desteği, öğretim yaşantısı ile ilgili sıkıntılar, arkadaş çevresi ile ilgili problemler, aileyle alakalı problemler, beden ve ruh sağlığı, sorumluluk, ilgi ve yetenekler, verimli ve düzenli ders çalışma gibi unsurlar akademik başarıya etki etmektedir (Kasatura, 1991).

Çocuğun başarısında ailenin içerisindeki tutum oldukça etkilidir. Ailede çok disiplinli bir kontrol ve ceza gören çocuklar genelde başarısızdır. Ailenin eğitimdeki hatası anne ile babanın arasındaki eğitim anlayışının farkı, çocuğun başarısına engel teşkil edebilmektedir. Ailelerin derse, ödevlere yardım etmeleri, çocuklarına destek olmaları başarıyı pozitif etkilemektedir. Ev ödevi konusunda aileler hassas davranmak durumundadır. Çocuğun bu sorumluluğunu yerine getirmesini sağlamak, ancak bunu yaparken onun sorumluluğunu tamamen üstlenmemek gerekmektedir (Şahin ve Tuğrul, 2010).

Özellikle araştırma konumuzda olduğu gibi ilkökul çağındaki çocukların sağlıklı gelişim süreçleri adına bu konu ile ilgili daha kapsamlı araştırmaların yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir. Yukarıda sayılan nedenlerle, İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin belirlenmesi ve akademik başarıları arasındaki ilişkisinin olup olmadığını test etmek bu araştırmanın amacıdır.

1.1.1. Problem Cümlesi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişki var mıdır?

1.1.2. Alt Problemler

- Öğrencilerin akademik başarı notu demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin internet bağımlılığı demografik değişkenlere göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
- Öğrencilerin internet bağımlılığı ve akademik başarı notu arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin belirlenmesi ve internet bağımlılığının akademik başarıya bir etkisinin olup olmadığının incelenmesi bu araştırmanın amacı olarak belirlenmiştir.

1.3. Araştırmanın Önemi

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin akademik başarı üzerine etkisini incelemek ve olumsuz bir durum varsa çözüm üretmek açısından ilgililere bir fikir vermesi açısından önem arzettiği düşünülmektedir.

1.4. Varsayımlar

- Anket uygulamaları öğrenciler tarafından samimi ve gönüllü olarak cevaplanmıştır.
- Araştırma konusunda literatür taraması ve uzman görüşleri araştırmanın geçerli olması için yeterlidir.
- Araştırmada kullanılan internet bağımlılık ölçeğinde yer alan sorular ölçme amacına hizmet etmektedir.
- Kullanılan veri toplama aracı geçerli- güvenilir ve hesaplamalar 0.95 güven düzeyinde olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

- Araştırma veri toplama aracıyla sınırlıdır.
- Araştırma Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde bulunan Kaymakam Kemal Bey İlkokulu, Fatih İlkokulu, Cumhuriyet İlkokulu ve Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu ile sınırlıdır.
- Araştırmada ilkokullarda öğrenim gören 4.sınıf öğrencileriyle sınırlıdır.
- Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında örneklem üzerinden seçilen 4.sınıf öğrencilerinin görüşleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

İnternet Bağımlılığı: Kişisel, sosyal ve mesleki olumsuz sonuçlar doğuran, bilişsel ve davranışsal süreçlerle ilişkili olan internet sağlıksız bir şekilde kullanmaktan ortaya çıkan çok boyutlu bir durumdur (Caplan, 2002:261-268).

Başarı: Kişinin yetenek ve yetiştirmeye bağlı olarak gösterdiği ansal ya da eylemsel etkinliklerinin olumlu ürünüdür. İstenilen bir sonuca ulaşma yönünde bir ilerlemedir (Erdoğan, 2006: 95-106). Bu araştırmada “başarı” ifadesiyle “akademik başarı” kast edilmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İLGİLİ LİTERATÜR ve ARAŞTIRMALAR

2.1 İlkokul Çağı ve İlkokul Çağı Öğrencilerinde Bilişsel Gelişim

İlkokul çağı olarak adlandırılan ve 7-12 yaşları aralığındaki bu dönem içerisinde benmerkezci düşünce ve konuşma mühim oranda azalmaktadır. Çocuklar bilişsel zorlukları aşmaya başlamaktadırlar. Somut işlemler dönemi içerisinde çocukları işlem muhakemeleri mantıklı bir hal almaya başlamaktadır. İşlem öncesi dönem dâhilinde çözülememiş olan korunum sorunları bu dönem içerisinde çözüme kavuşturulmaktadır. Çocuklar, işlemleri ters çevirebilme kapasitesine gelmektedirler (Çakır, 2012).

Bu dönem içinde çocuklar karşılaştırma, sınıflandırma ve sıralama işlemleri için şema geliştirmektedirler. Nesnelere yapıldıkları madde, uzunlukları ve renkleri gibi niteliklerine göre gruplandırabilmektedirler. Belli nesnelere aralarındaki değişmeyen ilişkileri, onları görmeseler bile kavrayabilmektedirler. İlkokul üçüncü sınıfın sonlarında çocuklar çıkarma ve toplamanın birlikte kullanıldığı temel aritmetik işlemleri zihinsel olarak yapabilecek hale gelmektedirler (Erden,2007).

İlkokul çağına gelmiş olan çocukların bilişsel açıdan gelişimleri önceki yaşlara nazaran temel birtakım değişimler göstermektedir. Olayları diğerlerinin gözüyle görebilir duruma gelmekte, kütle değişmezliğini kavramakta, sınıflandırma yapabilmekte, cinsiyet rollerini öğrenmekte, gerçek ve düş ayrımını yapabilmektedirler. İkinci ve üçüncü sınıf seviyesine mantıksal kurallarla düşünebilmektedirler. Bu döneme Piaget tarafından somut işlem dönemi adı verilmesinin sebebi çocukların mantıki kabiliyetlerini somut yaşantı ve nesnelere uygulayabilmeleridir. Soyut düşünebilmeleriyle ilerleyen yaşlarda olmaktadır (Çakır, 2012).

Çocukların düşüncelerinde bulunan korunum ve sınıflayabilme nitelikleri onları problem, kavram ve konu çözümü açısından doğru düşünebilmeye yönlendirmektedir. Çocuk, bildiği sözcüğün bilmediği biçimde kullanılması halinde

düşüncede geri dönebilme esasını kullanıp aynı sözcüğü iki biçimde de kullanabilecek olduğunu öğrenmektedir (Küçükkaragöz, 2010).

Bu dönem içerisinde somut nesnelere ile alakalı sembollerin mantıklı ve sistemli bir şekilde işleyip kontrolünün sağlanması söz konusudur. Nesnelerin zihindeki temsillerinden, simgeler ve kavram üstünde zihinsel işlemlere geçiş yapılmaktadır. Çocuklar, bir önceki dönem içerisinde geliştirmiş oldukları ve kullanıma başladıkları simgeleri zihni süreçler ile alakalı işlemlerde de kullanmaktadırlar. Semboller ile alakalı temel aritmetik işlemler bu dönem başlarında somut olma şartıyla gerçekleştirilebilmektedir. Örnek vermek gerekirse; iki elma artı dört elma kaç elma yapar dendiğinde nesnelere veya parmaklarını kullanıp toplama yapabilmektedir. Bu dönem sonlarına doğru bu işlemler zihinsel biçimde yapılabilir duruma gelmektedir. Dönüşümsel düşünmeyle geçmişteki olayları zihni açıdan tekrar kurma, problem çözmede biraz düşünüp doğru yanıt vermelerine yardım etmektedir (Caplan, 2002).

Bu dönem içerisinde çocuklar dinlenmekten ziyade konuşmayı sevmektedirler. Dönem ilerledikçe kitap okumak, okuma yazma süreçleri çocukta kelime haznesini geliştirmekte ve kullanılan sözcük miktarını yükseltmektedir. Çocuklar, algıladıkları görüntüye bakmadan gerçekliğe tepki göstermektedirler. Örnek vermek gerekirse geniş ve kısa bir bardakta bulunan suyun aynı miktardaki uzun bardaktaki su ile eşit olduğunu bilmektedirler. Gruplama, sınıflama ve sıralama işlemleri rahat biçimde yapılabilmektedir (Akt: Çakır, 2012).

2.2 İnternet Bağımlılığı ve İlişkili Unsurlar

2.2.1 İnternet Kavramı ve Dünya’da/Türkiye’de İnternet Kullanımı

İnternet, bilgi toplumu tarafından kazanılan yeni ve siyasi, kültürel, sosyoekonomik boyutları bulunan bir araçtır (Çağır, 2010). İnternet; çoklu, grup ile ve kişisel iletişimleri bir arada barındırıyor olmasının yanı sıra düşük maliyeti, dünya genelinde birden fazla kişi ile iletişime imkan vermesi, bireyler arası iletişim sağlayabilmesi, global metin temelli olması gibi özellikleri ile farklı bir iletişim aracıdır (Çağır, 2010). Bu ise onu daha tercih edilebilir yapmakta, hızlı yayılmasını sağlamaktadır.

Gençler tarafından internet bir sosyal ilişki kurma ve iletişim aracı olarak görülmektedir. Gün geçtikçe gençlerin internette geçirdiği vakit arttığından araştırmacılar tarafından psikolojik ve sosyal olarak internetin etkileri araştırılmaktadır (Ybarra, 2004). Şehir hayatında sosyal ağları kurmak kolay değildir. Yapılmakta olan araştırmalarda bu gereksinimin internet vasıtasıyla daha kolay karşılandığı görülmüştür. İnternet, bireylerin düşünce ve duygularını çekinmeden, özgür biçimde ifade edebildikleri, kendilerini abartılı biçimde anlatabildikleri, bunun yanında diğer kişileri de rahatlıkla takip edebildikleri bir ortamdır. Bu ise insanların daha bağımlı olmalarına yol açmaktadır (Yalçın, 2014).

İnternet; Sarıbaş'ına göre (2003), bireylerin dünya üstünde birbirleriyle çok geniş bir içerik ve amaçla iletişime geçmelerini, bilgi alışverişi yapmalarını sağlamakta olan bir iletişim ağıdır. Bu kapsamda internet uluslararası bir iletişim şebekesi olup her ülkede üyeleri vardır.

Çağımızda en hızlı biçimde yayılıp büyüyen internet, insanlığın tarihi bakımından da bir dönüm noktasıdır. Çünkü insanlığın şimdiye kadar getirilen birikiminden daha fazla bir kültür ve bilgi birikimi son 30 senede oluşturulmuştur (Nakilcioğlu, 2007). İnternet, kişilere gerçek yaşamda alamadıkları eğlenceli ve güvenli sosyal yaşamı temin eden, eğlendiren ve iletişim kurduran bir araç vermektedir (Martin ve Schumacher, 2003). İnternette kurulan iletişimler bireyin gerçek kimliğini gizleyebilmesine olanak vermekte ancak bu da doğru bir iletişim kurulmasını engelleyebilmektedir. Çünkü iletişimlerde asıl mühim olan fiziki nitelikler ve sözsüz ifadeler yoktur (Akt: Peker, 2013).

Pek çok birey yaşamındaki sıkıntı ve baskıdan uzaklaşabilmek adına internete yönelmektedir. Çevrimiçi ortamlarda kendilerini kabul ettirebilecekleri, kabiliyetleriyle itibar görebilecekleri bir dünya bulmaktadırlar (Martin ve Schumacher, 2003). Bireylerin internette kullandıkları faaliyetler çeşitlilik göstermektedir. Bunların bir kısmı interneti aşırı kullanmaya ve bağımlılığa neden olabilmektedir (Griffiths, 2001; Akt: Shapira, Lessing, Goldsmith, ve vd., 2003).

Teknoloji ile alakalı meydana gelen her bir yenilik insan hayatına ciddi oranda etki etmektedir. Türkiye'nin internetle tanışmasıyla beraber pek çok şey gibi

iletişim şekli de değişmiştir. Bilhassa 2000 senesi sonrasında toplumdaki bilgisayar okuryazarlığı önemli oranda artmıştır. Başlarda merak nedeniyle başlanmış olan internet kullanımı günümüzde bir ihtiyaçtır (Akt: Göktaş ve Kayri, 2014). İnternete girme gereksinimiyse günden güne artmaktadır. Bu durum ise dünyanın tamamında ve Türkiye’deki internet kullanıcılarında artışa neden olmaktadır.

Türkiye ve dünyada internet kullanımına dair verilere bakıldığında 2016 senesinde dünyadaki internet kullanıcılarının sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tabloya bakıldığında 2000 senesindeki verilere nazaran dünyada internet kullanıcılarının %832 arttığı görülmektedir. Dünyada en çok internet kullanıcısıysa 1.6 milyarla Asya’dır. En az kullanıcı ise Avustralya’da bulunmaktadır. İnternet kullananların sayıları nüfusa oranla ele alındığında Kuzey Amerika %87,9’la ilk sıradadır. Sondaya %28,6’yla Afrika vardır. 2016 verilerine göre dünyada internet kullananların sayıları 3,3 milyara yakındır.

Tablo 2. 1. Dünya İnternet Kullanımı ve Nüfus İstatistikleri

Dünya Bölgeleri	Nüfus	İnternet Kullanıcıları	İnternet Kullanıcıları	Nüfuz Etme	Gelişme	% Olarak Kullanıcılar
	2016	(Aralık, 2000)	(Son Veriler)	(% Nüfus)	(2000-2016)	
Verileri						
Kuzey Amerika	357.178.284	108.096.800	313.867.363	87.9 %	90.4%	9.3 %
Güney Amerika	617.049.712	18.068.919	344.824.199	55.9 %	1,808.4%	10.2 %
Avrupa	821.555.904	105.096.093	604.147.280	73.5 %	474.9%	18.0 %
Asya	4.032.466.882	114.304.000	1.622.084.293	40.2 %	1,319.1%	48.2 %
Afrika	1.158.355.663	4.514.400	330.965.359	28.6 %	7,231.3%	9.8 %
Avustralya	37.158.563	7.620.480	27.200.530	73.2 %	256.9%	0.8 %

Kaynak: <http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

2014’ün istatistiklerine göre dünyada en çok internet kullanıcısı olan ülke Çin’dir. Çin’in ardından ABD, Japonya ve Hindistan gelmektedir. İnternet kullanımı Türkiye’de de hızlı bir yayılma göstermektedir. 2014 senesinde yapılan araştırmaya göre 35 milyon kullanıcıyla Türkiye internet kullanımında 12. olmuştur (TUİK, 2015).

TÜİK verilerine bakıldığında internetin Türk insanın yaşamındaki yeri görülmektedir. 2015 senesinde Türkiye’de 16-74 yaş grubunda yer alan kişilerde internet ve bilgisayar kullanma oranları sıra ile %48,9 ve %49,9 olmuştur. 2012’de ise bu oranlar %47,4 ve %47,7’dir.

Tablo 2. 2. Türkiye’de İnternet Kullanım Sıklığı

	Türkiye			Kent			Kırsal		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Hemen her gün	67,1	69,2	63,9	69,8	72,6	65,7	54,2	55,1	52,1
Haftada en az bir defa	23,2	22,4	24,6	21,8	20,7	23,5	30	29,4	31,4
Ayda en az bir defa	8	7,1	9,3	7	5,8	8,6	12,7	12,4	13,4
2-3 ayda bir	1,7	1,3	2,3	1,3	0,9	2,2	3	3	3,1

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13569>

İnternet ve bilgisayar kullanma oranları 16-74 yaş aralığındaki erkekler için %59,3 ve % 60,2 olmaktadır kadınlar daysa %38,7ve %39,8 şeklindedir. Bu kullanımlar şehirlerde %58 ve %59, kırsal bölgede %28,6 ve %29,5’tir (TÜİK, 2013).

TÜİK’ e ait 2015 verilerine göre en çok internet kullananlar 16-24 yaş grubundakilerdir. Bu ise bu araştırmanın ergenlere odaklı yapılması gerektiğini göstermektedir.

İnternetin popüler ve güncel kullanılma biçimlerinden bir tanesi ise internette alışveriştir. 2015 senesi itibariyle TÜİK araştırmalarına göre her dört kişiden bir tanesi internette alışveriş gerçekleştirmiştir.

2015 senesinin ilk üç aylık döneminde internet kullanmış olan kişilerin işyeri ve ev haricinde internete kablosuz bağlanabilmek adına %41,1’inin akıllı telefonları, %17,1’inin bilgisayar kullandığı belirlenmiştir.

Yine TÜİK tarafından 2015 senesinde yapılan araştırmalara göre Türkiye’de internetin kullanılma sıklığına bakıldığında son üç aylık periyotta kullananların %67’lik kısmı her gün internet kullanımı gerçekleştirdiklerini ifade etmişlerdir.

2.2.2 İnternet Bağımlılığı Kavramı

İnternet kullanımlarının artması internet bağımlılığı olgusunu ortaya çıkartmıştır. Eşgi’ ye göre (2014) internet bağımlılığı olgusu ilk kez 1995 senesinde Goldberg tarafında ortaya atılmış olup konuya dair bilimsel tartışmalarsa Young ile birlikte 1996-1997 döneminde başlamıştır (Eşgi, 2014). Young (1996) “İnternet Bağımlılığı Hastalığı” olgusunu ilk gündeme taşıyan uzmanlardan bir tanesi olmuş, kişilerin internet kullanımlarıyla psikososyal sağlık durumları, iş ve evlerindeki negatif neticelerin aralarında ilişki bulunduğunu ifade etmiştir.

İnternet bağımlılığını Doğan (2013); kullanıcıların çevrimiçi kullanımlarını kontrol edebilme yeteneklerini sosyal, mesleki, ilişkisel sorunlara yol açacak düzeyde etkileyebilen, genelde tanınmamış ve yeni bir klinik rahatsızlık olarak ifade etmiştir. Şahin ve Korkmaz (2011) ise bu kavramı internetin zararlı ve kontrol dışı kullanımı olarak ifade etmişlerdir.

Ergin vd., (2013) ise; internet bağımlılığının genelde interneti aşırı kullanma isteğinin önüne geçememek, internet olmadan vakit geçirmekten keyif almama, internette yoksunluk durumunda saldırganlık ve sinirlilik olması, bireyin ailevi ve sosyal yaşamının bozulması şeklinde ifade edilebileceğini söylemişlerdir.

İnternet bağımlılığı ila alakalı Türkoğlu (2013) literatürde bağımlılığın fiziki ve davranışsal olarak tanımlanmakta olduğunu; davranışsal bağımlılığınsa madde arayışını içermekte olan aktiviteler ve bunun ile bağlantılı biçimde patolojik kullanım niteliklerinin varlığına dair bulguları, fiziki bağımlılığınsa genelde yoksunluk ve toleransın bulunduğunu ifade etmek için kullanıldığını belirtmiştir.

Taçyıldız (2010) ise bu bağımlılığın bireyin interneti aşırı kullanmasının negatif etkilerini tanımlamada kullanıldığını, alkol bağımlılığındaki gibi bunun da bağımlı olunan şeyden kopmamak biçiminde olduğunu ve madde bağımlılığından farklı olarak davranış bazında gözlemlendiğini ifade etmiştir.

İnternet bağımlılığına dair yapılmış açıklamalardan hareketle bilişim teknolojilerinde meydana gelen gelişmelerin kaynaklarda internet bağımlılığı olgusunun yer almasına sebebiyet verdiğini ve bu durumun ise ilkökul öğrencilerinin üstünde pozitif ve negatif birçok etki yapabildiğini söylemek mümkündür.

2.2.3 İnternet Bağımlılığının Tanılanması

İnternet Bağımlılığı ile ilgili tanımlama 1995 yılında ilk olarak Ivan Goldberg tarafından yapılmaya çalışılmıştır. Goldberg DSM-IV' teki madde bağımlılığı kriterlerinden esinlenerek 7 maddeden oluşan bir teşhis ölçeği oluşturmuştur (Öztürk vd., 2007).

Goldberg' e Göre İnternet Bağımlılığının Teşhis Kriterleri

Yıl içerisinde belli olmayan bir zamanda aşağıdaki belirtilerden 3 veya daha fazlasının ortaya çıkmasıyla klinik olarak belirgin bir bozulma ve sıkıntıya neden olan internetin uygunsuz kullanımudur.

1) Aşağıdakilerin biri için tanımlanan tolerans gelişimi

- a.** Ulaşılmak istenilen keyif için internetin kullanım süresinin arttırılması
- b.** Aynı miktarda devamlı kullanılan internetten keyif alma noktasında azalmalar oluşması

2) Aşağıda belirtildiği şekliyle yoksunluk meydana gelmesi

İnternetin fazla ve uzun süreli kullanımının sonucunda aşağıda belirtilenlerin en az 2'sinin meydana gelmesiyle (1 ay içerisinde görülebilir), bireylerin bu belirtiler nedeniyle mesleki, sosyal ve önemli işlevsel bakımdan zorluk yaşaması

- Psikomotorajitasyon (Buldukları yerde sürekli oturamamak ve devamlı hareket halinde olmak)
- İç sıkıntısı
- İnternet ile ilgili obsesif düşünceler
- İnternet ile ilgili fantezi ve hayal kurma

- İstemli ya da istem dışı tuşlara basma davranışında bulunma
- İnternete vb. ağlara bağlanarak sıkıntıdan kurtulmaya çalışma

3) Planlandığı süreden daha çok interneti kullanma

4) İnterneti kullanmayı bırakmak veya kontrol altına almak için gösterilen isteğin ve çabaların boşa çıkması

5) İnterneti kullanırken (internet üzerinden alış-veriş yapmak, yeni programlar denemek, dosyaları düzenlemek vb.) çok fazla internette çok fazla zaman harcamak

6) İnternetin kullanımından dolayı önemli sosyal, mesleki ya da serbest zaman etkinliklerini yapmamak veya bu etkinlikleri azaltma ortaya çıkabilir.

7) İnternetin kullanımına, sebep olduğu zararlara (uyku sorunları, evlilikte yaşanan sorunlar, işine ve randevularına yetişememe vb.) rağmen ileri derecede devam etmek (Öztürk vd., 2007).

Young internetin kumar gibi bağımlılık yaptığını ve internet bağımlısı olanların dürtü kontrol bozukluğuna dair birtakım semptomları gösterdiğini ifade etmiştir. Goldberg DSM-IV’ teki madde bağımlılığı kriterlerinden internet bağımlılığına dair ölçütler yalnızca kimyasal maddeler için belirlenmiş olup, davranışsal bağımlılıklar dürtü kontrol bozuklukları kategorisinde ele alındığından; Young, kötü madde kullanımını içermeyen internet bağımlılığının DSM-IV’teki dürtü kontrol bozukluklarının kapsamındaki “patolojik kumar oynama” bozukluğuna yakın olduğu sonucuna varmıştır (Arısoy, 2009).

Young, patolojik internet kullanımının olduğu kişilerde davranışsal dürtü kontrol bozukluğunun bulunması ve bu bozukluğun kimyasal bir madde alımını içermemesini dikkate alarak, sağlıksız kumar oynama teşhis kriterlerini sağlıksız internet kullanımı için uyarlayarak, internet bağımlılığına özgü ilk defa ciddiyet içeren tanımlama kriterlerini meydana getirmiştir (Arısoy, 2009; Clark, 2000).

Young, oluşturduğu bu sekiz kriterden beşinin kişide görülmesinin internet bağımlılığının bir göstergesi olduğunu ifade etmiştir.

Anderson da doğru-yanlış olarak cevaplandırılan yedi sualle internet bağımlılığını Goldberg DSM-IV' teki madde bağımlılığı kriterlerine göre tarif etmiştir (Konkan vd., 2010).

Morahan-Martin ve Schumacher (2000)'deki çalışmasında sağlıklı internet kullanımını, kişilerin ruh hallerindeki değişiklik, hayatın bize verdiği rollerdeki sorumluluklarda başarılı olamama, suçlu hissetme ve pişman olma gibi birtakım belirtilere sebep olan internetin kullanımı olarak ifade eder. Morahan-Martin ve Schumacher' in (2000) yapmış oldukları çalışma ile sordukları 13 soruya verilmiş olan cevaplar ise, sağlıklı internet kullanımının akademik ve mesleki sahalarda, kişiler arası ilişkilerde problemlere, huzursuzluklara, aşırı güçsüzlük belirtilerine ve kişilerin ruhsal durumunda değişikliklere sebebiyet verdiği sonucunu doğurmuştur.

Shapira ve arkadaşları da yapı olarak internet bağımlılığı ile dürtü kontrol bozukluğu arasında benzer özellikler olduğunu ve bu nedenle internet bağımlılığının tanımlanırken DSM-IV-TR dürtü kontrol bozukluklarının kriterlerinin temel alınarak oluşturulmasını öne sürmüşlerdir. Shapira ve arkadaşlarının 2003'te problemlili internet kullanımı ile ilgili oluşturduğu tanı kriterleri aşağıda belirtilmiştir (Konkan vd., 2010).

Shapira ve arkadaşlarına Göre İnternet Bağımlılığının Teşhis Kriterleri

1) Aşağıda belirtilenlerden en az bir tanesi için internet kullanımında fazlasıyla zihinsel çaba görülür.

i. İnterneti kullanırken kontrol etme gayretlerinin neticesiz kalması

ii. İnternet kullanımının planlanan süreden daha fazla sürmesi

2) İnternetin kullanılması ya da internetle zihinsel olarak aşırı meşguliyet, kişinin meslek hayatı, sosyal deneyimler veya başka sahalarda işlev kaybı ya da klinik semptomlara neden olmaktadır.

3) Aşırı internet kullanımı hipomani ve mani epizotlarının yaşandığı anda ortaya çıkmadığı gibi diğer eksen I bozuklukları ile de açıklanamaz.

Aboujaoude ve diğerleri dürtülerin kontrolündeki bozuklukların, obsesyon ile komplikasyonların görüldüğü rahatsızlıkların kriterlerini ve maddenin kötüye

kullanılması ile önceden belirtilen internet bağımlılığı kriterlerini bir araya getirerek dört kademeli teşhis kriterlerini oluşturmuşlardır (Konkan vd., 2010).

Yapılan araştırmalar internet bağımlılığının tanı kriterleri ile madde bağımlılığının tanı kriterleri arasında benzer özellikler olduğunu göstermektedir. Bu anlamda patolojik düzeyde görülen internet kullanımı genel bir ifadeyle “teknolojik bağımlılıklar” başlığı altında ele alınmaktadır.

Griffiths, teknoloji bağımlılığını davranışsal bağımlılıkların bir alt kümesi olarak ele alarak, ana bileşenlerini de dikkat çekmek, duygu durum değişiklikleri, toleranslı davranma, geri çekilmeyle oluşan belirtiler, çatışma, nüksetme şeklinde açıklamış ve kullanmıştır (Aktaran: Cengizhan, 2005).

Griffiths’ e Göre İnternet Bağımlılığının Teşhis Kriterleri

Dikkat Çekme: Belirli bir eylemin bireyin hayatında en önemli anda ortaya çıkarak, düşüncelerine, duygularına ve davranışlarına hâkim olmasıdır. Mesela, interneti kullananların, hakikatte çevrimiçi olmadıkları halde bir ileriki online olacakları ana odaklanmalarıdır.

Duygu durum Değişikliği: Belirli bir faaliyet üzerinde çalışmanın sonucu bireyin ifade ettiği kişisel tecrübelerle vurgu yapar ve baş etme becerisi şeklinde görülebilir. Mesela, bu bireyler internette oldukları sürece duygusal bir hareketlilik olmakla beraber internetin başında uzun saatler geçirirken sakince kayıtsız kalabilirler.

Tolerans: Aynı tesiri yaşatması için belirli faaliyetlerin niceliğindeki çoğalma sürecidir. Mesela, interneti kullanan kişilerin ilk başta kısa zamanda ulaştığı duygu durumuna tekrar ulaşabilmesi için internette daha fazla kalması gerekmektedir.

Geri Çekilme Belirtileri: Belirli bir faaliyet son bulduğunda veya ani bir şekilde kesintiye uğradığında oluşan nahoş duygular veya fiziksel tesirlerdir. Mesela, İnterneti kullanan bir kişi kullanım sırasında engellenmesiyle titreme, kötümserlik ve sınırlı olma hallerinden şikayetçi olabilir.

Çatışma: Bağımlılar ile etrafındakiler arasındaki kişilerarası çatışmaları, mesleki, sosyal hayatı, ilgileri ile ilgili aktivitelerde yaşadığı çatışmaları ve bireyin kendi iç dünyasındaki çatışmalarını ifade eder.

Nüksetme: Belirli bir etkinliğin önceden oluşmuş örüntüleriyle yeniden meydana gelmesi temayülüdür. Uzun zamandır kaçınma ve denetimden sonra bağımlılığın yeniden en ileri boyutuna dönülmesidir (Aktaran: Cengizhan, 2005).

Yapılmış olan çalışmalar sonucu oluşan bu tanımlara baktığımızda internetin aşırı kullanımının ve günlük hayattaki işlevselliği bozmasının kişiyi bağımlılığa doğru götürdüğü söylenebilir.

2.2.4 İnternet Bağımlılığının Nedenleri

Depresyonda bir ruhsal durum, sosyal kaygı, yalnız kalmayı isteme, mutsuz olma, internete girince mutlu olmak, güven azlığı, eğlenmek, vakit geçirme istemek gibi sebepler bireylerin internete başvurma sebeplerinin bir bölümüdür. Bireylerin gündelik hayatta yaşayamadığı kazanma ve rekabet gibi hisleri sanal ortam içerisinde doyurma imkânı bulmaları, bilgisayar bağımlılığının nedenlerindedir.

İnternet bağımlılığı son derece sık görülen bir durum olsa da nedeniyle alakalı net bir tanımlama halen yoktur. Çünkü bu bağımlılık davranışına etki eden pek çok unsur vardır. Fakat internet bağımlılığı davranışı üstünde birçok unsur etkili olmaktadır. Bu konuyla alakalı kültürel mekanizmalar kuramı, nörobiyolojik kuram, sosyal beceri eksikliği kuramı, bilişsel davranışçı kuram gibi birçok kuramın görüş bildirdiği görülmektedir. İnternet bağımlılığına bilişsel davranışçı kurama göre bireylerdeki bilişsel yapılar sebebiyet vermektedir. Sosyal beceri eksikliği kuramına göreyse kişiliksel sorunu olan ya da psikolojik bir rahatsızlığı bulunan bireyler internet bağımlılığına daha yatkındırlar. Bu kuram, sosyal izolasyon, depresyon gibi sorunlara sahip bireylerin yüz yüze iletişimden ziyade sanal iletişimleri tercih ettiklerini ifade etmektedir. Sanal ortam içerisinde kendini daha rahat hissettiklerinden interneti çok kullanmak ve sonrasında internete bağımlı olma davranışı görülebilmektedir. Nörobiyolojik kurama göre internet bağımlılığı beyinden kaynaklanmaktadır. Madde kullanımındaki gibi internet bağımlısı bireyler de internete bağlanma göstermekte, dopamin miktarları artmaktadır. Bu kuram,

internete bağımlı olan bireylerde seratonin taşıyan gen olan '5HTTLPR' polimorfizmi ile bir ilişki olabileceğini ifade etmiştir (Çalışgan, 2013). Kültürel mekanizmalar teorisindeyse internet bağımlılıklarının kültür yapısı nedeniyle meydana geldiği iddia edilmektedir. Bu yaklaşımda internet kullanmayla alakalı en sık çalışma yürütülen Japonya, Kore, Macaristan, Finlandiya ve ABD'de aşırı kullanım, daha az araştırma yapılan yerlerdeyse daha alt düzeyde kullanım tespit edilmektedir (Alaçam, 2012).

2.2.5 İnternet Bağımlılığının Eşlik Ettiği Sorunlar

İnternet bağımlılığı bireylere birçok bakımdan etki etmektedir. İnternet bağımlılığının beraberinde getirdiği problemler genellikle psikiyatrik bozukluk, hiperaktivite, dikkat eksikliği, anksiyete, genel duygu durum bozuklukları biçiminde olmaktadır (Sayar ve Senkal, 2014). Bu problemler şöyledir:

Duygu Durum Bozuklukları: İnternet kullanımıyla gelen duygu durum bozukluklarında depresyon başı çekmektedir. İnternet kullanımının nedeni veya sonucu depresyon olabilir. Alaçam (2012) bu hususta depresyonu internet bağımlılığı açısından hem bir sonuç hem bir sebep olarak görmüş, psikolojik ve sosyolojik sebeplerle kişilerin internete yönelebileceklerini ifade etmiştir. İnternet bağımlılıkları bulunan kişilerde bağımlı olduktan sonra da depresyon olabilmekte veya az da olsa internet depresyonu hafifletebilmektedir. Depresyonda bulunan kişi çevreye yabancı, mutsuz bir yapıda olup neticesinde başkaları ile iletişime geçmek yerine vaktinin büyük bölümünü bilgisayarda geçirebilmektedir. Bazı hallerdeyse internet bağımlılığı nedeniyle kişiler depresyona girebilmektedirler. Bilhassa son dönemlerde yaygınlaşan sosyal paylaşım sitelerindeki mutlu olay ve resimler, refah düzeyi yüksek hayatlar vs. gerçek hayatta karşılığını bulamadığında bireyler üzerinde yıkıcı etki yapabilmektedir (Sayar ve Senkal, 2014).

Anksiyete Bozuklukları: İnternet bağımlılığıyla anksiyete bozuklukları da oluşabilmektedir. Yapılmış olan araştırmaların bazılarında göre internet bağımlılığı bulunan bireyler farklı kaygı problemleri taşıyabilmekte, özellikle de obsesifkompulsif bozukluk oluşabilmektedir. Bunun yanında yalnız bireylerin aşırı biçimde internette zaman geçirmelerinin neticesinde kaygılarının arttığı ve bunun

neticesinde interneti arkadaş edinip daha çok vakit geçirdikleri görülmüştür (Doğan, 2013). İnternet kullanımını aşırı olan kişilere bakıldığında bireysel ilişkilerinde hayal kırıklığına karşın son derece hassas oldukları yabancılar ile iletişime geçmenin anksiyete seviyelerini yükselttiği görülmektedir. Doğan (2013) tarafından yapılan araştırmada internet bağımlısı kişilerin kompulsif eğilimleri ve depresyon seviyelerinin üst düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite: Bu rahatsızlıklara sahip olan bireylerde dürtüleri kontrol etmede güçlük çekilmektedir. İnternette çok vakit geçirmenin neticesinde bilhassa okul çağında bulunan çocuklara konsantrasyon ve dikkatsizlik baş göstermektedir.15-23 yaş aralığındaki 910 kız 1204 erkek öğrenciyle yapılan çalışmadan alınan sonuçlara göre kızlarda bu rahatsızlıkların daha fazla görüldüğü ve bunun internet bağımlılığıyla ilişkisinin olabileceği saptanmıştır (Şenormancı vd., 2010). İnternet bağımlılığı, hiperaktivite ve dikkat eksikliği hususunda Üneri ve Tanıdır (2011) ise internet bağımlısı gençlerin konsantrasyon ve derse yoğunlaşma problemleriyle beraber dikkatsizliklerinin de olduğunu gözlediklerini ifade etmişlerdir.

Diğer Psikiyatrik Bozukluklar: İnternet kullanımından kaynaklanan diğer sorunlar bu bireylerde kişilik bozukluğu, madde bağımlılığı, alkolizm gibi sıralanabilmektedir. Bilhassa depresyon gibi çeşitli birtakım problemleri bulunan kişilerde internet bağımlılığının yanı sıra keyif veren madde kullanımı, sigara ve alkol bağımlılığı da yaygın biçimde görülebilmektedir. İnternet bağımlılığına dair gerçekleştirilen araştırmalar bunun psikolojik diğer rahatsızlıklar ile beraber görülebildiğini göstermiş, internet bağımlısı olanların yarısında diğer başka psikolojik rahatsızlıkların da (madde kullanımı %38, duyu durum bozukluğu %33,depresyon ve distimik bozukluk %25,psikotik bozukluk %14,anksiyete bozukluğu %10) görülebileceği saptanmıştır (www.yesilay.org.tr).

2.2.6 İnternet Bağımlılık Nesneleri

Young vd. (2000), internet bağımlılık nesnelelerini; “Sanal seks bağımlılığı”, “sanal arkadaşlık bağımlılığı”, “ağ tutkunları (çevrimiçi kumar ve çevrimiçi alışveriş)”, “aşırı bilgi yükleme (internette gezinmek, veri tabanı araştırması

yapmak)” ve bilgisayar bağımlılığı (özellikle bilgisayar oyunları) şeklinde sınıflandırırken, Gönül (2002), “onlinesex (pornografi) bağımlılığı”, “online oyun bağımlılığı”, “online kumar bağımlılığı”, “online borsa bağımlılığı” ve “online alışveriş bağımlılığı” olarak sınıflandırmıştır. Bu araştırmada ise internet bağımlılığı nesnelere “çevrimiçi sosyal ağ bağımlılığı”, “çevrimiçi oyun bağımlılığı”, “çevrimiçi alışveriş bağımlılığı”, “çevrimiçi pornografi bağımlılığı” olmak üzere 4 alt kategori şeklinde incelenmiştir.

Çevrimiçi Sosyal Ağ Bağımlılığı

Sosyal ağlar profil oluşturmaya, iletişim kurmaya, arkadaş edinmeye ve paylaşımında bulunmaya imkan veren sanal topluluklardır (Kuss ve Griffiths, 2011). Sosyal ağ bağımlılığı genellikle sosyal ağ sitelerinde (facebook, twitter, instagram, vb.) olması gerekenden çok daha fazla zaman geçirmek olarak tanımlanmaktadır. Sosyal ağ kullanımının temel sebebi çevrimiçi ortamda arkadaşlık ilişkileri kurma ve sohbet etme olarak düşünüldüğünde sosyal ağlar; Young (2000)’ in internet bağımlılığı için tanımladığı siber ilişki bağımlılığı kategorisinde değerlendirilebilirler (Kuss ve Griffiths, 2011). Bireyler çevrimiçi sosyal ağlarda çok uzun süre zaman harcadığından dolayı bağımlılık riski meydana gelmekte ve bunun sonucunda sosyal, psikolojik ve ekonomik sorunlar ortaya çıkabilmektedir (Filiz vd., 2014).

Çevrimiçi Oyun Bağımlılığı

Çevrimiçi oyun bağımlılığı, bilgisayar ya da video oyunlarının aşırı kullanımından kaynaklanmaktadır. Bir ya da birden çok kişinin internet üzerinden eş zamanlı olarak oynayabildiği oyunlar internet bağımlılığı için nesne oluşturmaktadır. Çevrimiçi oyunların herkese açık olması, üyelik sisteminin kolay olması ve ücretsiz olması nedeniyle internet bağımlılığı açısından risk oluşturmaktadır (Gönül, 2002). Çevrimiçi oyunların bu denli ilgi görmesinin nedeni sadece görsel içerikli zenginliklere sahip olması değil, aynı zamanda oyunların şiddet ve gerçek dünya dışında hayal ürünleri ile donatılmış olmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca çevrimiçi oyun oynayan bireyler kendisini başka bireylere ispat etme şansı yakalayacak ve bu durum bireyin bilgisayar başında çok uzun süreler geçirmesine neden olacaktır (Günüç, 2009).

Yeşilay Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimi (2016) (www.yesilay.org.tr) raporunda oyun bağımlılığı belirtilerini şu şekilde sıralamaktadır;

- Günlük hayatta aile ve arkadaşla beraber zaman geçirmek yerine bilgisayarda oyun oynamayı tercih etmek.
- Oyundan alınan başarıyı gerçek hayattaki başarıdan daha çok önemsemek.
- Aile arasında görülen iletişim bozuklukları ve oyun başında geçirilen zaman ile ilgili çevresindeki insanlarla tartışmalar yaşamak.
- Bilgisayar başında olmayınca huzursuzluk ve sinirlilik hissetmek.
- Sosyal ilişkilerin bozulması.
- Fiziksel rahatsızlıkların meydana gelmesi (uykusuzluk, yorgun hissetme vb.)

Bilgisayar oyunları içerisinde, etkileri en fazla olan oyunlar olarak kabul edilen çevrimiçi oyunlar bireylerin akıl, şehvet ve öfke duygularına hitap ederek psikolojik sorunlar meydana getirmektedir (Tarı ve Cömert, 2007). Çevrimiçi oyun bağımlısı ergenler ve gençler zaman içerisinde hayata karşı duyarsızlaşmakta ve gerçek dünyadaki duygulara karşı yoksun oldukları belirtilmektedir (Sevindik, 2011).

Çevrimiçi Alışveriş Bağımlılığı

Son yıllarda ticari şirketlerin internet üzerinden alışveriş hizmeti sunmaya başlaması ile birlikte çevrimiçi alışveriş hız kazanmıştır. İnternet üzerinden sadece şirketler değil aynı zamanda bireyler de ürün alma ve satma işlemi yapabilmektedir (Gönül, 2002). Çevrimiçi alışveriş bağımlılığı, internet üzerinden gereksiz ve bilinçsiz olarak yapılan ürün ve hizmet alımını ifade etmektedir. Sanal alışveriş sitelerinin kullanıcılara gönderdiği reklam e-postaları, promosyon teklifleri ve anlık olarak sunduğu indirim fırsatları kullanıcıların dikkatini çekmektedir. Kontrolsüz olarak yapılan çevrimiçi alışveriş bireylerde maddi sıkıntılara yol açmakta ve sosyal hayatta ciddi sorunlara neden olmaktadır (Larose ve Eastin, 2002).

Çevrimiçi Pornografi Bağımlılığı

Seks bağımlılığı, kişinin fiziki ve psikolojik gereksinimlerini karşılayabilmek adına daimi biçimde cinsel içerikli aktiviteler gerçekleştirme gereksinimi duymasındır. İnternet bağımlılık nesneleri arasında en kolay ulaşılabilir ve en sık kullanılan nesne olarak pornografi gelmektedir. Bireylerin sosyal statüleri ne olursa olsun internet sayesinde rahatlıkla ve sorgulamadan bu nesneye ulaşabilmektedir (Gönül, 2002). İnternet pornografisi özellikle web siteleri, forumlar, içerik paylaşım siteleri ve çeşitli sosyal medya araçları ile dağıtılan pornografi türüdür. 1981 yılında internetin genel kullanıma açılması ve www teknolojisinin doğmasıyla birlikte yaygınlaşma başlamıştır (Tarı-Cömert, 2007). Çevrimiçi seks, sohbet odalarında genellikle iki veya daha fazla kişinin aynı anda birbirlerine pornografik mesajlar ile mastürbasyon yapması olarak tanımlanmaktadır. Kişiler kendini olduğundan farklı tanıtmanın rahatlığı ile daha güvenli seks yaptığını düşünmektedir. Sanal seks' in en önemi sonuçları yetişkinlerde evlilik problemi, ergenlerde ise sosyal ve psikolojik yönden çeşitli sorunların ortaya çıkması olarak görülmektedir (Gönül, 2002). Özellikle ergenler internette yer alan ahlak dışı bu olaya dâhil edilerek toplumsal problemlere yol açmaktadırlar (Sevindik, 2011). Çevrimiçi seks bağımlısı olan ya da olması muhtemel olan risk grubundaki bireylere aile desteği ve psikoterapi imkanı sunulması gerekmektedir (Young vd., 2000; Griffiths, 2001).

2.2.7 Sağlıklı ve Sağlıklı Olmayan İnternet Kullanımı

Psikologların bakış açısına göre kişinin bilgisayarın ve internetin karşısında geçirdiği sürenin kendisini tanımasında ve kimliğini keşfetmesinde faydalı ve doğru olduğu düşünülmektedir. Bilhassa ergenlik çağında her şeyden çekinen ve kendisine güveni olmayan gençlerin sanal ortamlarda kişiliğini tanıma ve doğru davranışları deneyimleyerek öğrenme fırsatı doğmaktadır. İnternet yabancı kültürlerle tanışma olanağı sağlayarak, dünyada farklı ülkelerde yaşamakta olan insanların müşterek hobileri ve ilgi alanları doğrultusunda bağlantı kurmalarını ve kişinin çevresini genişletmesini sağlar. Sanal ortamdaki arkadaşlıklar, aşklar gerçek hayatta da devam edebilir. Fakat, sanal ortamdaki ilişkiler gerçek hayattaki ilişkilerin yerine geçmemeli ve tercih edilmemelidir. Sanal ortamdaki deneyimlenen davranış şekilleri gerçek

hayatta yer alabildiği zaman sağlıklı ve faydalı bir durumdan bahsedilebilir. Ancak, kişinin sanal ortamdaki yaşamını gerçeğe uyarlayamadığı ve kendisini sanal bir kişi olarak tanımladığı durumlarda kişi kişilik karmaşası yaşayabilir (Döner, 2011).

Takıntılı olarak interneti muhakeme etmek, düşkünlük, internete olan arzuyu denetim altına alma davranışında azalma, internet kullanımından vazgeçememek ve mahrumiyet tarzı belirtiler internet kullanımının sağlıklı olmadığının tipik belirtileridir (Çağır, 2010).

İnternette doğru şekilde yararlanan kullanıcılarla sağlıksız şekildeki kullanıcılar arasında birtakım başlıklar bulunmuştur. İnternet bağımlılığının görüldüğü kişiler söyleşi, oyun, alış-veriş gibi etkileşimli internet uygulamalarına kendilerini kaptırırken, bağımlı olmayanların interneti yalnızca e-mail göndermek ve bilgi araştırmak için kullandıkları bulunmuştur (Dinham, 2004).

Suler' in (1999), yaptığı araştırmada 8 faktörün incelendiği sağlıklı internet kullanımı ile sağlıksız internet kullanımı için farklılık söz konusu olabilir. Bu başlık kişinin internete karşı olan tutkusunun sağlıklı ya da patolojik olarak bağımlılığa yönelik veya ikisinin arasında da yer alabilir (Aktaran: Gürcan,2010).

Suler' a Göre Sağlıklı ve Problematik İnternet Kullanımı

- Çevrim içindeki etkinliklerle ulaşılan gereksinimlerin çeşidi ve miktarı,
- Karşılanmayan gereksinimler sonunda meydana gelen yoksunluk hissiyatında artış,
- Online etkinliklerin çeşidi,
- İnternet kullanımının, bireyin günlük yaşamındaki sürece tesiri,
- Bireysel problemler,
- İhtiyaçlarının bilincinde olmak,
- Tecrübe ile iştirak aşaması,
- Gerçek ile farazi gerçek arasında dengenin ve bütünleşmenin olması (Gürcan, 2010).

Kısaca özetlersek; Suler (2004), Bütünleme İlkesi' ne göre sağlıklı ve sağlıksız internet kullanımı arasındaki farkı, bireyin gerçek yaşantısı ile siber-yaşantısı arasındaki bağlantının kopmasıyla oluştuğunu ifade etmektedir. Sağlıklı olan durum gerçek yaşamla siber-yaşamın bütünleşmesidir. Çünkü kişiler hayattan koştuklarında zamanla sanal dünyanın içindeki farklı bir alemde kendilerini görüp bağımlı hale gelebilmektedirler (Döner, 2011).

Ögel (2014) ise sağlıklı internet kullanımını, bilişsel veya davranışsal bozukluklar oluşmadan makul görülen zamanlarda internetin kullanımı olarak tanımlamıştır. Sağlıklı internet kullanıcılarının özelliklerini 5 başlık altında toplamıştır. Buna göre bu özellikler aşağıda belirtilmiştir.

Sağlıklı İnternet Kullanıcılarının Özellikleri

Eğer Kişiler;

- 1) Yüz yüze yaşantılarıyla, sanal ortamdaki yaşantılarını birleştiriyorlarsa,
- 2) İnternet üzerinde yaşanan hayattan gerçek hayattaki yakınlarına bahsediyorlarsa,
- 3) İnternette tanışılan kişilerle telefonda konuşuyor ve şahsen görüşüyorlarsa,
- 4) Gerçek yaşamda tanınan insanların bazılarıyla e-posta veya sohbet ortamlarında iletişime geçiyorlarsa,
- 5) Ve internet ortamındaki gruplarda gerçek kimliğini, ilgilerini ve becerilerini gizlemiyorlarsa, sağlıklı bir şekilde interneti kullanmanın avantajlarından yararlandıkları söylenebilir (Ögel, 2014).

Sonuç olarak; Sağlıklı bir şekilde kullanılan internet, çocukların ve gençlerin yaşanan tecrübelerine yol göstermesine, hızını ayarlamasına, araştırma yaparken okuma, yazma, tercih, bölümlendirme gibi birçok becerilerinin kullanılmasına yardım etmektedir. Kontrol dışı kullanılan internetin çocuk ve genç üzerinde fiziksel, psikolojik, sosyal ve zihinsel gelişimi ile ilgili olumsuz etkileri olmaktadır (Cömert ve Kayıran, 2010).

2.2.8 İnternet Bağımlılığı İle İlgili Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Günümüzde internet ve bilgisayar kullanımı gençlerin bilgiye ulaşmalarında, ödev ve benzeri konularda araştırma yapmalarında, problem çözme becerilerini geliştirmelerinde, üretkenlik, kritik düşünme yönünde kişisel gelişimlerini pozitif yönde desteklerken, aşırı, kontrolsüz ve amacı dışında bilinçsizce kullanılması nedeniyle kaygı ve korkulara neden olarak, ergenlerin gelişimini negatif yönde etkilemektedir.

Öğrencilerin bilgi arama ve öğrenmek yerine interneti fazlasıyla eğlence amacıyla kullanmaları internetin başında daha çok vakit geçirmeleri sonucunu doğurmaktadır (Doğan ve Kılınç, 2014).

Ülkemizde 3-18 yaş aralığındaki çocuk ve ergenler ile ilgili yapılmış olan bir çalışmaya göre evlerin %35.7'sinde bilgisayar,% 21.7'sinde ise internetin bulunduğu saptanmıştır. Ayrıca yapılan araştırmaya göre anne-babanın eğitim seviyeleri yükseldikçe evlerde teknolojik araçların sayısında da artış olmaktadır (Aktaran: Cömert ve Kayıran, 2010). Çocuklar ve gençler kendi evlerinden, gittikleri okullarından, kütüphanelerden ya da arkadaşlarının evleri gibi birçok mekândan internete ulaşabilmektedirler. Ülkemizdeki interneti kullananların % 44'ünün internet kafelerden, % 41'inin kendi evlerinden diğerlerinin ise iş ortamlarından genel ağa ulaştıkları görülmektedir. Öğrencilere baktığımızda ise internet kullanımının daha çok kafelerden gerçekleştirildiği saptanmıştır (Aktaran: Cömert ve Kayıran, 2010).

Balcı ve Gülnar (2009), Selçuk üniversitesinde öğrenimini sürdüren 953 üniversite öğrencisinin katılımıyla internet bağımlılığı ile ilgili araştırma yapmıştır. Bu çalışmada katılımcıların % 23,2'sinde internet bağımlılığının semptomlarını gösterdiği saptanmıştır. Araştırmada internet bağımlılığı ile ilgili sosyo-demografik faktörlerin ayırıcı bir tesiri bulunmamakla birlikte, İnternet bağımlılarını, bağımlı olmayan kullanıcılardan ayırt eden en kuvvetli iki faktörün internette geçirilen süre ve internete duyulan güven olduğu sonucuna varılmıştır.

Kelleci vd.' nin (2009), 673 lise öğrencisinin katılımından oluşan araştırmasına göre kız öğrencilerle erkek öğrenciler arasında internet kullandıkları zaman bakımından istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunmuş olup, yaklaşık olarak

kızların % 70'inin, erkeklerin ise % 60'ının gün içinde 1-2 saatlerini internet başında geçirdikleri, 5 saat ve üzeri kullanımların ise erkeklerde (% 16.8) oranı ile daha fazla olduğu saptanmıştır (Aktaran: Cömert ve Kayıran, 2010).

Bayhan (2011), tarafından Malatya'da merkez ilçedeki lise gençlerinin internet kullanma alışkanlığını ve internet bağımlılığı eğilimini belirlemek amacıyla bir araştırma yapılmıştır. Araştırmada 1800 öğrenciye 50 sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır.

Bu anket, internetin bağımlılık derecesini ölçerek 6'lı likert tipi ölçeği ve 20 sorudan oluşmaktadır. Yapılan değerlendirmede ölçekten alınan puanlarda 0-19 arası ortalama değerlerin altında, 20-49 arası orta, 50-79 arası ortalama değerlerin üstünde ve 80-100 aralığı ise ortalama değerlerin çok üstünde şeklinde değerlendirilerek bağımlılığın olduğunu göstermektedir. Ortalamanın üstü dikkate alındığında araştırmanın örnekleminin %14'ünde internet bağımlılığının görüldüğü sonucu çıkmıştır. Kendisinin internete bağımlı olduğunu düşünen kişilerin internete bağımlılık düzeylerinin de yüksek çıkması arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Ailelerin aylık gelirinin artmasıyla evden internete bağlanma ve bağımlı olma derecelerinde artış görülmektedir. İnternet bağımlılığının fazla olduğu bireylerin internet kafelerde uzun süre vakit geçirmelerinden dolayı aileleriyle tartışma oranları da daha yüksektir (Bayhan, 2011).

Ergenlerdeki problemlerli internet kullanımı ve uyumu açısından anlamlı derecede bir ilişkinin var olup olmadığını belirlemek amacıyla Gürcan (2010) tarafından Konya'nın merkezinde bulunan bir lisede eğitim gören 1, 2, 3 ve 4. sınıflardan rastlantısal küme örnekleme tekniği ile belirlenen 330 kız ve 380 erkek öğrenci üzerinde araştırma yapılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre ergenlerdeki sağlıksız internet kullanımı cinsiyet faktörüne göre manidar şekilde farklılaşmaktadır. Erkeklerdeki sağlıksız internet kullanımının değerleri, internetin negatif neticeleri, sosyal yararları, sosyal rahatlığı ve fazla kullanımının puan ortalamaları açısından kızlardan manidar derecede fazla çıkmıştır. Okul türünün farklılığına göre ergenlerdeki sağlıksız internet kullanımlarının toplam puanları ve sosyal yarar/rahatlık, fazla kullanımlarının alt boyutta manidar derecede farklılaştığı

saptanmıştır. Meslek lisesinde okuyan ergenlerin sosyal yarar/ rahatlık değerleri Anadolu lisesindeki ergenlerden daha yüksektir. Genel lisede okuyan öğrencilerin interneti aşırı kullanım değerleri Anadolu ve İmam hatip lisesinde öğrenim görmekte olan öğrencilere oranla manidar derecede fazla çıkmıştır. Sağlıksız internet kullanımının değerlerine baktığımızda genel ve meslek lisesinde okuyanların puanları Anadolu ve İmam hatip lisesinde okuyanlara göre manidar derecede yüksektir. Sınıfların seviyesi açısından bakıldığında ergenlerdeki sağlıksız internet kullanımının manidar derecede farklılaşmadığıdır. Ergenlerdeki sağlıksız internet kullanımı (internetin negatif neticeleri, sosyal yararları, sosyal rahatlığı ve fazla kullanımı) ve uyum puanları (anti sosyal davranışlar, öfke kontrolünde sorunlar, duygusal problemler, pozitif benlik) arasında manidar derecede ilişkinin bulunduğu görülmüştür (Gürcan, 2010).

Döner (2011) ilkokulun ikinci kademesinde öğrenimine devam eden öğrencilerden internet bağımlılığının seviyelerinin belirlendiği farklı değişkenlerin incelendiği araştırmasını Afyonkarahisar il merkezindeki devlet okullarındaki bilişim teknolojileri sınıfında bulunan ve internet kullanan 624 öğrenci üzerinde yapmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre; İnternet kullanan öğrencilerin %10'unun da sınırlı bağımlılık semptomları görülürken %90'ının da semptom görülmemiştir. Ölçekten elde edilen puanların, cinsiyet, interneti kullanma süresi, günlük kullanımının sıklık derecesi ve kullanım ortamlarının değişkenleri açısından farklılık gösterdiği görülmektedir. Haftada internet başında kalma süresinin sıklığı internet bağımlılığını belirleyen en önemli değişkendir. İnternet bağımlılığı ile gün içinde kullanılma süresi ve yaş değişkeni arasında düşük seviyede ve pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Araştırmanın sonucunda internet başında geçirilen zaman ile depresyon durumu artış gösterdikçe bağımlılığında artış gösterdiği, erkeklerdeki bağımlılık ölçeğinin değerlerinin kızlardan istatistiki olarak manidar düzeyde fazla olduğu, bunun dışındaki faktörlerle bağımlılık ölçek değerleri arasında istatistiki anlamda manidar bir ilişkinin bulunmadığı belirlenmiştir. Aynı zamanda bağımlılığın görüldüğü grup ile görülmediği grup arasında, erkek olma, depresyon değerlerinin

fazla olması ve internet başında uzun zaman geçirmenin istatistiki olarak manidar derecede etkili olduğunun sonucuna varılmıştır (Üneri ve Tanıdır, 2011).

Taylan ve Işık'ın (2015) öğrenim gören ilk ve ortaöğrenim öğrencileri üzerinde İnternet Bağımlılığı ile ilgili yapmış olduğu çalışmada yüz yüze görüşme yöntemiyle İnternet bağımlılığı ölçeği uygulanmış ve öğrencilerin %82'sinin evinde internet bağlantısı olduğu ve öğrencilerin %93,8'inin interneti her gün kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin üçte ikisi olağan internet kullanıcısyken üçte birlik kısmı internete bağımlı (%4,1) ve internete bağımlı olma tehlikesi (%28,5) sınırlarındadır.

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) nisan ayının 2015 Yılında yapılan Hane halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmasının bulguları sonucunda, Türkiye'nin genelindeki evlerin %69,5'unun internete erişim sağladığı tespit edilmiştir (TUİK, 2015).

2015 yılı Nisan ayında yapılan aynı çalışmanın bulguları bilgisayarın ve internetin kullanım oranlarının 16-74 yaşındaki erkeklerde %64 ile %65,8; kadınlarda %45,6 ile %46,1 olduğunu belirtmektedir. İnternetin kullanımı 2015 yılının ilk üç ayında 16-74 yaş grubu bireyler tarafından %87,1'lik bir oranla evden gerçekleştirilmiştir. Ayrıca bunu %42,5 oranında işyerleri, %37,7 oranında akrabaların, arkadaşların evleri, %29,2 oranında alışveriş merkezleri, hava alanları ve benzeri kablosuz bağlantının sağlanabildiği mekanlar, %10,6 ila internet kafeler takip etmiştir.

Yapılan araştırmalar internet kullanımının ülkemizde her geçen gün artmakta olduğunu göstermektedir. İnternet kullanımının sağlıklı olması ve karşılaşılabilecek zararlardan bireylerin korunabilmesi için toplumun geleceğini oluşturacak yetişkinlerin çocukluk ve ergenlik döneminde sağlıklı internet kullanımı için bilinçlendirilmesi ve internet bağımlılığına gençleri iten faktörlerin ortadan kaldırılması için de ailelere yönelik eğitimler verilebilir. Özellikle araştırma konumuzda olduğu gibi ilkökul çağındaki çocukların sağlıklı gelişim süreçleri adına bu konu ile ilgili daha kapsamlı araştırmaların yapılmasının da faydalı olacağı düşünülmektedir.

2.2.9 İnternet Bağımlılığı İle İlgili Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Johansson ve Göttestam (2004) Norveçli gençlerdeki internete olan bağımlılığın yaygınlık durumunu incelemek amacıyla bir araştırma yapmışlardır. Çalışmanın gayesi gençlerdeki haddinden fazla internet kullanımı ile birbirinden ayrı internet etkinliklerini incelemektir. Johansson ve Göttestam (2004), Young 'un (1998) geliştirmiş olduğu İnternet Bağımlılığının Tanımlanması ile ilgili anketin Norveç'e uyarlamasını yaparak, bu anketi 12-18 yaş grubu toplamda 3237 genç üzerinde uygulamışlardır. Çalışmaya göre internetin %35,8'inde aralıksız olarak kullanmadıkları, %4,9'unun internet kullanmadıkları, %49,6'sının ise haftalık olarak sık kullandığı saptanmıştır. Bu durumda katılımcıların haftalık olarak yaklaşık 4,3 saatlerini internet başında geçirdikleri bulunmuştur. Young (1998)'un tanı anketinin sonucuna göre %1.98'lik değerde olanların internete bağımlı, %8,68'lik değerdeki internet kullanıcılarının ise bağımlılık riski taşıdığı belirtilmiştir. Aynı zamanda 12-15 ile 16-18 yaş aralığındakilerin kullanım çokluğu açısından bir farklılık yoktur. Fakat, çalışmaya göre erkeklerdeki internetin kullanımı kızlarla kıyaslandığında daha çoktur. Tam zamanlı çalışanlar yarım mesai yapanlara göre, büyük şehirlerde yaşayanlarda küçük şehirlerde yaşamlarını sürdürenlere göre internet daha fazla kullanmaktadır.

2005'te İngiltere'de 9-19 yaş aralığındaki çocuklar ve ergenler üzerindeki araştırma verileri internetin ve bilgisayarın kullanımı hakkında aydınlatmaktadır. Bu çalışmada çocukların ev ortamında internet kullanımında artış görülmektedir. Çocukların % 75'i evlerindeki bilgisayar sayesinde internete girmektedir. Örneklem grubunun % 92'si okullarından internete ulaşmaktadır. İnternete erişimi sağlayacak şekilde % 71'inin bir bilgisayara, % 38'inin cep telefonuna, % 17'sinin ev telefonuna ve % 8'inin oyun konsoluna sahip olduğu görülmektedir. %19'unun ise kendi odalarındaki şahsi bir bilgisayarı mevcuttur. 12-19 yaş aralığındakilerin evde internet kullanırken % 63'ünün çevrimiçi ortamlardaki aktivitelerini anne-babalarından saklamak amacıyla farklı yöntemlere başvurdukları belirtilmiştir (Aktaran: Cömert ve Kayıran, 2010).

Chisholm 8-18 yaş grubundaki çocukların ve gençlerin günlük olarak 8 saatlerini bilginin ve iletişimin sağlandığı aletlerle geçirdiklerini dile getirmektedir. Berson ve Berson ise 12-18 yaşındaki genç kızlardan % 74'lük kısmının zamanlarının çoğunluğunu sanal sohbet odaları ile elektronik posta ve mesajlaşma şeklinde geçirdiklerini ifade etmektedir (Cömert ve Kayıran, 2010).

Young, (1996) sağlıksız internet kullanımı ile ilgili ilk deneysel araştırmasını DSM-IV'teki sağlıksız kumar oynama kriterlerinden adapte ederek gerçekleştirmiştir. Çalışmasını veri toplarken kullanacağı araçlara göre oluşturduğu 396 internete bağımlı kişi ve bağımlılığı vuku bulmayan 100 kişi üzerinde yapmıştır. Bağımlıların haftalık 38.5saatinterneti kullandıkları ve bunun %35'inin söyleşi, %28'inin birden fazla kullanıcısı olan oyun, %13'ünün ise elektronik posta şeklinde olduğu saptanmıştır. Haftalık 4.9 saat internetin kullanıcısı olan fakat bağımlı olmayanların ise %24'ünün bilgiye erişmek, %30'unun ise elektronik posta göndermek için internet kullandığı görülmüştür. Dikkati çeken bir başka husus da söyleşi ortamlarında internetin kullanma oranının %7, çok amaçlı oyun kullanımının ise % 5 olmasıdır. Aynı zamanda interneti orta ve daha ileri seviyede kullananların ekonomik, eğitim, meslek ve toplumsal ilişkilerinde problemlere maruz kaldığı sonucuna varılmıştır. Bu durum internete olan bağımlılığın asıl hayatta bireyin birçok açıdan zarar gördüğünün göstergesidir (Döner, 2011).

2.3 Akademik Başarı ve İlişkili Unsurlar

2.3.1 Başarı ve Akademik Başarı Kavramları

Başarı, bireyin yetişmesi ve kabiliyetine bağlı biçimde göstermiş olduğu eylemsel veya anlık etkinliklerinin pozitif bir ürünü olmaktadır (TDK, 2014). Wolman' a göre (1973) başarı, istenen bir neticeye ulaşabilme kapsamında ilerlemeyi ifade etmektedir (Aktaran: Keskin ve Sezgin, 2009). Başarı, okul ortamı içerisinde belli akademik programlar veya derslerden kişinin ne düzeyde faydalandığını göstermektedir (Keskin ve Sezgin, 2009). Bu tanımlara göre başarı gerçekleşmesi istenilen bir hedef için bireyin güç harcayarak yaptığı etkinliklerin olumlu ürünüdür.

Eğitimde başarı dendiğinde genelde okulda okutulmakta olan derslerde geliştirilip öğretmenler tarafından takdir gören notlar ile kazanılmış bilgiler ifade

edilmekte, akademik başarıdan bahsedilmektedir (Keskin ve Sezgin, 2009). Eğitimde "başarı" kavramıyla "akademik başarı" kastedilmektedir. Başarı, akademik başarıyı da kapsayan daha geniş bir kavramdır. Ancak okuldaki başarı dediğimizde akademik başarı akla gelmektedir. Bu nedenle eğitim araştırmalarında başarı ve akademik başarıyı ayırmak güçtür (Şevik, 2014).

Akademik başarı tanımına birçok araştırmacı çalışmasında yer vermiştir. Genel olarak tanımlara bakıldığında akademik başarı öğrencilerin bilişsel becerilerini ölçen derslerdeki performansı betimleyen öğrencinin ders başarısını ifade eden bir kavramdır. Bu doğrultuda "akademik başarı, öğrencilerin okul yaşamında amaçlanan davranışlara ulaşma düzeyi olarak tanımlanabilir" (Silah, 2003). Erdoğan (2006) ise yapmış olduğu çalışmada akademik başarı kavramını kişinin duyuşsal ve psikomotor gelişiminin dışında olan, tüm program alanlarında yer alan davranış değişiklikleri şeklinde belirtmektedir. Akademik başarı daha ziyade bilişsel becerileri ölçmede kullanılmaktadır. Diğer bir çalışmadaysa okullarda belli bir akademik program veya dersten kişinin ne ölçüde faydalandığının göstergesi olarak ifade edilmiştir. Okullardaki başarıysa akademik programlardaki derslerden öğrenciler tarafından alınan puan veya notların ortalamasıdır (Güleç ve Alkış, 2003). Bununla beraber Demirtaş ve Çınar'a (2004) göre başarı hedeflenen neticeye ulaşmak, isteneni elde etmektir. Öğrencinin başarısı onun olduğu ders, sınıf, okula göre belirlenen neticelere ulaşma başarısıdır. Diğer bir çalışmadaysa Özgüven (2002) başarı olgusunu kişinin okuldaki belirli bir akademik program veya dersten faydalanma düzeyi olarak ifade etmiştir. Başka bir çalışmaya bakıldığında bu olgu bazı beceri ve bilgiler kazanmayı gerektirmekte olan hususlarda istenen seviyede yeterlik sağlanması veya kendine ölçme araçları uygulanmış öğrencinin pozitif tepkileri ile ortaya çıkmakta olan netice olarak belirtilmiştir (Arıcı, 2008).

Olçay ve Döş' e (2009) göre ise, okul başarısı akademik anlamda ortaya konan üstünlük bazında belirlenen bir gösterge olmaktadır. Okullar; akademik üstünlük için gereken ortamın tasarlandığı, bilginin kazanıldığı ve bilişsel gelişim sağlanan yerlerdir. Üstün olduğu düşünülen notlar okul başarısını, bunun altındakilerse başarısızlığı ifade etmektedir.

Öğrencilerin başarısız ya da başarılı olarak etiketlenmeleri derslerdeki not oranlarına göre belirlenmektedir. Demirtaş (2010) ise öğrencilerin başarılarının eğitim öğretim ortamı içerisinde kazandıkları bilgi, davranış ve becerilerde kendini gösterdiğini ifade etmektedir. Akademik olarak başarılı öğrenciler yüksek notlar alan, ders çalışan, isteneni yapan öğrenciler olup hep ön planda tutulmaktadırlar (Bahçetepe, 2013).

Sarpkaya' ya (2008) göre, ilkokul öğrencilerin programdaki derslerin ve sosyal etkinliklerin katkısıyla ilgi ve yeteneklerine göre yetiştirilecekleri bir dönemdir. İlköğretim kurumlarında öğrenci başarısı ders programlarında belirtilen özel ve genel amaçlar, kazanımlara göre ölçülür ve değerlendirilir. Öğrencinin başarısının değerlendirilmesinde bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psiko-motor özelliklerinin hepsi bir bütün olarak göz önüne alınması gerekmektedir. Sınavlar ve öğrencilerin performanslarına dönük faaliyetler 100 puan üstünden değerlendirilmektedir. Değerlendirmenin neticeleri öğretmen not çizelgesine puan olarak yazılıp beşlik sisteme dönüştürülüp karneye geçilmektedir. Bu sistemde en başarılı “beş” en başarısız ise “bir” notu ile gösterilmektedir.

Başka çalışmalarda, akademik başarının öğrencinin ders notuna göre değil öğrencinin öğrendiklerini yaşam durumlarına aktarma derecesi olarak ifadelendirildiği de görülmektedir. Bu çalışmalardan biri olan Berberoğlu ve Kalender (2005) çalışmasında, kişinin öğrendiği bilgi ve becerileri yaşama aktarabilen, bireysel ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilen bireylerin gerçek anlamda başarılı olduklarını ifade etmiştir. Diğer bir çalışmadaysa Kumandaş ve Kutlu (2011) eğitimde öğrencinin başarısını tekrar ele alındığını ve öğrencinin başarısının sadece okul derslerinden geçmesi ve kalmasıyla anlaşılması gerektiğine dikkat çekip, başarı kavramını öğrencilerin ne düzeyde gerçek hayatta kullanabildiklerini gösterdiğini belirtmektedir. Diğer bir çalışmasında ise öğrenci başarısı öğrencilerin derslerde öğrendiklerini aynen kullanmaları değil, öğrendiklerini yaşam durumlarına göre uyarlamaları olarak görülmesi gerektiği ifade edilmiştir. Öğrenci başarısı bilgiden beceriye, beceriden de yeteneğe doğru çıkarılmalıdır. Öğrencilerin yaşamda başarılı olabilmeleri için, etkili iletişim

kurabilmesi, olaylara eleştirel gözle bakabilmesi, karşılaştıkları problemleri çözebilmesi gibi üst düzey zihinsel özelliklere sahip olması gerekmektedir. Öğrencilerin bu özellikleri kazanması, öğrencilerin kendini tanımasına ve kendilerinin başarılı olmasını sağlayacak özellikleri kavramasına bağlıdır. Bunun için de öğretmenlerin öğrencilerini değerlendirme sürecine etkin olarak katması gerekir (Kutlu ve vd., 2010). Diğer bir çalışmada Kocaman (2009) önemli noktalara değinmiştir. Çocuklarımızın başarısı sadece aldıkları notlar ve kazandığı sınavlarla değerlendirilmemeli, gerçek anlamda başarı, onun gelecekteki iş ve aile yaşantısındaki başarıyı yakalayabilmesine bağlıdır. Başarı tek boyutlu bir kavram değildir. Öğrenme hedeflerinin çok boyutlu düşünülmesi ve planlanması gerekmektedir. Gerçek anlamda başarı çocuğun ilerdeki yıllarda iş hayatı, aile hayatı kısacası tüm yaşantısı boyunca göstereceği başarı olmalıdır. Örneğin; kişinin kendi kendini yazılı ve sözlü olarak ifade etme becerisi, kararlı olabilme, kendine güven, problem çözme becerileri, kendini tanıma, güçlü ve zayıf yönlerinin farkında olabilme, gelecekle ilgili gerçekçi kararlar alabilme, hayatını kontrol edebilme, davranışlarının sorumluluğunu alma ve sonuçlarına katlanma gibi pek çok başarı ölçütü vardır. Okul ortamı ve eğitim süreci çocuğu çevreleyen sosyo ekonomik şartlardan büsbütün ayrı düşünülemez. Bir yanda bir türlü çözüme kavuşturulmamış ülke sorunları dururken diğer yanda sorunsuz bir eğitim süreci oluşturulması mümkün değildir. Gençler okulda başarılı olabilmek için oraya aksetmiş sorunlarla da uğraşmak zorunda kalmaktadır (Kocaman, 2009).

Aslına bakılırsa akademik başarı ve başarı kavramlarının nasıl tanımlandığı fark etmeksizin göz ardı edilemeyecek tek gerçek öğrenci başarısının veli, öğretmen ve öğrencinin kendisi açısından oldukça önemli olduğudur. Örnek vermek gerekirse, Arıcı (2008) tarafından da belirtilmiş olduğu üzere öğrencilerin başarıları okul ve eğitimle alakalı süreçlerin merkezi olup eğitim veya okul yaşamı dendiğinde akla ilk gelen başarıdır. Eğitim öğretim çalışmalarında öğrenci başarısı temel olarak üzerinde durulan konudur. Korkmaz (2005) da, başarı olgusunu her tür eğitim araştırmasında ortak konu olarak görüp eğitim sahasında ortaya konan araştırmaların içeriklerinin farklı olmasına karşın ortak yanlarının öğrenci başarısının artırılması olduğunu ifade etmektedir.

2.3.2 Akademik Başarıyı Etkileyen Faktörler

Başarı, belirlenmiş olan hedefler kapsamında programlı ve planlı biçimde çok çalışıp gayret sarf edilerek istenen neticeye ulaşmaktır (Elmacıoğlu,1998). Başarı olgusunu motivasyon sağlamakta olup başarı güdüsünü geliştirmede çevrenin rolü uzmanlarca dikkat çekilen bir konudur. Ailenin desteği, okuldaki eğitim, bireyin enerjisi gibi unsurlar kişinin eğitimini etkilemektedir (Kasatura, 1991).

Sınav kaygısı, zekâ, aile desteği, arkadaş desteği, öğretmen desteği, öğretim yaşantısı ile ilgili sıkıntılar, arkadaş çevresi ile ilgili problemler, aileyle alakalı problemler, beden ve ruh sağlığı, sorumluluk, ilgi ve yetenekler, verimli ve düzenli ders çalışma gibi unsurlar akademik başarıya etki etmektedir.

2.3.3 Okul Başarısında Aile ve Çevrenin Etkisi

Ebeveynler çocuklarından üstün bir başarı beklemekte ancak her çocuğun şartları buna uygun olmamaktadır. Çocuklar, ailenin isteği kapsamında değil sevdiği dersler ve yetenekleri kapsamında başarılı olmaktadır. Aileler çocukları kabiliyetlerinin olmadığı, kapasitelerinin üstünde bir konuda zorlamamalıdır. Bu nedenle aile, çocuğunu iyi tanıyıp sağlıklı bir aile ortamı içerisinde sorumluluk sahibi kişiler olarak onları yetiştirmelidir (Yıldırım, vd., 2000)

Aile, çocuğun baskı gördüğü oranda başarılı olduğunu düşünmemelidir. Çocukların aileleri istediği için masanın başına oturmaları çalışmalarını değil çalışıyor görünmelerini sağlayacaktır. Bu durumun alışkanlığa dönüşmesiye verimli çalışmayı güçleştirmektedir (Cüceloğlu, 2011).

Çocuğun başarısında ailenin içerisindeki tutum oldukça etkilidir. Ailede çok disiplinli bir kontrol ve ceza gören çocuklar genelde başarısızdır. Ailenin eğitimdeki hatası anne ile babanın arasındaki eğitim anlayışının farkı, çocuğun başarısına engel teşkil edebilmektedir. Ailelerin derse, ödevlere yardım etmeleri, çocuklarına destek olmaları başarıyı pozitif etkilemektedir. Ev ödevi konusunda aileler hassas davranmak durumundadır. Çocuğun bu sorumluluğunu yerine getirmesini sağlamak, ancak bunu yaparken onun sorumluluğunu tamamen üstlenmemek gerekmektedir (Razon, 1981).

Ev ödevlerinin yapılmasında evde çocuk ile en fazla zaman geçiren annelerin eğitim düzeyleri de çocuk başarısına etki etmektedir. Oğuz (2008) “Öğretmen-Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi” konusundaki tez çalışması kapsamında annelerdeki eğitim düzeyiyle çocuk başarısının arasında pozitif ilişki tespit etmiştir.

Gökner (2004) çocukların okuldaki başarılarına etki eden en mühim unsurlardan bir tanesinin ailedeki davranış ve tutumlar olduğunu ifade edip bunları beş grupta incelemiştir:

- 1) Okul başarısı açısından zorunlu durumdaki güdülenme, sorumluluk, özgüven niteliklerini ailenin çocuklara kazandırması lazımdır.
- 2) Çocuklara başarı için baskı yapılmaması gerekmektedir. Baskı içerisinde bulunan çocuk korku ve kaygı hissedip başarısız olacaktır. Bunun yanında altını ıslatma, kekemelik, tırnak yeme, baş ağrısı gibi rahatsızlıklar da oluşabilmektedir.
- 3) Aile çocuktan yüksek beklenti içerisinde olmamalıdır. Ailenin beklediği başarı düzeyine ulaşamayan çocukların cesaret ve hevesleri kırılacaktır. Çaresiz olan çocuksa boş verecek, başarısızlığa alışacaktır.
- 4) Bir diğer unsur ise ailenin çocuğun gittiği okula yönelik tutumlardır. Okul ve personellerle alakalı çocuğun önünde yapılacak negatif eleştiri başarıyı negatif etkileyebilecektir. Özellikler öğretmenler kötülenmemeli, küçük düşürülmemelidir.
- 5) Gergin ve stresli bir ev ortamı içerisinde çocukların doğal ihtiyaçları giderilmemektedir. Çocuk, ailedeki gergin ortam ve tartışmalar gibi sebeplerle stres yaratan durumlarda başarı sağlayamamaktadır.

Yavuzer (2011) düşük başarı ya da okul başarısızlığını başarıyla kapasite arasındaki uygunsuzluk şeklinde ifade etmektedir. Okulda başarısız durumdaki 7-17 yaş aralığındaki 50 çocukla gerçekleştirmiş olduğu araştırmada başarısız olan çocukların %66'lık kısmının babalarının onlara vakit ayırmadığı, %46'sında dikkat eksikliği ve dalgınlık olduğu, %36'sının otoriteye karşı olduğu, %44'lük bölümünün anne baba ilişkisinin iyi olmadığını, %24'lük kısmında yalan söyleme, yine %24'ünde tırnak yeme olduğunu belirlemiştir. Başka çalışmalarda demokratik

tutumdaki ailelerin çocuklarının daha başarılı oldukları görülmüştür (Kaya vd., 2012).

2.3.4 Okul Başarısında Öğretmenin Etkisi

Öğrenci başarısını etkileyen faktörler dendiğinde ilk akla gelen öğretmenlerdir. İyi öğretmenler öğrencinin gözünde zaman zaman anne babalarından bile üstün olmaktadır. Bu yüzden öğrenci için öğretmen eğitsel anlamda çok önemlidir. Öğretmenlerin insancıl ve demokratik tutumları öğrencinin kendini geliştirmesi, yaratıcı ve akademik becerilerini yükseltmeleri bakımından önem arz etmektedir. Bu kapsamda öğrencilerde yaratıcılığı geliştirme amacı olan öğretmenler akademik gelişime de destek olacaktırlar (Erdoğan, 2006).

En genel manasıyla öğretmen öğrenmeye rehberlik edendir. Öğrenme ve öğretmede etkili bir sürecin olması için öğrenciyle öğretmenin arasında özel bir bağ tesis etmek gerekmektedir. Başarılı bir öğrenme ortamının oluşmasında, öğrencinin okulu ve dersleri sevmesinde, öğretmenlerin etkisi büyüktür. Öğrenci öğretmenin her hareketini örnek almaktadır. Bu yüzden öğretmen her zaman örnek bir yaşantı sergilemek durumundadır (Kocaman, 2009).

İlgili alan yazın incelendiğinde öğretmenin kişisel özelliklerinin ve öğrenciye karşı tutumunun, öğrenciyle iletişiminin öğrencinin başarısında oldukça etkili olduğu görülmektedir. Gökalp (2006) çalışmasında öğretmen öğrenci ilişkisinin, eğitim öğretim etkinliklerinin verimi üzerinde çok etkili olduğunu ifade etmiştir. Öğrenme, yazara göre algılama şekline de bağlı olmaktadır. Öğrenciler, kendileri tarafından benimsenen bir öğretmenin verdiği derse ilgi duyarken, korku ve kaygı uyandıran bir öğretmenin dersine ilgi duymazlar. Başka bir çalışmada iyi bir öğretmenin sınıftaki tüm çocukları tanıdığı, eğitim öğretimini planlarken bunu göz önünde bulundurduğu görüşü belirtilmiştir. Başarılı bir sınıf yönetimi için sınıfta hoşgörü egemen olmalıdır, öğrencinin davranışlarından sorumluluk duyması sağlanmalıdır (Alicıgüzel, 2003). Öğretmen bunun tersine sınıfta rekabeti hızlandırıyor, çocukları sürekli eleştiriyor ve alay ediyorsa o ortamda öğrencinin bir şey öğrenmesi ve başarılı olması beklenemez (Kocaman, 2009). Öğretmenler, öğrencilerinin yetenekli ve yeterli olduklarına inandığı zaman öğrencilerin yetenek düzeyi ne olursa olsun

öğrencilerin başarısını artırmak için her türlü yolu izler, tüm dikkatini onların başarısına verir ve onların başarılı olmalarını sağlar (Ülgen, 1994). Öğrencilerin isimlerini bilen, yeteneklerini değerlendiren ve akademik destek sağlayan öğretmenler çocukların eğitimlerini olumlu etkileyerek onların gelişmesini sağlarlar. Öğrencileriyle ilgilenmeyen, onların fikirlerini önemsemeyen ve bireysel farklılıkları dikkate almayan öğretmenler öğrencilerin okuldan soğumasına neden olurlar (Brown, 1999). Öğrencilerini başarılı olmaya ders çalışmaya teşvik eden, öğrencilerinin sevgi başarı ve ait olma ihtiyaçlarını gidermeye çalışan öğretmenler daha etkili öğretmendir (Özdemir vd., 2010). Diğer bir çalışmada Özdemir (2002), meslektaşları ve öğrencilerine değer veren, görevi ve okuluna bağlı, öğrencilerine ulaşılabilir yüksek hedefler koyan öğrenmenin öğrencilerin başarısı için gerekli ortamı sağlamış olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin mesleki yeterlikleri ve pratikleri öğrenci başarısını etkileyen diğer bir önemli faktördür. Öğretmenin mesleki beceri ve bilgisi, uygulama metotları, öğretim strateji ve yöntemleri vs. öğrenci başarısına etki etmektedir. Öğretmen merkezli öğretim yöntem ve teknikleri yerine öğrenci merkezli öğretim yöntemlerinin seçilmesi öğrenci başarısı için önemlidir (Memduhoğlu ve Tanhan, 2013). Bunun yanında öğretmenin düzenli olarak ödevleri kontrol etmesi, çalışma düzeni konusunda çocukları bilgilendirmesi ve yönlendirmesi öğrencinin başarısını artırmasına yardımcı olan etkenlerdir. Öğretmenlerin öğrencilerini yetenek ve isteklerine göre yönlendirmesi gerekir (Clark, 2000). Diğer bir çalışmada Kayslı (2008) öğretmenlerin öğrenci başarısını hedefleyerek plan yapmasının yeterli olmadığını üzerinde durmuştur. Öğretmenler etkili öğrenme için her öğrencinin bireysel ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmalı, kazandırılacak hedefleri öğrenci ve diğer profesyonellerle birlikte karar vermelidir.

Öğrencinin akademik başarısını etkileyen başka bir faktör ise öğretmenin tercih ettiği öğrenme stratejileridir (stilleridir). Öğrenme stilleri ile öğrenci başarısı arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı araştırmacılara göre öğrenme stillerine göre öğrenci başarısı artarken, bazı araştırmacılara göre ise öğrenme stillerine göre öğrencinin başarısı değişmez (Aktaş ve Mirzeoğlu, 2008). Tay (2007) tarafından yapılan

çalışmada öğrenme stratejilerinin öğrencilerde başarı seviyesini artırdığı tespit edilmiştir. Bir diğer araştırmadaysa Dane vd.,' ne (2009) göre öğrenciler öğrenmek için aktif olmalıdırlar. Öğrencinin sınıftaki tartışmalara katılım göstermesi, soru sorması onları daha başarılı yapmaktadır. Bu yüzden de öğrenciyi aktif kılan stratejiler kullanılmalıdır.

Diğer önemli nokta ise öğretmen değişimi konusudur. Bu konuda yapılan bir çalışmanın Ronfeldt vd.,' nin (2013) sonucuna göre öğretmen değişimi bazen öğrenci için yararlı olsa da, çoğu zaman öğrenciyi olumsuz etkilemektedir. Düşük seviyeli öğrencilerin olduğu okullarda öğretmen değişimi öğrencileri diğer okullara göre daha olumsuz etkilemektedir. Okulun iyi öğretmenlerini kaybetmemek için öğretmenlerini okul saatleri dışında da bir arada tutan ve aralarındaki iletişimi güçlendirmek gibi politikaları olmalıdır.

Sonuç olarak öğretmenlerin öğrenci başarısında çok önemli bir etken olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin öğrencileriyle iletişimi, öğrenci üzerinde yarattığı algı en az öğretmenin pedagojik bilgisi kadar önemli görülmektedir. Bu yüzden öğretmenler duruşuyla, tavrıyla, bilgisiyle kısacası her yönüyle öğrencilere örnek oluşturduğu için her konuda yeterli olmak durumundadır.

2.3.5 Okul Başarısında Okul Yöneticisinin Etkisi

Yönetim, örgütlerin hedeflerine ulaşabilmeleri için fiziki ve beşeri kaynakları en verimli biçimde kullanmaya gayret eden süreçtir (Artık, 2009). Yöneticiyse, örgütte amaçları gerçekleştirebilmek adına mevcut prosedürleri ve örgütsel yapıyı kullanan bireydir (Aydın, 2010). Yönetici örgütteki davranışı ve inançları üzerinde etkili olan kişidir. Davranış ve eylemleri başlatan, emirleri veren, kararları alan, üyeler arasındaki sorunları çözümlen, cesaretlendiren, etkinliklerde önde gelen hep yöneticidir (Taylor vd., 2012). Okul yönetimlerinin görevleri okullarda maddi ve beşeri tüm kaynağı en etkin şekilde kullanıp okulun amaçlarına göre yaşamasını sağlamaktır. Her okul, öğretmenlerle eğitim araçlarından yararlanarak sayıları değişen öğrenci gruplarını öğretmek üzere örgütlenmiştir. Öğrencinin okuldan kaynaklanan başarısızlığında yanlış tutumlar büyük rol oynamaktadır (Kocaman, 2009). Okul müdürleri; kuvvetli bir örgütsel kültürün meydana getirilmesinde ve

öğrencinin başarısının gelişmesinde kendilerinin direkt olarak etkili olduğunu bilmelidirler. Etkili liderlik davranışı sergileyip kurumu öğrenen bir örgüt yapısına sokmaldırlar. Müdürlerin etik liderlik davranışını benimseyen, öğrenen, dönüştürücü, destekleyici ve demokratik kimseler olmaları gerekmektedir (Sarier, 2016).

Okullardaki yönetenlerin öğrenci başarısı üstüne etkilerinin bulunduğu yapılan çalışmalarla saptanmıştır (Brookover vd., 1979). Öğrencinin müdürlerin öğretim liderlik davranışlarına ilişkin algılarına dair yaptıkları çalışmada müdürlerin öğretimsel liderlik davranışlarının öğrenci başarılarına pozitif etki ettiği, öğrenci gereksinimlerini karşılayabildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca, müdürlerin ulaşılabilir olmasının ve müdürlerin sınıfları ziyaret ediyor olmasının da öğrencilerde motivasyon sağladığı sonucuna ulaşmışlardır. Diğer bir çalışmada Quinn (2002), müdürün liderlik rolünün öğrenci başarısı üzerinde çok etkili olduğunu söylemiştir. Yöneticiler, kaynak sağlayarak, öğretimi destekleyerek, iletişim kurma becerisiyle öğretmen ve öğrencileri olumlu yönde etkilemektedir. Balyer ve Gündüz (2013) yaptıkları çalışmada öğrencilerin akademik başarısı üzerinde okul yöneticilerinin çok fazla etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Fakat yapılmış olan diğer birtakım çalışmalarda okul müdürlerinin davranış ve tutumlarının öğrencinin başarısında önemli etkilerinin olduğuna işaret etmektedir (Briggs ve Wohlstetter, 2003; Dinham, 2004; Fisher ve Frey, 2002; Fulmer, 2006; Hale ve Rollins, 2006; Robertson ve Miller, 2007; Ross ve Gray, 2006; Quinn, 2002). Bu bağlamda, okul müdürlerinin öğrenci başarısı üzerindeki doğrudan etkilerine yönelik araştırma sonuçlarının farklılık gösterdiği yorumu yapılabilir.

2.4. İlgili Çalışmalar

Gencer (2017), tarafından yapılan “ ortaokul öğrencilerinde internet bağımlılığı ve siber zorbalık davranışları ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi”, yüksek lisans tez çalışmasında globalleşen dünya ile birlikte bilgi ve teknoloji alanındaki gelişmeler hız kazanmaktadır. Yaşanan bu değişim ve gelişmelerden birisi de internet kullanım alanında görülmektedir. İnternet kullanımının her geçen gün artması insanoğlunun yaşamında pek çok yeniliklerin görülmesini sağlamıştır. Bu yenilikler öğrencilerin günlük hayatlarında kolaylıklar sağladığı gibi bazı

problemlere de yol açabilmektedir. Bunun sonucu olarak da son yıllarda internet bağımlılığı konusu araştırmacılar tarafından üzerinde çalışmalar yapılan önemli bir konu haline gelmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilerin internet bağımlılık davranışları ile eğitim gördükleri sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, evde bulunan kitap sayısı, çalışma masasının olması, öğrencinin evinde kendisine ait bilgisayar olup olmaması ve evde internet bağlantısı olup olmaması değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı belirlenirken; internet bağımlılığı davranışı ile cinsiyet ve internet kullanım yeri değişkenleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada internet bağımlılığı belirtileri, cinsiyet açısından erkek öğrencilerde kız öğrencilere göre daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır; internet bağımlılığı ve internet kullanım yeri arasındaki ilişki sonucunda ise internet kafelerde ve evde internet kullanan öğrencilerin okulda internet kullanan öğrencilere göre internet bağımlılık semptomlarını daha çok gösterdikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Aksoy (2016), tarafından yapılan “ergenlerde internet bağımlılığı ile şema mekanizmaları ve baş etme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi” adlı yüksek lisans tez çalışmasında internetin tüm dünyayı etkileyecek kadar hızla yayılması, beraberinde birçok disiplin tarafından incelenmesinde etkili olmuş ve kişilerin üzerindeki etkisi ile psikoloji literatüründe de yer almıştır. İnternet, insanların birçok ihtiyacına cevap verirken, diğer taraftan bağımlılığın oluşmasına da sebebiyet vermektedir. İnterneti sınırsızca kullanma, tüm zararlarına karşın kullanmaya devam etme ve internete erişim engellendiği zamanlarda yoğun kaygı yaşama şeklinde semptomlarla kendini gösteren ve her yaş döneminde görülme ihtimali olabilecek bu bağımlılık türü, bilhassa 12-18 yaşındaki ergenler bakımından mühim bir tehlike oluşturmaktadır. Ülkemizdeki gençlerin sahip olduğu nüfus fazlalığına dikkat edildiğinde internet bağımlılığı öncelikle bağımlılıkla çalışan kliniksellerin bilmesi gereken bir bozukluktur.

Karakuş (2016) tarafından yapılan “internet bağımlılık düzeyinin TEOG ders puanları ve bazı değişkenler açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans çalışmasında ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyinin TEOG

ders puanları ve bazı değişkenlere (cinsiyet, anne-baba eğitim, birliktelik, öz üvey olma durumları, aile gelir düzeyi, evde bilgisayar ve internet olma, internet kullanım süresi) göre farklılaşp farklılaşmadığı incelenmiştir. Çalışma evrenini Adana ili Seyhan ilçesi Orta Okul 8. sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, uygun (elverişli) örnekleme yöntemi ile belirlenen Dede Korkut Orta Okulu 8. sınıfta eğitimlerine devam eden 187 kız, 230 erkek öğrenci olmak üzere toplam 417 öğrenci oluşturmaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerini belirlemek için geliştirilen “İnternet Bağımlılığı Ölçeği” ve araştırmacının çalışmanın hedefine uygun hazırladığı Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda: internet bağımlılığı açısından 417 öğrenciden 327’sinin (%78,4) semptom göstermediği, 90’ının (%21,6) sınırlı semptom gösterdiği ve internet bağımlısı olan öğrenci olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların TEOG Fen Bilimleri, Matematik, Türkçe, İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders puanları ile internet bağımlılık düzeyi arasında negatif yönlü ve zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kişilerin internet bağımlılık düzeyi arttıkça TEOG Fen Bilimleri, Matematik, Türkçe, inkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders puanlarının düşüş gösterdiği tespit edilmiştir. Öte yandan, katılımcıların cinsiyet, anne-baba birliktelik durumları, aile gelir seviyesi, anne ve babanın öz- üvey olma durumu ve anne eğitim düzeyine göre internet bağımlılık düzeyinin farklılık göstermediği ancak evlerinde bilgisayar ve internet olma, internet kullanım süresi ve baba eğitim durumlarına göre internet bağımlılık düzeyinin farklılaştığı tespit edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli; evren ve örnekleme, araştırmaya katılanların demografik dağılımları, veri toplama aracı/araçları ve özellikleri, araştırma verilerinin toplanması ve çözümü ile ilgili açıklamalar yer almıştır.

3.1. Araştırma Modeli

İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyleri ile akademik başarıları arasında ilişkiyi belirlemeyi amaçlayan bu araştırma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde ve ilişki tarama modelinde bir araştırmadır. *Genel tarama modelleri*, çok sayıda elemandan oluşan bir evrenden, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama modelleridir. *İlişkisel tarama modelleri*, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir. (Karasar, 2000:79).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini, 2017-2018 Güz dönemi eğitim öğretim döneminde Yozgat İli Boğazlıyan ilçesinde öğrenim görmekte olan ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemine ise Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde için belirlenen Kaymakam Kemal Bey, Fatih, Cumhuriyet ve Yamaçlı İsmet İnönü ilkokullarında öğrenim gören 4. sınıf öğrenci sayısı Boğazlıyan İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü strateji geliştirme biriminden alınmıştır. Yozgat İli Boğazlıyan ilçesinde 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencisi sayısı ($\alpha=415$) olarak tespit edilmiştir.

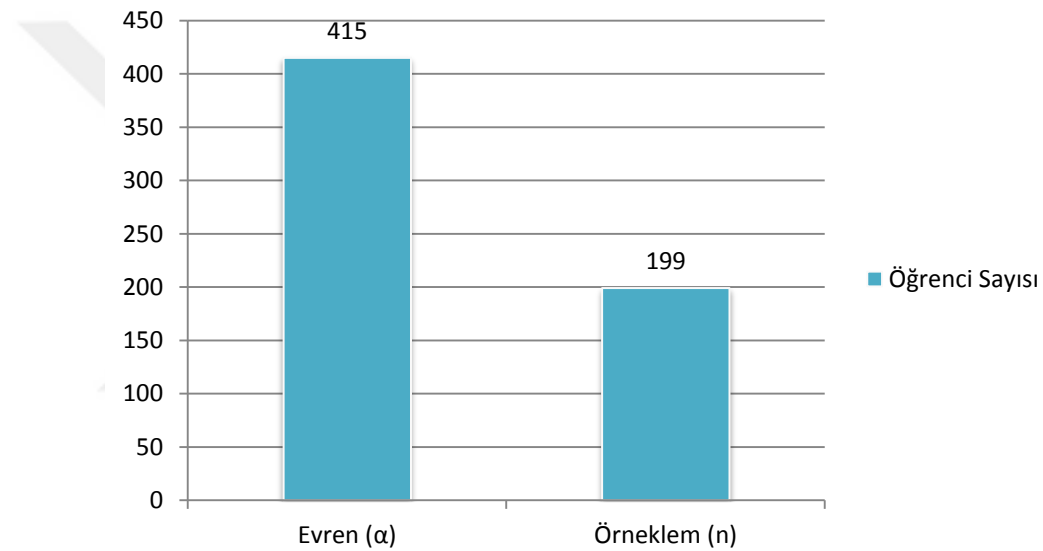
Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004) tarafından hazırlanan örneklem Büyüklükleri ($\alpha= 0.05$) tablosu dikkate alınarak örneklem büyüklüğü ± 0.05 örneklem hatası $p=0,5$ ve $q=0,5$ güven aralığı olarak belirlenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde 4.sınıf öğrencilerinin oluşturduğu ($\alpha=415$) kişilik bu evreni ($n=199$) kişiden oluşacak bir örneklem grubunun $0,05$ anlamlılık ve % 5 hoşgörü düzeyinde temsil edebileceği düşünülmüştür (Balcı, 2015:95).

Araştırmada Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde yer alan ilkokullarda okuyan 4.sınıf öğrencileri (n=199) Tablo 3.1’de görüldüğü üzere evrenden kolayda örnekleme alma yöntemiyle seçilmiştir.

Tablo 3. 1. Yozgat ili Boğazlıyan İlçesi 4. Sınıf Öğrencileri Evren ve Örneklem Dağılım Tablosu

Boğazlıyan İlçesi (İlkokul 4.Sınıf)	Evren (α)	Örneklem (n)
Öğrenci Sayısı	415	199
Toplam	415	199

Şekil 3. 1. Yozgat ili Boğazlıyan İlçesi 4. Sınıf Öğrencileri Evren ve Örneklem Dağılım Grafiği

N: Evren birim sayısı, n: Örneklem büyüklüğü

P: Evrendeki X' in gözlenme oranı, Q (1-P): X' in gözlenmeme oranı

Z_{α} : $\alpha= 0.05, 0.01, 0.001$ için 1.96, 2.58 ve 3.28 değerleri

d= Örneklem hatası

σ = Evren standart sapması

$t_{\alpha, sd} = sd$ serbestlik dereceli t dağılımı kritik değerleridir ($sd=n-1$). $t_{\alpha, sd}$ kritik değerler $sd = n-1 \rightarrow 5000$ olduğunda Z_{α} değerlerine eşit alınabilir (Özdamar, 2003, s.116-118).

$$n = \frac{\sigma^2 \cdot Z_{\alpha}^2}{d^2} \quad n = \frac{P \cdot Q \cdot Z_{\alpha}^2}{d^2}$$

3.3. Örneklemin Özellikleri

Araştırmaya katılan ilkokul okulu öğrencilerinin demografik bilgilerine ait frekans ve yüzdeler Tablo 3.2’de yer almaktadır.

Tablo 3. 2. İlköğretim Okulu Öğrencilerinin ve Ailelerinin Demografik Bilgilere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Kız	104	52
	Erkek	95	48
Yaş	6-8 Yaş	34	17
	8-10 Yaş	165	83
Okulun Adı	Cumhuriyet İlkokulu	33	17
	Fatih İlkokulu	43	22
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	47
Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	15
	Evet	118	59
	Hayır	81	41
Bilgisayar Kullanmayı Bilme Durumu	Evet	182	91
	Hayır	17	9
İnternete Bağlanma Durumu	Evet	190	95
	Hayır	9	5
İnternete Bağlanma Yolu	Ev	146	73
	Okul	27	14
	İnternet Kafe	26	13
	1-5 Saat	27	14
	6-10 Saat	35	18
Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı	11-20 Saat	46	23
	21-25 Saat	65	33
	25 Saatten Fazla	26	13
Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu	Evet	144	72
	Hayır	55	28
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	54	27

	Ortaokul	58	29
	Lise	49	25
	Üniversite	38	19
	Okuryazar Değil/Terk	0	0
	İlkokul	35	18
Baba Eğitim Durumu	Ortaokul	40	20
	Lise	60	30
	Üniversite	64	32
	Okuryazar Değil/Terk	0	0
Anne Mesleği	Ev Hanımı	121	61
	Öğretmen	23	12
	Memur	26	13
	Hemşire	11	6
	Çiftçi	6	3
	Emekli	3	2
	Hayatta Değil	9	5
	Ev Hanımı	121	61
Anne Çalışma Durumu	Çalışan	78	39
	Polis/Subay	8	4
	Öğretmen	35	18
	Memur	39	20
	Esnaf/Serbest Meslek	36	18
Baba Mesleği	İşçi	21	11
	Çiftçi	34	17
	Emekli	17	9
	Hayatta Değil	9	5
	Memur	82	41
	Özel Sektör	91	46
Baba Çalışma Durumu	Diğer	26	13
	İlçe Merkezi	143	72
	Kasaba	56	28
Ailenin Yaşadığı Yer	Toplam	199	100

Tabloda görüldüğü üzere 199 öğrencinin %52'i (n=104) kız ve %48'i (n=95) erkektir. Öğrencilerin %17'i (n=34) 6-8 yaş ve %83'i (n=165) 8-10 yaş aralığındadır. Okulların dağılımına bakıldığında %17'i (n=33) Cumhuriyet İlkokulu, %22'i (n=43) Fatih İlkokulu, %47'i (n=93) Kaymakam Kemal Bey İlkokulu ve %15'i (n=30) Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu öğrencileridir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %59'i (n=118) kişisel bilgisayar sahibi iken %41'i (n=81) kişisel bilgisayar sahibi değildir. Öğrencilerin %91'i (n=182) bilgisayar

kullanmayı bilmekte iken %9'i (n=17) bilgisayar kullanmayı bilmemektedir. Öğrencilerin %95'i (n=190) internete bağlanmakta iken %5'i (n=9) internete bağlanmamaktadır. Öğrencilerin %73'i (n=146) ev, %14'i (n=27) okul ve %13'i (n=26) internet kafeden internete bağlanmaktadır. İnternete bağlanma sıklığı incelendiğinde öğrencilerin %14'i (n=27) 1-5 saat, %18'i (n=35) 6-10 saat, %23'i (n=46) 11-20 saat, %33'i (n=65) 21-25 saat ve %13'i (n=26) 25 saatten fazla internete bağlanmaktadır. Öğrencilerin %72'i (n=144) sosyal ağ sitelerinde üyeliğe sahip iken %28'i (n=55) sahip değildir. Katılımcılarının annelerinin %27'i (n=54) ilkokul, %29'i (n=58) ortaokul, %25'i (n=49) lise ve %19'i (n=38) üniversite mezunudur. Katılımcıların babalarının %18'i (n=35) ilkokul, %20'i (n=40) ortaokul, %30'i (n=60) lise ve %32'i (n=64) üniversite mezunudur. Katılımcıların annelerinin %61'i (n=121) ev hanımı, %12'i (n=23) öğretmen, %13'i (n=26) memur, %6'i (n=11) hemşire, %3'i (n=6) çiftçi ve %2'i (n=3) emekli iken %5'i (n=9) hayatta değildir. Katılımcıların babalarının %4'i (n=8) polis/subay, %18'i (n=35) öğretmen, %20'i (n=39) memur, %18'i (n=36) esnaf/serbest meslek, %11'i (n=21) işçi, %17'i (n=34) çiftçi ve %9'i (n=17) emekli iken %5'i (n=9) hayatta değildir. Öğrencilerin %72'i (n=143) ilçe merkezinde ve %28'i (n=56) kasabada yaşamaktadır

3.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu”, (EK-2) ve “İnternet Bağımlılık Ölçeği” (EK-3) kullanılmıştır. Ayrıca katılımcılara ait akademik başarı ortalamaları da yapılan analizlerde kullanılmak üzere okul idaresinden alınarak kişisel bilgi formu verilerine dahil edilmiştir. Bu formlara ilişkin bilgiler aşağıda açıklanmaktadır.

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Katılımcılara ait yaş, cinsiyet, not ortalaması, sosyo-ekonomik düzey gibi bilgileri elde etmek için bu form hazırlanmıştır. Kişisel bilgisayara sahip olma durumları, interneti kullanıp kullanmadıkları, hangi sıklıkta internet kullandıkları (haftada kaç saat), ne kadar zamandır internet kullandıkları, interneti hangi amaçla kullandıkları ve en çok kullandıkları internet siteleri. Ayrıca anne ve babanın eğitim

durumları ve meslekleri, yaşanan yer hakkında bilgiler içeren sorular da bu formda yer almaktadır

3.4.2. İnternet Bağımlılık Ölçeği

Nichols ve Nicki (2004) tarafından geliştirilen İnternet Bağımlılığı Ölçeğinin Türkçe' ye uyarlaması Günüş ve Kayri (2010) tarafından yapılmıştır. 35 sorudan oluşan ölçek dört alt faktöre ayrılmaktadır. İnternet bağımlılığının yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon kapsamında değerlendirilmesini ve ölçülmesini sağlamaktadır. 35 madde ve 4 alt ölçekten oluşmaktadır. Bunlar yoksunluk (11 madde), kontrol güçlüğü (10 madde), işlevsellikte bozulma (7 madde) ve sosyal izolasyon (7 madde) alt ölçekleridir.

Katılımcılardan 35 soruyu “kesinlikle katılmıyorum (1)”, “katılmıyorum (2)”, “karasızım (3)”, “katılıyorum (4)” ve “tamamen katılıyorum (5) yanıtlarından kendilerine en çok uygun gördüklerini yanıtlamaları istenmektedir.

Araştırmada kullanılan İnternet Bağımlılık Ölçeğinin iç tutarlılığı Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanarak ölçülmüştür.

Tablo 3. 3. İnternet Bağımlılık Ölçeğine Ait Güvenirlik Analizi

	Cronbach's Alpha	N
İnternet Bağımlılık Ölçeği	,970	35
Yoksunluk	,926	11
Kontrol Güçlüğü	,920	10
İşlevsellikte Bozulma	,892	7
Sosyal İzolasyon	,907	7

Sosyal bilim araştırmalarında ölçeklerin tutarlı ölçüm yapıp yapamadığı ya da ölçek maddeleri arasında ortak korelasyon olup olmadığının tespit edilmesinde en sık kullanılan yöntem güvenilirlik analizidir. Likert tipi ölçeklerin güvenilirliğini belirlemede kullanılan Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayısının 0.700 sınırının üzerinde olması gerektiği bilinmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2016). Bulgulara göre internet bağımlılık ölçeği ($\alpha=0.970$), yoksunluk ($\alpha=0.926$), kontrol güçlüğü

($\alpha=0.920$), işlevsellikte bozulma ($\alpha=0.892$) ve sosyal izolasyon ($\alpha=0.907$) alt boyutlarının yüksek güvenilirlikte olduğu görülmektedir.

3.5. Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacıyla “Kişisel Bilgi Formu” ve “İnternet Bağımlılık Ölçeği” ni uygulamak için 2017- 2018 eğitim öğretim yılı Güz yarıyılında Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı Kaymakam Kemal Bey İlkokulu, Cumhuriyet İlkokulu, Fatih İlkokulu ve Yamaçlı İsmet İnönü İlkokullarına devam etmekte olan tesadüfi olarak belirlenen 4. sınıf öğrencilerine ölçekleri uygulamak için, okullar belirlenmiş ve gereken izinler alınmıştır (EK- 1). Örneklem olarak belirlenen ilkokulların okul yöneticileri, öğretmenleri ile görüşülerek araştırmanın önemi ve amacı hakkında bilgi verilmiştir.

Ölçeğin, içten ve dürüst bir biçimde yanıtlanmasını sağlamak amacı ile isim yazma zorunluluğu getirilmemiştir. Okul idaresi tarafından uygun görülen ders saatlerinde uygulama yapılmış, öğrencilerin anlamakta zorlandıkları sorular açıklanmıştır.

Akademik başarı değişkeni için, örneklem grubunu oluşturan ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin birinci dönem sonu ağırlıklı not ortalamaları temel alınmıştır.

3.6. Verilerin Çözümü

Araştırmada elde edilen demografik bilgilerin çözümlenmesinde betimsel istatistikler kullanılarak yüzde ve frekanslar değerlendirilmiştir. Ölçek ve alt boyutlarının skorları maddelere verilen ifadelerin toplanması yöntemi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan skorların normal dağılıma uygun olup olmadığı Kolmogorov-Smirnov testi aracılığıyla denenmiş ve sonuçları Tablo 3.4’de sunulmuştur.

Tablo 3. 4. Normal Dağılımın KS Testi İle İncelenmesi

	Akademik Başarı Notu	İnternet Bağımlılığı	Yoksunluk	Kontrol Güçlüğü	İşlevsellikte Bozulma	Sosyal İzolasyon
İstatistik	1,608	1,972	2,561	2,691	2,727	3,070
p	,011	,001	,000	,000	,000	,000

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tabloda yer alan bilgilere göre tüm değişkenlerin normal dağılımdan farklı olduğu tespit edilmiştir. Değişkenlerin ayrıca uç değerleri etik ilkeler göz ardı edilmeden temizlenmiş ve sonucunda normal dağılıma yakınsamadığı görülmüştür. Bu sebeple non parametrik analizler kullanılmıştır.

Elde edilen ölçek skorlarının cinsiyet, yaş, kişisel bilgisayar sahibi olma durumu, bilgisayar kullanmayı bilme durumu, internete bağlanma durumu, sosyal ağ sitesi üyeliği durumu, anne çalışma durumu ve ailenin yaşadığı yer değişkenlerine göre farklılaşması Mann-Whitney U testi ile incelenmiştir. Skorların okulun adı, internete bağlanma yolu, haftalık internete bağlanma sıklığı, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, anne mesleği, baba mesleği ve baba çalışma durumu değişkenlerine göre farklılaşması Kruskal Wallis H testi ile incelenmiştir. Anlamlılık düzeyi .05 alınmış, veri analizi SPSS 22 paket programı ile yapılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemlerine cevap aramak amacıyla gerçekleştirilen çıkarımsal analizler sonucunda elde edilen bulgular incelenmiştir.

4.1 Öğrencilerin Akademik Başarı Notunun Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi

Tablo 4. 1. Akademik Başarı Notunun Cinsiyet Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Cinsiyet		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Akademik Başarı Notu	Kız	104	100,79	10482,00	4858,000	,840
	Erkek	95	99,14	9418,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu cinsiyet yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan kız öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,79$) erkek öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,14$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,840$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 2. Akademik Başarı Notunun Yaş Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Yaş		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Akademik Başarı Notu	6-8 Yaş	34	102,03	3469,00	2736,000	,821
	8-10 Yaş	165	99,58	16431,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu yaş yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan 6-8 yaş öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=102,03$) 8-10 yaş aralığında olan öğrencilere ($X=99,58$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı yaşlardaki öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,821$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 3. Akademik Başarı Notunun Okulun Adı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

	Okulun Adı	N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Akademik Başarı Notu	Cumhuriyet İlkokulu	33	93,50	14,127	,003*
	Fatih İlkokulu	43	124,94		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	87,26		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	110,88		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu okul yönünden incelendiğinde; Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=124,94$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=110,88$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=93,50$) Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=87,26$) göre daha yüksek olduğu ve en düşük ortalamanın Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerde olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı okullarda öğrenim gören öğrencilerin akademik başarı notunun ($p:0,003$) farklılaştığı görülmüştür ($p < 0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın Fatih İlkokulu öğrencileri ile Kaymakam Kemal Bey İlkokulu öğrencileri arasından kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 4. Akademik Başarı Notunun Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

	Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Akademik Başarı Notu	Evet	118	96,58	11397,00	4376,000	,312
	Hayır	81	104,98	8503,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu kişisel bilgisayar sahibi olma yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=104,98$) kişisel bilgisayarı olan öğrencilere ($X=96,58$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, kişisel bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin akademik başarı notunun ($p:0,312$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 5. Akademik Başarı Notunun İnternete Bağlanma Yolu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

İnternete Bağlanma Yolu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Akademik Başarı Notu	Ev	146	102,36	1,088	,580
	Okul	27	96,70		
	İnternet Kafe	26	90,19		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu internete bağlanma yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden evde internete bağlananların sıra ortalamasının ($X=102,36$) okulda internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=96,70$) internet kafede internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=90,19$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı kanallarla internete bağlanan öğrencilerinin akademik başarı notunun ($p: ,580$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 6. Akademik Başarı Notunun Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Akademik Başarı Notu	1-5 Saat	27	104,50	4,814	,307
	6-10 Saat	35	104,77		
	11-20 Saat	46	111,99		
	21-25 Saat	65	91,78		
	25 Saatten Fazla	26	88,23		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu haftalık internete bağlanma sıklığı yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden haftalık 11-20 saat internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=111,99$) 6-10 saat internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,50$) 1-5 saat internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,50$) 21-25 saat internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=88,23$) 25 saatten fazla internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=88,23$) göre daha fazla olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, bir hafta içerisinde farklı sıklıklarda internete bağlanan öğrencilerinin akademik başarı notunun ($p: ,307$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 7. Akademik Başarı Notunun Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	
Akademik Başarı Notu	Evet	144	97,12	13985,50	3545,500	,254
	Hayır	55	107,54	5914,50		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu sosyal ağ sitesine üyelik yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden sosyal ağ sitesi üyeliği olmayan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=107,54$) sosyal ağ sitesi üyeliği olan öğrencilere ($X=97,12$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, sosyal ağlarda üyeliği olan ve olmayan öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,254$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 8. Akademik Başarı Notunun Anne Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Anne Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	χ^2	p	
Akademik Başarı Notu	İlkokul	54	84,56	9,882	,020*
	Ortaokul	58	95,55		
	Lise	49	119,23		
	Üniversite	38	103,92		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu anne eğitim durumu yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden anne eğitim durumu lise olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=119,23$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=103,92$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=95,55$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=84,56$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, anneleri farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,020$) farklılaştığı görülmüştür ($p < 0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın anne eğitim durumu ilkokul ile lise olan gruptan kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 9. Akademik Başarı Notunun Baba Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Baba Eğitim Durumu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Akademik Başarı Notu	İlkokul	35	77,47	10,073	,018*
	Ortaokul	40	90,08		
	Lise	60	111,23		
	Üniversite	64	108,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu baba eğitim durumu yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden baba eğitim durumu lise olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=111,23$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=108,00$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=90,08$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=77,47$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, babaları farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin akademik başarı notunun ($p:018$) farklılaştığı görülmüştür ($p < 0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın baba eğitim durumu ilkokul ile lise olan gruptan kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 10. Akademik Başarı Notunun Anne Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Anne Çalışma Durumu		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Akademik Başarı Notu	Ev Hanımı	121	95,79	11590,00	4209,000	,198
	Çalışan	78	106,54	8310,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu anne çalışma durumu yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,54$) annesi çalışmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=95,79$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, anneleri çalışan ve çalışmayan öğrencilerin akademik başarı notunun ($p:198$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 11. Akademik Başarı Notunun Baba Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Baba Çalışma Durumu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
Akademik Başarı Notu	Memur	82	105,73	2,208	,332
	Özel Sektör	91	93,40		
	Diğer	26	105,04		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu baba çalışma durumu yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden babası memur olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=105,73$) babası diğer meslekte çalışan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=105,04$) ve babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=93,40$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, babaları farklı meslek gruplarında görev alan öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,332$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 12. Akademik Başarı Notunun Ailenin Yaşadığı Yer Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Ailenin Yaşadığı Yer		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Akademik Başarı Notu	İlçe Merkezi	143	100,68	14397,00	3907,000	,790
	Kasaba	56	98,27	5503,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Akademik başarı notu ailenin yaşadığı yer yönünden incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerden ailesi ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,68$) kasabada yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=98,27$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, ilçe merkezi ve kasabada yaşayan öğrencilerin akademik başarı notunun ($p: ,790$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

4.2 Öğrencilerin İnternet Bağımlılığının Demografik Bilgilere Göre İncelenmesi

Tablo 4. 13. İnternet Bağımlılığının Cinsiyet Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Cinsiyet		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İnternet Bağımlılığı (Genel)	Kız	104	99,96	10395,50	4935,500	,991
	Erkek	95	100,05	9504,50		
Yoksunluk	Kız	104	99,63	10361,00	4901,000	,923
	Erkek	95	100,41	9539,00		
Kontrol Güçlüğü	Kız	104	98,42	10235,50	4775,500	,684
	Erkek	95	101,73	9664,50		
İşlevsellikte Bozulma	Kız	104	100,09	10409,50	4930,500	,981
	Erkek	95	99,90	9490,50		
Sosyal İzolasyon	Kız	104	97,60	10150,50	4690,500	,537
	Erkek	95	102,63	9749,50		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi öğrencilerin cinsiyet değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda erkek öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,05$) kız öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,96$) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda erkek öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,41$) kız öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,63$) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda erkek öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,73$) kız öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=100,09$) göre daha yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda erkek öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=102,63$) kız öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=97,60$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak işlevsellikte bozulma boyutunda erkek öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=99,90$) kız öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=100,09$) göre daha düşük olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, kız ve erkek öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p: ,991$), yoksunluk düzeyinin ($p: ,923$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p: ,684$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p: ,981$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p: ,537$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 14. İnternet Bağımlılığının Yaş Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Yaş		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İnternet Bağımlılığı	6-8 Yaş	34	102,32	3479,00	2726,000	,796
	8-10 Yaş	165	99,52	16421,00		
Yoksunluk	6-8 Yaş	34	107,57	3657,50	2547,500	,399
	8-10 Yaş	165	98,44	16242,50		
Kontrol Güçlüğü	6-8 Yaş	34	96,91	3295,00	2700,000	,731
	8-10 Yaş	165	100,64	16605,00		
İşlevsellikte Bozulma	6-8 Yaş	34	94,59	3216,00	2621,000	,545
	8-10 Yaş	165	101,12	16684,00		
Sosyal İzolasyon	6-8 Yaş	34	103,32	3513,00	2692,000	,711
	8-10 Yaş	165	99,32	16387,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi öğrencilerin yaş değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda öğrencilerden yaşı 6-8 olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=102,32$) yaşı 8-10 olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,52$) göre yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda öğrencilerden yaşı 6-8 olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=107,57$) yaşı 8-10 olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=98,44$) göre yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda öğrencilerden yaşı 6-8 olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=103,32$) yaşı 8-10 olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,32$) göre yüksek olduğu görülmektedir. Ancak kontrol güçlüğü boyutunda öğrencilerden yaşı 6-8 olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=96,91$) yaşı 8-10 olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=100,64$) göre daha düşük olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda öğrencilerden yaşı 6-8 olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=94,59$) yaşı 8-10 olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=101,12$) göre daha düşük olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı yaşlardaki öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p: ,796$), yoksunluk düzeyinin ($p: ,399$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p: ,731$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p: ,545$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p: ,711$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 15. İnternet Bağımlılığının Okulun Adı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

	Okulun Adı	N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı	Cumhuriyet İlkokulu	33	82,38	11,171	,011*
	Fatih İlkokulu	43	92,98		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	114,11		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	85,70		
Yoksunluk	Cumhuriyet İlkokulu	33	83,82	11,626	,009*
	Fatih İlkokulu	43	92,52		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	114,45		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	83,72		
Kontrol Güçlüğü	Cumhuriyet İlkokulu	33	92,11	10,462	,015*
	Fatih İlkokulu	43	86,95		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	113,86		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	84,42		
İşlevsellikte Bozulma	Cumhuriyet İlkokulu	33	77,68	10,650	,014*
	Fatih İlkokulu	43	101,37		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	111,72		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	86,25		
Sosyal İzolasyon	Cumhuriyet İlkokulu	33	80,50	8,136	,043*
	Fatih İlkokulu	43	101,05		
	Kaymakam Kemal Bey İlkokulu	93	110,30		
	Yamaçlı İsmet İnönü İlkokulu	30	88,03		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi öğrencilerin okudukları okul değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=114,11$) Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=92,98$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=85,70$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=82,38$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yoksunluk boyutunda Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=114,45$) Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=92,52$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=83,82$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=83,72$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kontrol güçlüğü boyutunda Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=113,86$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=92,11$) Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=86,95$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=84,42$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İşlevsellikten bozulma boyutunda Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=111,72$) Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=101,37$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=86,25$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=77,68$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sosyal izolasyon boyutunda Kaymakam Kemal Bey ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=110,30$) Fatih ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=101,05$) Yamaçlı İsmet İnönü ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=88,03$) Cumhuriyet ilkokulunda okuyan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=80,50$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı okullarda öğrenim gören öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:0,11$), yoksunluk düzeyinin ($p:0,009$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p:0,15$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:0,14$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:0,43$) farklılaştığı görülmüştür ($p<0,05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın bütün boyutlar için Cumhuriyet İlkokulu öğrencileri ile Kaymakam Kemal Bey İlkokulu öğrencileri arasından kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 16. İnternet Bağımlılığının Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İnternet Bağımlılığı	Evet	118	105,56	12456,50	4122,50	,100
	Hayır	81	91,90	7443,50		
Yoksunluk	Evet	118	107,97	12740,00	3839,00	,018*
	Hayır	81	88,40	7160,00		
Kontrol Güçlüğü	Evet	118	103,42	12204,00	4375,00	,310
	Hayır	81	95,01	7696,00		
İşlevsellikte Bozulma	Evet	118	106,00	12507,50	4071,50	,075
	Hayır	81	91,27	7392,50		
Sosyal İzolasyon	Evet	118	104,25	12302,00	4277,00	,206
	Hayır	81	93,80	7598,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi kişisel bilgisayar sahibi olma değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=105,56$) kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=91,90$) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=107,97$) kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=88,40$) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=103,42$) kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=95,01$) göre daha yüksek olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,00$) kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=91,27$) göre daha yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda kişisel bilgisayarı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=105425$) kişisel bilgisayarı olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=93,80$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, kişisel bilgisayarı olan ve olmayan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:,100$) farklılaşmadığı ($p > 0.05$), yoksunluk düzeyinin ($p:,018$) farklılaştığı ($p < 0.05$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p:,310$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:,075$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:,206$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$). Yoksunluk boyutunda kişisel

bilgisayar sahibi olan öğrencilerden evet diyenlerin lehine bir artış gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 17. İnternet Bağımlılığının İnternete Bağlanma Yolu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

İnternete Bağlanma Yolu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı	Ev	146	98,78	3,788	,150
	Okul	27	88,74		
	İnternet Kafe	26	118,52		
Yoksunluk	Ev	146	99,90	6,903	,032*
	Okul	27	79,93		
	İnternet Kafe	26	121,42		
Kontrol Güçlüğü	Ev	146	98,98	4,787	,091
	Okul	27	86,17		
	İnternet Kafe	26	120,08		
İşlevsellikte Bozulma	Ev	146	97,15	1,755	,416
	Okul	27	103,00		
	İnternet Kafe	26	112,90		
Sosyal İzolasyon	Ev	146	99,05	1,625	,444
	Okul	27	93,24		
	İnternet Kafe	26	112,37		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi internete bağlanma yolu değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda internete internet kafede bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=118,52$) evde bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=98,78$) internete okulda bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=88,74$) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda internete internet kafede bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=121,42$) evde bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=99,90$) internete okulda bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=79,93$) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda internete internet kafede bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=120,08$) evde bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=98,98$) internete okulda bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=86,17$) göre daha yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda internete internet kafede bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=112,37$) evde bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=99,05$) internete okulda bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=93,24$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Ancak işlevsellikten bozulma boyutunda internete internet kafede bağlanan

öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=112,90$) okulda bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=103,00$) internete evde bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=97,15$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, farklı kanallarla internete bağlanan öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:0,150$) farklılaşmadığı ($p>0,05$), yoksunluk düzeyinin ($p:0,032$) farklılaştığı ($p<0,05$), kontrol gücü düzeyinin ($p:0,091$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:0,416$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:0,444$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Yoksunluk boyutunda internete bağlanma yolu öğrencilerden internet kafede bağlananlarının lehine bir artış gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Anlamli farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın yoksunluk boyutu için okul ile internet kafede internete bağlanan öğrencilerin bulunduğu gruplar arasından kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 18. İnternet Bağımlılığının Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Haftalık İnternete Bağlanma Sıklığı	N	Sıra Ortalaması	χ^2	p	
İnternet Bağımlılığı	1-5 Saat	27	73,26	13,260	,010*
	6-10 Saat	35	84,46		
	11-20 Saat	46	104,90		
	21-25 Saat	65	107,69		
	25 Saatten Fazla	26	120,79		
Yoksunluk	1-5 Saat	27	67,50	16,197	,003*
	6-10 Saat	35	86,19		
	11-20 Saat	46	107,98		
	21-25 Saat	65	106,45		
	25 Saatten Fazla	26	122,10		
Kontrol Güçlüğü	1-5 Saat	27	77,26	12,073	,017*
	6-10 Saat	35	84,46		
	11-20 Saat	46	105,51		
	21-25 Saat	65	104,38		
	25 Saatten Fazla	26	123,85		
İşlevsellikte Bozulma	1-5 Saat	27	81,98	9,125	,058
	6-10 Saat	35	93,81		
	11-20 Saat	46	92,51		
	21-25 Saat	65	106,72		
	25 Saatten Fazla	26	123,48		
Sosyal İzolasyon	1-5 Saat	27	89,70	4,737	,315

6-10 Saat	35	85,56	
11-20 Saat	46	104,60	
21-25 Saat	65	104,36	
25 Saatten Fazla	26	111,10	

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi haftalık internete bağlanma süresi değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda haftalık internete bağlanma sıklığı 25 saatten fazla olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=120,79$) 21-25 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=107,69$) 11-20 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,90$) 6-10 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=84,46$) 1-5 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=73,26$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yoksunluk boyutunda haftalık internete bağlanma sıklığı 25 saatten fazla olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=122,10$) 21-25 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=106,45$) 11-20 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=107,98$) 6-10 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=86,19$) 1-5 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=67,50$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kontrol güçlüğü boyutunda haftalık internete bağlanma sıklığı 25 saatten fazla olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=123,85$) 21-25 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,38$) 11-20 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=105,51$) 6-10 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=84,46$) 1-5 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=77,26$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İşlevsellikten bozulma boyutunda haftalık internete bağlanma sıklığı 25 saatten fazla olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=123,48$) 21-25 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=106,72$) 11-20 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=92,51$) 6-10 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=93,81$) 1-5 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=81,98$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sosyal izolasyon boyutunda haftalık internete bağlanma sıklığı 25 saatten fazla olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=111,10$) 21-25 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,36$) 11-20 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,60$) 6-10 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=85,56$) 1-5 saat haftalık internete bağlanan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=89,70$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, bir hafta içerisinde farklı sıklıklarda internete bağlanan öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:010$), yoksunluk düzeyinin ($p:003$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p:017$) farklılaştığı ($p<0.05$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:058$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:315$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0.05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın internet bağımlılığı, yoksunluk ve kontrol güçlüğü boyutları için haftalık internete bağlanma süresi 6-10 saat ile 25 saatten fazla bağlanan öğrencilerin bulunduğu gruptan kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 19. İnternet Bağımlılığının Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p	
İnternet Bağımlılığı	Evet	144	100,56	14481,00	3879,000	,824
	Hayır	55	98,53	5419,00		
Yoksunluk	Evet	144	101,47	14612,00	3748,000	,559
	Hayır	55	96,15	5288,00		
Kontrol Güçlüğü	Evet	144	101,03	14548,50	3811,500	,682
	Hayır	55	97,30	5351,50		
İşlevsellikte Bozulma	Evet	144	101,58	14627,00	3733,000	,530
	Hayır	55	95,87	5273,00		
Sosyal İzolasyon	Evet	144	99,22	14287,50	3847,500	,756
	Hayır	55	102,05	5612,50		

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi sosyal ağ sitesine üye olma değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda sosyal medya üyesi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,56$) sosyal medya üyesi olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=98,53$) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda sosyal

medya üyesi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,47$) sosyal medya üyeliği olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=96,15$) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda sosyal medya üyesi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,03$) sosyal medya üyeliği olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=97,30$) göre daha yüksek olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda sosyal medya üyesi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,58$) sosyal medya üyeliği olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=95,87$) göre daha yüksek olduğu, ancak sosyal izolasyon boyutunda sosyal medya üyesi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=99,22$) sosyal medya üyeliği olmayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=102,05$) göre daha düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, sosyal ağlarda üyeliği olan ve olmayan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p: ,824$), yoksunluk düzeyinin ($p: ,559$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p: ,682$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p: ,530$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p: ,756$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. 20. İnternet Bağımlılığının Anne Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Anne Eğitim Durumu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı	İlkokul	54	106,12	1,002	,801
	Ortaokul	58	95,78		
	Lise	49	100,29		
	Üniversite	38	97,37		
Yoksunluk	İlkokul	54	103,51	1,547	,671
	Ortaokul	58	95,27		
	Lise	49	106,20		
	Üniversite	38	94,24		
Kontrol Güçlüğü	İlkokul	54	106,71	1,026	,795
	Ortaokul	58	97,13		
	Lise	49	97,19		
	Üniversite	38	98,46		
İşlevsellikte Bozulma	İlkokul	54	107,35	2,624	,453
	Ortaokul	58	90,37		
	Lise	49	102,26		
	Üniversite	38	101,34		
Sosyal İzolasyon	İlkokul	54	104,69	1,591	,661
	Ortaokul	58	92,97		
	Lise	49	98,93		
	Üniversite	38	105,45		

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi anne eğitim durumu değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda anne eğitim durumu ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,12$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=100,29$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=97,37$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=95,78$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yoksunluk boyutunda anne eğitim durumu lise olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,20$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=103,51$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=95,27$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=94,24$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kontrol güçlüğü boyutunda anne eğitim durumu ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,71$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=98,46$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=97,19$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=97,13$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İşlevsellikten bozulma boyutunda anne eğitim durumu ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=107,35$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=102,26$) üniversite olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=101,34$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=90,37$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sosyal izolasyon boyutunda anne eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=105,45$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=104,69$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=98,93$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=92,97$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, anneleri farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:;801$), yoksunluk düzeyinin ($p:;671$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p:;795$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:;453$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:;661$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0.05$).

Tablo 4. 21. İnternet Bağımlılığının Baba Eğitim Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Baba Eğitim Durumu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı	İlkokul	35	95,14	3,502	,321
	Ortaokul	40	91,06		
	Lise	60	97,48		
	Üniversite	64	110,61		
Yoksunluk	İlkokul	35	93,00	2,743	,433
	Ortaokul	40	92,28		
	Lise	60	99,84		
	Üniversite	64	108,80		
Kontrol Güçlüğü	İlkokul	35	95,90	2,503	,475
	Ortaokul	40	89,36		
	Lise	60	102,44		
	Üniversite	64	106,60		
İşlevsellikte Bozulma	İlkokul	35	97,10	8,071	,045*
	Ortaokul	40	83,00		
	Lise	60	97,16		
	Üniversite	64	114,88		
Sosyal İzolasyon	İlkokul	35	95,87	4,703	,195
	Ortaokul	40	92,89		
	Lise	60	93,58		
	Üniversite	64	112,73		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi baba eğitim durumu değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=110,61$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=97,48$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=95,14$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=91,06$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Yoksunluk boyutunda baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=108,80$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=99,84$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=93,00$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=92,28$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Kontrol güçlüğü boyutunda baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,60$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=102,44$)

ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=95,90$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=89,36$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

İşlevsellikten bozulma boyutunda baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=114,88$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=97,16$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=97,10$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=83,00$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Sosyal izolasyon boyutunda baba eğitim durumu üniversite olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=112,73$) ilkokul olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=95,87$) lise olan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=93,58$) ortaokul olan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=92,89$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, babaları farklı eğitim düzeylerine sahip öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:0,321$), yoksunluk düzeyinin ($p:0,433$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p:0,475$) farklılaşmadığı ($p>0,05$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:0,045$) farklılaştığı ($p<0,05$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:0,195$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın işlevsellikten bozulma boyutu için baba eğitim durumu ortaokul ile üniversite mezunu öğrencilerin bulunduğu gruplardan kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 22. İnternet Bağımlılığının Anne Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Anne Çalışma Durumu		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İnternet Bağımlılığı	Ev Hanımı	121	101,93	12333,50	4485,500	,556
	Çalışan	78	97,01	7566,50		
Yoksunluk	Ev Hanımı	121	103,38	12509,00	4310,000	,302
	Çalışan	78	94,76	7391,00		
Kontrol Güçlüğü	Ev Hanımı	121	100,63	12176,00	4643,000	,848
	Çalışan	78	99,03	7724,00		
İşlevsellikte Bozulma	Ev Hanımı	121	100,04	12104,50	4714,500	,991
	Çalışan	78	99,94	7795,50		
Sosyal İzolasyon	Ev Hanımı	121	101,29	12256,00	4563,000	,693
	Çalışan	78	98,00	7644,00		

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi anne çalışma durumu değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda annesi ev hanımı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,93$) annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=97,01$) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda annesi ev hanımı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=103,38$) annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=94,76$) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda annesi ev hanımı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,63$) annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,03$) göre daha yüksek olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda annesi ev hanımı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=100,04$) annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=99,94$) göre daha yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda annesi ev hanımı olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,29$) annesi çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=98,00$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, anneleri çalışan ve çalışmayan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p: ,556$), yoksunluk düzeyinin ($p: ,302$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p: ,848$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p: ,991$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p: ,693$) farklılaşmadığı saptanmıştır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 23. İnternet Bağımlılığının Baba Çalışma Durumu Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Baba Çalışma Durumu		N	Sıra Ortalaması	χ^2	p
İnternet Bağımlılığı	Memur	82	108,94	6,548	,038
	Özel Sektör	91	98,81		
	Diğer	26	75,96		
Yoksunluk	Memur	82	107,73	5,167	,075
	Özel Sektör	91	99,21		
	Diğer	26	78,40		
Kontrol Güçlüğü	Memur	82	106,26	3,256	,196
	Özel Sektör	91	99,21		
	Diğer	26	83,04		
İşlevsellikte Bozulma	Memur	82	111,43	7,667	,022*
	Özel Sektör	91	96,10		
	Diğer	26	77,58		
Sosyal İzolasyon	Memur	82	111,55	7,751	,021*
	Özel Sektör	91	96,01		
	Diğer	26	77,56		

* p<0.05 (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi baba çalışma durumu değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda babası memur olarak çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının (X=108,94) babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalaması (X=98,81) babası diğer sektörlerde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına (X=75,96) göre daha yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda babası memur olarak çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının (X=107,73) babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalaması (X=99,21) babası diğer sektörlerde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına (X=78,40) göre daha yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda babası memur olarak çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının (X=106,26) babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalaması (X=99,21) babası diğer sektörlerde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına (X=83,04) göre daha yüksek olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda babası memur olarak çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının (X=111,43) babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalaması (X=96,10) babası diğer sektörlerde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına (X=77,58) göre daha yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda babası

memur olarak çalışan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=111,55$) babası özel sektörde çalışan öğrencilerin sıra ortalaması ($X=96,01$) babası diğer sektörlerde çalışan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=77,56$) göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, babaları farklı meslek gruplarında görev alan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p:0,38$) farklılaştığı ($p<0,05$), yoksunluk düzeyinin ($p:0,75$), kontrol gücülüğü düzeyinin ($p:1,96$) farklılaşmadığı ($p>0,05$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p:0,22$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p:0,21$) farklılaştığı görülmüştür ($p<0,05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın işlevsellikten bozulma ve sosyal izolasyon boyutu için baba çalışma durumu memur ile özel sektör olan öğrencilerin bulunduğu gruplardan kaynaklandığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 24. İnternet Bağımlılığının Ailenin Yaşadığı Yer Bazında Farklılık Düzeyinin İncelenmesi

Ailenin Yaşadığı Yer		N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İnternet Bağımlılığı	İlçe Merkezi	143	103,50	14800,50	3503,500	,171
	Kasaba	56	91,06	5099,50		
Yoksunluk	İlçe Merkezi	143	103,51	14801,50	3502,500	,169
	Kasaba	56	91,04	5098,50		
Kontrol Gücülüğü	İlçe Merkezi	143	101,95	14578,50	3725,500	,445
	Kasaba	56	95,03	5321,50		
İşlevsellikte Bozulma	İlçe Merkezi	143	106,50	15229,00	3075,000	,011*
	Kasaba	56	83,41	4671,00		
Sosyal İzolasyon	İlçe Merkezi	143	105,14	15035,00	3269,000	,043*
	Kasaba	56	86,88	4865,00		

* $p<0,05$ (Anlamlılık Seviyesi)

İnternet bağımlılığı düzeyi ailenin yaşadığı yer değişkeni yönünden incelendiğinde; internet bağımlılığı boyutunda ailenin yaşadığı yer ilçe merkezi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=103,50$) kasabada yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=91,06$) göre yüksek olduğu, yoksunluk boyutunda ailenin yaşadığı yer ilçe merkezi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=103,51$) kasabada yaşayan

öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=91,04$) göre yüksek olduğu, kontrol güçlüğü boyutunda ailenin yaşadığı yer ilçe merkezi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=101,95$) kasabada yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=95,03$) göre yüksek olduğu, işlevsellikten bozulma boyutunda ailenin yaşadığı yer ilçe merkezi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=106,50$) kasabada yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=83,41$) göre yüksek olduğu, sosyal izolasyon boyutunda ailenin yaşadığı yer ilçe merkezi olan öğrencilerin sıra ortalamasının ($X=105,14$) kasabada yaşayan öğrencilerin sıra ortalamasına ($X=86,88$) göre yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 'ya göre istatistiki açıdan, ilçe merkezi ve kasabada yaşayan öğrencilerin internet bağımlılığı düzeyinin ($p: ,171$), yoksunluk düzeyinin ($p: ,169$), kontrol güçlüğü düzeyinin ($p: ,445$) farklılaşmadığı ($p>0.05$), işlevsellikte bozulma düzeyinin ($p: ,011$), sosyal izolasyon düzeyinin ($p: ,043$) farklılaştığı görülmüştür ($p<0.05$). Ailenin yaşadığı yer değişkeninde işlevsel bozulma boyutunda ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin, sosyal izolasyon boyutunda da yine ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin aleyhine bir artış gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır.

4.3 Öğrencilerin İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Tablo 4. 25. İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

	Akademik Başarı Notu	
	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,199**	,005*
Yoksunluk	-,138	,051
Kontrol Güçlüğü	-,250**	,000*
İşlevsellikte Bozulma	-,134	,060
Sosyal İzolasyon	-,181*	,010*

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Öğrencilerin internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasındaki ilişkiye ait korelasyon tablosu incelendiğinde; internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin ($\text{rho}:-,199^{**}$) var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yoksunluk ile akademik başarı notu arasında negatif,

düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin ($\rho: -,138^{**}$) var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Kontrol güçlüğü ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin ($\rho: -,250^{**}$) var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. İşlevsellikten bozulma ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin ($\rho: -,134^{**}$) var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Sosyal izolasyon ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin ($\rho: -,181^{**}$) var olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 4. 26. Cinsiyete Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Cinsiyet	Akademik Başarı Notu			
	Kız (n=104)		Erkek (n=95)	
	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,107	,280	-,303 ^{**}	,003 [*]
Yoksunluk	-,070	,477	-,219 [*]	,033 [*]
Kontrol Güçlüğü	-,151	,127	-,368 ^{**}	,000 [*]
İşlevsellikte Bozulma	-,030	,763	-,234 [*]	,023 [*]
Sosyal İzolasyon	-,106	,283	-,260 [*]	,011 [*]

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 'da yer alan bilgilere göre kız öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$). Fakat erkek öğrencilerde internet bağımlılığı ($\rho: -,303^{**}$), yoksunluk ($\rho: -,219^{*}$), kontrol güçlüğü ($\rho: -,368^{**}$), işlevsellikte bozulma ($\rho: -,234^{*}$), sosyal izolasyon ($\rho: -,260^{*}$) ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0.05$).

Tablo 4. 27. Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Kişisel Bilgisayar Sahibi Olma Durumu	Akademik Başarı Notu			
	Evet (n=118)		Hayır (n=81)	
	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,306 ^{**}	,001 [*]	-,015	,892
Yoksunluk	-,263 ^{**}	,004 [*]	,046	,685
Kontrol Güçlüğü	-,328 ^{**}	,000 [*]	-,126	,262
İşlevsellikte Bozulma	-,231 [*]	,012 [*]	,028	,804
Sosyal İzolasyon	-,277 ^{**}	,002 [*]	-,026	,820

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 'da yer alan bilgilere göre kişisel bilgisayar sahibi olan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho:-,306**), yoksunluk (rho:-,263**), kontrol gücüğü (rho:-,328**), işlevsellikte bozulma (rho:-,231*), sosyal izolasyon (rho:-,277**) ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Fakat kişisel bilgisayar sahibi olmayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4. 28. İnternete Bağlanma Yoluna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

İnternete Bağlanma Yolu	Akademik Başarı Notu					
	Ev (n=146)		Okul (n=27)		İnternet Kafe (n=26)	
	rho	p	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,228**	,006*	-,063	,756	-,060	,771
Yoksunluk	-,162	,051	-,023	,910	,002	,992
Kontrol Gücüğü	-,281**	,001*	-,174	,386	-,054	,792
İşlevsellikte Bozulma	-,150	,070	,180	,370	-,264	,192
Sosyal İzolasyon	-,207*	,012*	-,103	,609	-,059	,773

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 'da yer alan bilgilere göre internete evden bağlanan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho:-,228**), kontrol gücüğü (rho:-,281**), işlevsellikte sosyal izolasyon (rho:-,207*) ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Fakat okul ve internet kafelerden internete bağlanan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4. 29. Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Sosyal Ağ Sitesi Üyeliği Durumu	Akademik Başarı Notu			
	Evet (n=144)		Hayır (n=55)	
	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,299**	,000*	,094	,495
Yoksunluk	-,241**	,004*	,142	,300
Kontrol Gücüğü	-,315**	,000*	-,058	,674
İşlevsellikte Bozulma	-,220**	,008*	,108	,434
Sosyal İzolasyon	-,267**	,001*	,064	,645

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 4.30 'da yer alan bilgilere göre sosyal ağ sitelerinde üyeliği olan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho: -,299**), yoksunluk (rho: -,241**), kontrol gücü (rho: -,315**), işlevsellikte bozulma (rho: -,220**), sosyal izolasyon (rho: -,267**) ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0.05$). Fakat üyeliği olmayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 30. Anne Çalışma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Anne Çalışma Durumu	Akademik Başarı Notu			
	Ev Hanımı (n=121)		Çalışan (n=78)	
	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,247**	,006*	-,095	,407
Yoksunluk	-,171	,061	-,069	,545
Kontrol Gücü	-,288**	,001*	-,159	,164
İşlevsellikte Bozulma	-,163	,074	-,065	,573
Sosyal İzolasyon	-,247**	,006*	-,034	,768

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 4.31 'da yer alan bilgilere göre annesi ev hanımı olan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho: -,247**), kontrol gücü (rho: -,288**), sosyal izolasyon (rho: -,247**) ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p < 0.05$). Fakat annesi çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > 0.05$).

Tablo 4. 31. Baba Çalışma Durumuna Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Baba Çalışma Durumu	Akademik Başarı Notu					
	Memur (n=82)		Özel Sektör (n=91)		Diğer (n=26)	
	rho	p	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,105	,347	-,349**	,001*	,106	,607
Yoksunluk	-,088	,434	-,256*	,014*	,160	,436
Kontrol Gücü	-,183	,100	-,367**	,000*	,078	,707
İşlevsellikte Bozulma	-,106	,344	-,212*	,044*	,102	,621
Sosyal İzolasyon	-,018	,871	-,360**	,000*	,006	,977

* $p < 0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 'da yer alan bilgilere göre babası özel sektöre çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho:-,349**), yoksunluk (rho:-,256*), kontrol gücü (rho:-,367**), işlevsellikte bozulma (rho:-,212*), sosyal izolasyon (rho:-,360**) ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Fakat babası memur olan ve diğer sektörlerde çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

Tablo 4. 32. Ailenin Yaşadığı Yere Göre İnternet Bağımlılığı ve Akademik Başarı Notu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ailenin Yaşadığı Yer	Akademik Başarı Notu			
	İlçe Merkezi (n=143)		Kasaba (n=56)	
	rho	p	rho	p
İnternet Bağımlılığı	-,228**	,006*	-,088	,521
Yoksunluk	-,174*	,038*	-,027	,844
Kontrol Gücü	-,262**	,002*	-,154	,257
İşlevsellikte Bozulma	-,203*	,015*	,123	,366
Sosyal İzolasyon	-,203*	,015*	-,071	,606

* $p<0.05$ (Anlamlılık Seviyesi)

Tablo 'da yer alan bilgilere göre ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerde internet bağımlılığı (rho:-,228**), yoksunluk (rho:-,174*), kontrol gücü (rho:-,262**), işlevsellikte bozulma (rho:-,203*), sosyal izolasyon (rho:-,203*) ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.05$). Fakat kasabada yaşayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>0.05$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma bulgularına ilişkin tartışma, sonuç ve öneriler yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Cinsiyet değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği, bu kapsamda kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde kız ve erkek çocuklarının aynı eğitim programına dâhil olmalarının yattığı düşünülebilir. Literatürde ilkokul öğrencileri üzerinde yapılan benzer çalışmalarda da akademik başarı düzeyinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularına ulaşılmıştır (Bağçeci vd., 2011). Bu kapsamda cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulguların literatürde yer alan çalışmalarla paralellik gösterdiği söylenebilir.

Yaş grubu değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin yaş gruplarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği, bu kapsamda 6-8 yaş grubunda bulunan öğrenciler ile 8-10 yaş grubunda bulunan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgunun aksine literatürde ilkokul öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada öğrencilerin akademik başarı düzeyleri SBS puanı üzerinden değerlendirilmiş, çalışmanın sonunda öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin yaş gruplarına göre anlamlı farklılık gösterdiği bulunmuştur (Kaya, 2010). Araştırmada yaş grubu değişkenine göre elde edilen bulguların literatürle paralellik göstermemesinin temelinde araştırmalarda akademik başarı kriteri olarak kullanılan yöntemlerin birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir.

Araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin akademik başarı düzeyleri öğrenim görülen okul değişkenine göre ele alındığı zaman, öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya

çıkmasının temelinde derslerin işleme sürecinde okulların sahip oldukları imkânların birbirinden farklı olmasının, buna paralel olarak öğrencilerin derslere yönelik tutum ve motivasyonlarının birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da öğrencilerin derslere yönelik tutum ve motivasyonlarının akademik başarı üzerinde önemli bir belirleyici olduğu rapor edilmiştir (Demir vd., 2012; Yücel ve Koç, 2011).

Araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarına göre akademik başarı düzeyleri değerlendirildiği zaman, öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin bilgisayar sahibi olma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Literatürde kişisel bilgisayara sahip olma ile akademik başarı düzeyi arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmalar sınırlı olmakla beraber, kişisel bilgisayara sahip olmanın akademik başarıyı etkileyecek bazı parametreler üzerinde (bilimsel süreç beceri düzeyi vb.) önemli bir etkiye sahip olduğu rapor edilmiştir (Böyük vd., 2011). Gelbal (2008) tarafından yapılan araştırmada da ilkökul öğrencilerinde evde sunulan imkânların akademik başarı üzerinde önemli bir belirleyici olduğu vurgulanmıştır. Literatürde yer alan bilgiler ve araştırma bulguları ile yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçların benzerlik göstermediği görülmektedir. Bunun temelinde yatan unsurların başında araştırmalara katılan öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanma amaçlarının, bunun yanında öğrencilerin bilgisayar ve interneti eğitim amaçlı kullanma düzeylerinin farklı olmasının yattığı düşünülebilir.

Araştırmada öğrencilerin internete bağlanma yollarına göre akademik başarı düzeyleri değerlendirildiği zaman, internete evden, okuldan ya da internet kafeden bağlanma durumlarına göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde öğrencilerin internete farklı yerlerden bağlanmalarına rağmen internet kullanma amaçlarının, internette girdikleri site ve uygulamaların benzerlik göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre öğrencilerin akademik başarı düzeyleri değerlendirildiği zaman, öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin

haftalık internete bağlama süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği, bu kapsamda haftalık internete bağlanma süresi 1-5 saat, 6-10 saat, 11-20 saat, 21-25 saat, 25 saat ve üzeri olan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temel nedenlerinin başında farklı sürelerle internete giren öğrencilerin internette ders çalışma, ödev ya da araştırma yapma gibi akademik yönlerini geliştirici site ve uygulamaları fazla kullanmamalarının geldiği düşünülebilir.

Sosyal ağ sitelerine üye olma değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin anlamlı farklılık göstermediği, bu kapsamda sosyal ağ sitelerine üye olan öğrenciler ile herhangi bir sosyal ağ sitesine üye olmayan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin benzerlik gösterdiği bulunmuştur. Toraman (2013) tarafından yapılan benzer bir çalışmada da sosyal ağ kullanım düzeyi ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı rapor edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürde yer alan çalışma sonuçları değerlendirildiği zaman ilkökul öğrencilerinde sosyal medya kullanımının akademik başarı düzeyini etkilemediği söylenebilir.

Anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre ele alındığı zaman, araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin anne ve baba eğitim düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, anne ve baba eğitim düzeyi yüksek olan çocukların akademik başarı düzeylerinin anne ve baba eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde yüksek eğitim düzeyine sahip olan anne-babaların çocuklarının eğitimlerine daha fazla önem vermelerinin ve çocuklarını başarılı olmaya yönlendirmelerinin yattığı düşünülebilir. Literatürde ilkökul öğrencileri üzerinde yapılan benzer çalışmalarda da ebeveyn eğitim düzeyinin öğrencilerde akademik başarı, ders çalışma ya da bilimsel düşünme gibi akademik özellikler üzerinde belirleyici olduğu rapor edilmiştir (Böyük vd., 2011; Gelbal, 2008; Sağıroğlu, 2015). Kaya (2010) tarafından yapılan araştırmada ilkökul öğrencilerinin akademik başarı düzeylerinin belirlenmesinde SBS puan aralıkları baz alınmış, araştırmanın sonunda anne ve baba eğitim düzeyi ile

öğrencilerin SBS puan dilimleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur.

Anne ve babanın çalışma durumuna göre ele alındığı zaman araştırmaya dâhil edilen öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin anne-babanın çalışma durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde anne-babaların farklı meslek gruplarında bulunmalarına rağmen çocuklarının eğitimleri ile ilgilenme düzeylerinin benzerlik göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Ailenin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre ele alındığı zaman, ilçe merkezi ya da kasabada yaşayan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde yerleşim yeri değişkenine göre öğrencilere sunulan eğitim hizmetlerinin kalite ve içeriklerinin benzerlik göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri değerlendirildiği zaman, öğrencilerin internet bağımlılıklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan araştırma bulguları değerlendirildiği zaman, yapılan araştırmalarda internet bağımlılığının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği (Kayri ve Günücü, 2010; Gökçearslan ve Günbatar, 2012), erkeklerin kızlara kıyasla internet bağımlılıklarının daha yüksek olduğu rapor edilmiştir (Morahan-Martin ve Schumacher, 2000; Siomos vd., 2008; Yılmaz vd., 2014; Horzum, 2011; Şahin ve Tuğrul, 2010; Büyükşahin-Çevik ve Çelikkaleli, 2010; Esen, 2010; Johansson ve Götestam 2004; Impraim, 2012; Çetinkaya, 2013; Toraman, 2013). Buna karşılık ilkokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen bazı çalışmalarda öğrencilerin internet bağımlılıklarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği bulgularına ulaşılmıştır (Bilge, 2012; Kim vd., 2006). Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan araştırma bulguları ışığında ilkokul öğrencilerinde cinsiyet unsurunun tek başına internet bağımlılığı üzerinde belirleyici olmadığı söylenebilir.

Yaş grubu değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri değerlendirildiği zaman, öğrencilerin internet bağımlılıklarının yaş gruplarına göre

anlamli farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bilindiği gibi çocukluk yılları internet bağımlılığının ortaya çıktığı dönemlerin başında gelmektedir (Numanoğlu ve Bayır, 2012). Çocukların yaş gruplarına göre internet kullanım amaçları birbirinden farklı olup, çocukluk yıllarından itibaren yaş arttıka bireyin bilgiye ulaşma amaçlı internet kullanımının arttığı, oyun amaçlı internet kullanımının azaldığı (şahin, 2009), yaş arttıka internet bağımlılığının da arttığı belirtilmektedir (Sağıroğlu, 2015). Bu durum yaş grubuna göre internet kullanma amaçlarının ve internet bağımlılık düzeyinin farklılık göstermesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Buna karşılık yapılan bu araştırmada rencilerin internet bağımlılıklarının yaş gruplarına göre anlamli farklılık göstermemesinin temelinde araştırmaya katılan rencilerin yaş grupları itibariyle benzer gelişim dönemlerinde olmalarının, internete erişme olanaklarının, internet kullanımından beklentilerinin ve interneti kullanma amaçlarının benzerlik göstermesinin yattığı dşunlebilir.

Okul türü değişkenine göre ele alındığı zaman, araştırmaya katılan rencilerin internet bağımlılıklarının öğrenim gördükleri okul türüne göre anlamli farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde okulların internet olanaklarına sahip olma düzeylerinin farklılık göstermesinin yattığı dşunlebilir.

Kişisel bilgisayara sahip olma değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan rencilerin internet bağımlılıklarının kişisel bilgisayar sahibi olma durumlarına göre anlamli farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yoksunluk alt boyutunda kişisel bilgisayar sahibi olan rencilerin daha yüksek puana sahip oldukları bulunmuştur. Bilindiği gibi son yıllarda ülkemizde kişisel bilgisayara sahip olma, buna paralel olarak da internete bağlanma oranında önemli gelişmeler meydana gelmiş, yapılan araştırmalarda çocuklarda internet kullanımının ve bağımlılığının yüksek dzeyele ulaştığı rapor edilmiştir (Bilge, 2012; Günel vd., 2011). TİİK tarafından yapılan araştırmalarda da insanların internet erişimi olan evlerde oturmalarının internete bağlanma düzeylerinin de artmasına zemin hazırladığı rapor edilmiştir (Mert vd., 2012). Yetişkin bireyler üzerinde yapılan araştırmalarda da kişisel bilgisayara sahip olma durumunun internet

bağımlılığı üzerinde önemli bir belirleyici olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Usta vd., 2007). Bu kapsamda yapılan bu çalışmada kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin yoksunluk alt boyutuna ilişkin puan ortalamalarının yüksek olmasının temelinde kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilere kıyasla internete bağlanma sıklıklarının daha yüksek olmasının yattığı düşünülebilir.

İlkokul öğrencilerinde internetten oyun oynama bağımlılığını etkileyen demografik değişkenlerin ele alındığı benzer bir çalışmada 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin internet oyunu oynama bağımlılıklarının evlerinde kişisel bilgisayarları bulunma değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiş, elde edilen bulgulara göre kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin internet oyunu oynama bağımlılıklarının kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu rapor edilmiştir (Şahin ve Tuğrul, 2010). Bilge (2012) tarafından ilkökul öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise öğrencilerin internet bağımlılıklarının bazı demografik değişkenlere göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda odasında kişisel bilgisayar bulunma değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılıklarının anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur.

İnternete bağlanma yolu değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının internete bağlanma yolu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, yoksunluk alt boyutunda ev ve okuldan internete bağlanan öğrenciler ile kıyaslandığı zaman internet kafeden internete bağlanan öğrencilerin daha yüksek puana sahip oldukları bulunmuştur. Literatürde çocuklarda internete bağlanma yolu ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkinin ele alındığı çalışmalar sınırlı olmakla beraber, yetişkin bireyler üzerinde yapılan araştırma bulguları internete bağlanma yolu değişkeninin internet bağımlılığını etkilediğini ortaya koymaktadır (Usta vd., 2007). Öğrencilerin internete bağlanma yolu değişkenine göre internet bağımlılıklarının anlamlı farklılık göstermesinin temelinde internete evden, okuldan ya da internet kafeden giren öğrencilerin internet kullanma amaçlarının birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da (Kayri ve Günücü,

2010) interneti kullanma amacının internet bağımlılığını etkileyen en önemli unsurlardan birisi olduğunu ortaya koymaktadır.

Haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, internet bağımlılığı, yoksunluk ve kontrol gücü alt boyutlarında haftalık internet kullanım sıklığı yüksek olan öğrencilerin daha internet kullanım sıklığı düşük olan öğrencilere kıyasla daha yüksek puanlara sahip oldukları bulunmuştur. Literatürde yer alan benzer bir çalışmada da internete bağlanma sıklığı yüksek olan bireylerin internet bağımlılık düzeylerinin de yüksek olduğu rapor edilmiştir. Araştırmanın sonunda öğrencilerde internet bağımlılığının azaltılması için öğrencilere belirli zaman dilimlerinde internete bağlanma alışkanlığı kazandırılması gerektiği belirtilmiştir (Yılmaz vd., 2014). Literatürde yer alan birçok çalışmada da internet kullanma sıklığı arttıkça internet bağımlılık düzeyinin de artış gösterdiği bulgularına ulaşılmıştır (Bilge, 2012; Gökçearslan ve Günbatır, 2012). Araştırmada elde edilen bulgular ve literatürde yer alan araştırma sonuçları değerlendirildiği zaman ilkökul öğrencilerinde haftalık internet kullanım sıklığının artmasının internet bağımlılığını tetiklediği söylenebilir.

İlkokul çağındaki öğrencilerin internet bağımlılıklarının haftalık internet kullanım sıklığına göre farklılık göstermesinin, haftalık internet kullanım sıklığı arttıkça öğrencilerin internet bağımlılıklarının da artmasının diğer bir nedeni olarak internet kullanım sıklığı yüksek olan öğrencilerin aynı zamanda internet kullanma becerilerinin de yüksek olmasının yattığı düşünülebilir. İlkokul öğrencileri üzerinde bu konuda yapılan bir çalışmada öğrencilerin internet kullanma becerileri yükseldikçe internet bağımlılıklarının da artış gösterdiği tespit edilmiştir (Ayas ve Horzum, 2013). Yetişkin bireyler üzerinde gerçekleştirilen çalışmalarda da internet kullanım sıklığının internet bağımlılığını etkilediği bulgularına ulaşılmıştır (Usta vd., 2007). Araştırmada elde edilen bulgular ile literatürde yer alan çalışma sonuçları değerlendirildiği zaman, araştırmada elde edilen bulguların literatürle paralellik gösterdiği söylenebilir.

Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Bilindiği gibi son yıllarda öğrenciler arasında sosyal medyaya üye olma düzeyinde ciddi artışlar meydana gelmiştir. Literatürde öğrenciler üzerine gerçekleştirilen araştırma bulguları da öğrenciler arasında sosyal medya üyeliğinin oldukça yaygın olduğunu (Mert vd., 2012; Bayhan, 2011), sosyal medya kullanım sıklığı ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymaktadır (Gökçearslan ve Günbatır, 2012). Yapılan bu çalışmada da öğrencilerin %72 gibi ciddi bir oranının sosyal ağ sitelerine üye oldukları bulunmuştur. Bu kapsamda öğrencilerin internet bağımlılıklarının sosyal ağ kullanma sıklığı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemesinin temelinde öğrencilerin büyük bir bölümünün sosyal ağ sitesine üye olmasının yattığı düşünülebilir.

Anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Araştırmada elde edilen bulguların aksine literatürde konu ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda baba eğitim düzeyinin internet bağımlılık düzeyi üzerinde önemli bir belirleyici olduğu rapor edilmiştir (Kayri ve Günüş, 2010; Şahin ve Tuğrul, 2010). Buna karşılık yapılan bazı çalışmalarda baba eğitim düzeyinin internet bağımlılığı üzerinde anlamlı bir belirleyici olmadığı tespit edilmiştir (Büyüksahin vd., 2010; Gökçearslan ve Günbatır, 2012). Bu kapsamda literatürde anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre internet bağımlılığının ele alındığı çalışma sonuçlarının tutarsız olduğu görülmektedir.

Ebeveyn eğitim düzeyine göre araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının benzerlik göstermesinin temelinde eğitim düzeyleri farklılık göstermesine rağmen ebeveynlerin çocuklarına zaman ayırma düzeylerinin birbirine yakın olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir. Şahin ve Tuğrul (2010) tarafından yapılan çalışmada 4. ve 5. sınıf öğrencilerinde bilgisayar oyunu bağımlılığının ebeveyn eğitim düzeyi

değişkenine göre incelenmesi amaçlanmış, araştırmanın sonunda anne eğitim düzeyinin bilgisayar oyunu bağımlılığı üzerinde belirleyici olduğu, buna karşılık baba eğitim düzeyinin internet oyunu bağımlılığı üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Söz konusu çalışmada bu sonucun ortaya çıkmasının temel nedeni olarak babalar ile kıyaslandığı zaman annelerin günlük yaşam içerisinde çocukları ile daha fazla vakit geçirmelerinin ve ilgilenmelerinin yattığı belirtilmiştir. Büyükaşahin vd., (2010) tarafından yapılan çalışmada da ebeveynlerin çocuklarına yönelik tutumlarının ve anne eğitim düzeyinin internet bağımlılığını etkilediği, buna karşılık baba eğitim düzeyinin internet bağımlılığı üzerinde herhangi bir etkiye sahip olmadığı rapor edilmiştir.

Anne çalışma durumu değişkenine göre ele alındığı zaman araştırmaya katılan öğrencilerin internet bağımlılıklarının anlamlı farklılık göstermediği, buna karşılık öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin baba çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, internet bağımlılığı, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon alt boyutlarında puan ortalamalarının babası memur olan öğrenciler lehine, yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde babaların çocuklarının internet kullanımlarını denetleme biçimlerinin birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan çalışmalarda da çocukların internet kullanım özelliklerinin ebeveynler tarafından denetleme biçiminin çocuklarda internet bağımlılığını etkileyen bir unsur olduğu (Yılmaz vd., 2014), buna karşılık ailelerin çok az bir bölümünün internet kullanımı konusunda çocuklarını denetledikleri rapor edilmiştir (Demirel vd., 2012). Öğrencilerin baba çalışma durumu değişkenine göre internet bağımlılıklarının anlamlı farklılık göstermesinin diğer bir nedeni olarak babaların eğitim düzeylerine göre çocukları ile ilgilenme ya da çocuklarını ihmal etme düzeylerinin farklılık göstermesinin yattığı düşünülebilir. Ayas ve Horzum (2013) tarafından yapılan çalışmada da ilkökul öğrencilerinde ihmalkâr ebeveyn tutumuna sahip çocuklarda internet bağımlılığının yüksek olduğu rapor edilmiştir.

Ailenin yaşadığı yerleşim yeri değişkenine göre ele alındığı zaman, öğrencilerin işlevsellikte bozulma alt boyutuna ilişkin puanlarının yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, elde edilen bulgulara göre ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin işlevsellikte bozulma alt boyutuna ilişkin puanlarının kasabada yaşayan öğrencilerden anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde öğrencilerin buldukları yerleşim yerlerinde internete bağlanma olanaklarının ve internet kullanma sıklıklarının farklılıklar göstermesinin yattığı düşünülebilir.

Araştırmada internet bağımlılığı ile akademik başarı arasındaki ilişki incelendiği zaman, internet bağımlılığı alt boyutları ile akademik başarı düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiş, bu kapsamda öğrencilerin internet bağımlılıkları arttıkça akademik başarı düzeylerinde anlamlı azalma meydana geldiği tespit edilmiştir. Literatürde yer alan benzer çalışmalarda da öğrencilerin internet bağımlılıkları arttıkça akademik başarı düzeylerinde düşüş gözlemlendiği rapor edilmiştir (Esen, 2010; Binali, 2015; Toraman, 2013). Bu kapsamda araştırmada elde edilen sonuçların literatürle paralellik gösterdiği görülmektedir.

Öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri arttıkça akademik başarılarının düşmesinin temelinde öğrencilerin internette vakit harcadıkları zaman diliminde ödevlerini ihmal etmelerinin, bu süreçte yeterli düzeyde ders çalışmamalarının, bunun yanında internetteki ders amaçlı kullanılmalarının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulgularının da bu görüşü desteklediği görülmektedir. Yılmaz vd., (2014) tarafından yapılan araştırmada interneti ödev, ders ya da araştırma amaçlı kullanan öğrencilerin internet bağımlılıklarının düşük olduğu, buna karşılık interneti oyun ya da sohbet amaçlı kullanan öğrencilerin internet bağımlılıklarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguların aksine literatürde yer alan bazı çalışmalarda akademik başarı düzeyinin internet kullanma durumuna göre anlamlı farklılıklar göstermediği bulgularına ulaşılmıştır. Yüksel ve Baytemir (2010) tarafından yapılan araştırmada ilkökul öğrencilerinde interneti eğlence amaçlı kullanma durumunun akademik başarı ile ilişkisi ele alınmış, araştırmanın sonunda

öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile interneti eğlence amaçlı kullanma durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı rapor edilmiştir. Impraim (2012) tarafından yapılan araştırmada da lise öğrencilerinde internet bağımlılığı ile akademik başarı düzeyi arasında herhangi bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişki incelendiği zaman hem kız hem de erkek öğrencilerde internet bağımlılık düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulgulara göre, internet bağımlılığının hem kız hem de erkek öğrencilerin akademik başarı düzeylerini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. İnternet bağımlılığı günümüzde çocuklar ve gençleri farklı açılardan etkileyen önemli sorular arasında yer almaktadır (Köksal, 2015). İnternet bağımlılığının akademik başarı üzerinde de olumsuz etkiye sahip olduğu bilinmekte olup, literatürde yer alan araştırma bulguları da bu görüşü desteklemektedir (Çetinkaya, 2013). Esen (2010) tarafından yapılan araştırmada ergenlik dönemindeki çocuklarda internet bağımlılığının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterdiği, bunun yanında internet bağımlılığı yüksek olan öğrencilerin akademik başarılarının düşük olduğu rapor edilmiştir.

Kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre ele alındığı zaman, kişisel bilgisayar sahibi olan öğrencilerde internet bağımlılık düzeyi ile akademik başarı düzeyi arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu, buna karşılık kişisel bilgisayar sahibi olmayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde kişisel bilgisayara sahip olan öğrenciler ile kişisel bilgisayara sahip olmayan öğrencilerin internet kullanma amaçlarının birbirinden farklı olmasının yattığı düşünülebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da interneti kullanma amaçlarının akademik başarı ve eğitime yönelik tutum üzerinde belirleyici olduğu görüşünü desteklemektedir (Durualp vd., 2013).

Kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik başarı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmasının diğer bir

nedeni kişisel bilgisayara sahip olan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerinin yüksek olması, buna paralel olarak derslerine yeterli düzeyde zaman ayırmamaları gösterilebilir. Literatürde yer alan araştırma bulguları da evinde internet olan öğrencilerin internet bağımlılıklarının yüksek olduğunu göstermektedir (Çetinkaya, 2013).

İnternete bağlanma yolu değişkenine göre ele alındığı zaman internete okuldan ya da internet kafeden bağlanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeylerine göre akademik başarı durumlarının anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşılık internete evinden bağlanan öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile akademik başarı durumları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde internete evinden bağlanan öğrencilerin interneti eğitim amaçlı kullanma düzeylerinin düşük olmasının yattığı düşünülebilir.

Araştırmada sosyal ağ sitelerine üye olma durumu değişkenine göre öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik başarı durumları arasındaki ilişki değerlendirildiği zaman, ağ sitelerine üye olan öğrencilerde internet bağımlılığının akademik başarı düzeyini olumsuz yönde etkilediği, buna karşılık sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğrencilerde internet bağımlılık düzeyinin akademik başarı üzerinde herhangi bir anlamlı etkiye sahip olmadığı tespit edilmiştir. İnsanların internet kullanım amaçları birbirinden farklı olmakla beraber, internet kullanan birçok bireyin sosyal medya uygulamalarını sıklıkla tercih ettikleri ifade edilmektedir (Aksüt vd., 2012). Bununla birlikte sosyal medya uygulamalarını bilinçsiz bir biçimde kullanmanın gerek çocuklar gerekse de gençler üzerinde birçok olumsuz etkisi olduğu bilinmekte olup, literatürde yer alan görüşler de bu düşüncüyü desteklemektedir (Demirel vd., 2012). Bu kapsamda araştırmada elde edilen bulguların literatürle uyumlu olduğu söylenebilir.

Anne ve baba çalışma durumu değişkenlerine göre ele alındığı zaman gerek anne gerekse de baba çalışma durumuna göre öğrencilerin internet bağımlılık düzeyleri ile akademik başarı durumları arasında anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre, annesi ev hanımı olan öğrencilerde internet

bağımlılığı, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Bunun yanında babası özel sektöre çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde ebeveynlerin meslek dallarına göre çocuklarına zaman ayırma ya da çocuklarını ihmal etme düzeylerinin farklılıklar göstermesinin yattığı düşünülebilir. Nitekim literatürde yer alan araştırma bulguları da gerek kız gerekse de erkek çocuklarında ebeveynlerin çocukları ile ilgilenme ya da çocuklarını ihmal etme durumlarının internet bağımlılığını etkilediği rapor edilmiştir (Ayas ve Horzum, 2013).

Ailenin yaşadığı yer değişkenine göre ele alındığı zaman öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Elde edilen bulgulara göre, ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerde internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma ve sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Bu sonucun ortaya çıkmasının temelinde ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerde internet bağımlılığının ve interneti eğitim dışı amaçlar için kullanma düzeyinin yüksek olmasının yattığı düşünülebilir.

Sonuç olarak, araştırmaya katılan öğrencilerin akademik başarı durumlarının okul türü ile anne ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Buna karşılık öğrencilerin akademik başarı durumlarının cinsiyet, yaş grubu, kişisel bilgisayara sahip olma durumu, internete bağlanma yolu, haftalık internete bağlanma sıklığı, sosyal ağ sitelerine üye olma durumu, anne ve baba çalışma durumu ile ailenin yaşadığı yerleşim yeri değişkenlerine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılıklarına ilişkin bulgular değerlendirildiği zaman, internet bağımlılığının okul türü, internete bağlanma yolu, haftalık internete bağlanma sıklığı, baba çalışma durumu ve ailenin yaşadığı yerleşim yeri değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği, buna karşılık öğrencilerin internet

bağımlılıklarının sosyal ağ sitelerine üye olma, anne ve baba eğitim durumu ile anne çalışma durumu değişkenlerine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur. Değişkenler arası korelasyon değerlendirildiği zaman öğrencilerin internet bağımlılıkları ile akademik başarı düzeyleri arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunduğu, bu kapsamda internet bağımlılık düzeyi arttıkça öğrencilerin akademik başarılarının düştüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

5.2. Sonuç

Kız ve erkek öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları cinsiyet değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları yaş değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında okul değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları okul değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın Fatih İlkokulu öğrencileri ile Kaymakam Kemal Bey İlkokulu öğrencileri arasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında internete bağlanma yolu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları internete bağlanma yolu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur.

Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında sosyal ağ sitesine üyelik durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları sosyal ağ sitesine üyelik durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında anne eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları anne eğitim durumu değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın anne eğitim durumu ilkökul ile lise olan gruptan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları baba eğitim durumu değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın baba eğitim durumu ilkökul ile lise olan gruptan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında anne çalışma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları anne çalışma durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında baba çalışma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları baba çalışma durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin akademik başarı ortalamaları arasında ailenin yaşadığı yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin akademik başarı notu ortalamaları ailenin yaşadığı yer değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında cinsiyet

değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları cinsiyet değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları yaş değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında okul değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları okul değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın bütün boyutlar için Cumhuriyet İlkokulu öğrencileri ile Kaymakam Kemal Bey İlkokulu öğrencilerinden kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon boyutu ortalamaları kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre eşit çıkmıştır. Öğrencilerin internet bağımlılığı “yoksunluk” ortalamaları arasında kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı yoksunluk boyutu ortalamaları kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre farklı çıkmıştır. Yoksunluk boyutunda kişisel bilgisayar sahibi olan öğrencilerden evet diyenlerin lehine bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında internete bağlanma yolu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon boyutu ortalamaları internete bağlanma yolu değişkenine göre eşit

çıkmiştir. Öğrencilerin internet bağımlılığı “yoksunluk” ortalamaları arasında internete bağlanma yolu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı yoksunluk boyutu ortalamaları internete bağlanma yolu değişkenine göre farklı çıkmıştır. Yoksunluk boyutunda internete bağlanma yolu öğrencilerden internet kafede bağlananlarının lehine bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın yoksunluk boyutu için okul ile internet kafede internete bağlanan öğrencilerin bulunduğu gruplar arasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı haftalık internete bağlanma sıklığı boyutu ortalamaları haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre eşit çıkmıştır. Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol gücüğü” ortalamaları arasında haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı yoksunluk, internet bağımlılığı ve kontrol gücüğü boyutu ortalamaları haftalık internete bağlanma sıklığı değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın internet bağımlılığı, yoksunluk ve kontrol gücüğü boyutları için haftalık internete bağlanma süresi 6-10 saat ile 25 saatten fazla bağlanan öğrencilerin bulunduğu gruptan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol gücüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında sosyal ağ sitesine üyelik durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları sosyal ağ sitesine üyelik durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol gücüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında anne eğitim

durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları anne eğitim durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları baba eğitim durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır. Ancak işlevsellikten bozulma alt boyutu ortalamaları arasında baba eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları baba eğitim durumu değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın işlevsellikten bozulma boyutu için baba eğitim durumu ortaokul ile üniversite mezunu öğrencilerin bulunduğu gruplardan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında anne çalışma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları anne çalışma durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon” ortalamaları arasında baba çalışma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları baba çalışma durumu değişkenine göre eşit çıkmıştır. Ancak işlevsellikten bozulma alt boyutu ortalamaları arasında baba çalışma durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları baba çalışma durumu değişkenine göre farklı çıkmıştır. Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasından kaynaklandığının tespiti için yapılan çoklu mukayese testi yapılmıştır. Test sonuçlarına göre anlamlı farklılığın işlevsellikten bozulma ve sosyal izolasyon boyutu için baba çalışma durumu memur ile özel sektör olan öğrencilerin bulunduğu gruplardan kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı “internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü,” ortalamaları arasında ailenin yaşadığı yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları ailenin yaşadığı yer değişkenine göre eşit çıkmıştır. Ancak işlevsellikten bozulma ve sosyal izolasyon alt boyutu ortalamaları arasında ailenin yaşadığı yer değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır. Öğrencilerin internet bağımlılığı ortalamaları ailenin yaşadığı yer değişkenine göre farklı çıkmıştır. Ailenin yaşadığı yer değişkeninde işlevsel bozulma boyutunda ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin, sosyal izolasyon boyutunda da yine ilçe merkezinde yaşayan öğrencilerin lehine bir artış gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasındaki ilişkiye ait korelasyon tablosu incelendiğinde; internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin var olduğu, Yoksunluk ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin var olduğu, Kontrol güçlüğü ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin (var olduğu, İşlevsellikten bozulma ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin var olduğu, Sosyal izolasyon ile akademik başarı notu arasında negatif, düşük ve istatistik olarak anlamlı bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, kız öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı, erkek öğrencilerde internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki var olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin kişisel bilgisayar sahibi olma değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki var olduğu, kişisel bilgisayar sahibi olmayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin internete bağlanma yolu değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, işlevsellikte sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, okul ve internet kafelerden internete bağlanan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin sosyal ağ sitesine üye olma değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, üyeliği olmayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin anne çalışma durumu değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, kontrol güçlüğü, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, annesi çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin baba çalışma durumu değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, babası memur olan ve diğer sektörlerde çalışan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin ailelerinin yaşadığı yer değişkenine göre akademik başarı notları arasında ilişki incelendiğinde, internet bağımlılığı, yoksunluk, kontrol güçlüğü, işlevsellikte bozulma, sosyal izolasyon ile akademi başarı notu arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, kasabada yaşayan öğrencilerde internet bağımlılığı ile akademik başarı notu arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.3. Öneriler

Bu bölümde; araştırmanın betimsel ve çıkarımsal istatistik sonuçlarına ilişkin öneriler yer almaktadır.

• Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Öğrenciler internet bağlanma yolu olarak en fazla evde internete bağlanmayı tercih etmektedirler. Bu nedenle internet kullanımına yönelik ailelere internet bağımlılığı bilinçlendirme eğitimleri verilmeli,
- Yapılan araştırma sonucunda, internet bağımlılığının ilkokul seviyesindeki öğrencilerde de ortaya çıkabildiği belirlenmiştir. Bu sebeple MEB ilkokul müfredatında gerekli düzenlemeler yapılarak, internet ve kullanımı, zararları ve internet bağımlılığı konusunda ilgili dersler konularak, bu konuda öğrenciler, öğretmenler ve veliler bilgilendirilmeli,
- Alan türü ve okul türünün internet bağımlılığına etkilerinin araştırıldığı çalışmalar yapılması ve bu çalışmaların sonucunda alan türü ve okula yönelik gerekiyorsa internet bağımlılığı noktasında bilinçlendirmeye yönelik farklı stratejilerin geliştirilmeli,
- Öğrencilerin haftalık internete bağlanma süreleri 21-25 saat arasındadır. İnternete bağlanma saatlerini ebeveynlerin kontrollü olarak yönlendirilmeli,
- Öğrencilerin sosyal ağ sitelerine üyelik durumları yüksek çıkmıştır. Bu nedenle ailelerin sosyal ağ siteleri hususunda çocuklarını bilgilendirmeleri gerekmektedir. Tanımadığı kişilerle iletişim kurmamaları, sosyal ağ sitelerinin kararlarını araştırmadan etkilememesi gerektiği hususunda öğretmenler tarafından öğrencilere bilgi verilmeli,

- Öğrencilerin arkadaşlarıyla ve sosyal ortamlarda (müze, sinema, tiyatro) daha fazla zaman geçirerek internet dışı sosyal ilişkiler geliştirilmeli,
- Bilgisayar ve internet kullanımının başlı başına bağımlılık nedeni olmadığı bilincinde olunmalı ve internet teknolojisinin doğru kullanımı için öğrencilere bilgi verilmeli,
- İnternet bağımlılığı konusunda TV’de kamu spotları hazırlanma,
- Son yıllarda okullarda seçmeli ders olarak okutulan medya okuryazarlığı dersinin zorunlu hale getirilmesi ve içeriğinin bilinçli internet kullanımı açısından zenginleştirilerek daha faydalı hale getirilmesi sağlanabilir.

- **Araştırmaya Yönelik Öneriler**

- Araştırma, Yozgat ili Boğazlıyan ilçesindeki ilkokul öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Yozgat dışındaki ilkokullarda ve örneklem gurubu genişletilerek araştırma yapılabilir.
- Bu çalışmada incelenen akademik başarı, sosyal ve ekonomik faktörler ile internet bağımlılığı değişkenleri arasındaki ilişkiler gözlem ve görüşme gibi nitel araştırma teknikleri ile incelenebilir. Nitel araştırmalar gerçekleştirilerek betimsel araştırmalarda ulaşılamayan bilgiler elde edilerek konu derinlemesine incelenebilir.
- İnternet bağımlılığı ile ilgili olarak bilgisayar alanındaki uzmanlarla işbirliği yapılarak ortak araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Öğrencilerin internet bağımlılığı ile akademik başarıları arasındaki ilişki bağımsız değişkenler değiştirilerek yinelenebilir.
- Öğrencilerin internet bağımlılığı düzeylerinin sağlık üzerine etkisine ilişkin nicel bir araştırma yapılabilir.
- Benzer bir araştırma ile elde edilecek verilere göre internet bağımlısı olduğu belirlenecek öğrenciler tespit edilip onlarla derinlemesine bireysel veya grup çalışmaları gerçekleştirilebilir.

- Derslere karşı ilgisiz ve başarısız öğrencileri internet' i aşırı kullanmaya yönlendiren sebeplere ilişkin araştırmalar yapılabilir.
- Araştırma resmi ilkokul öğrencilerini kapsamaktadır. Benzer bir araştırma özel okullar için de yapılabilir.
- Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket çalışmasının sınırlılıkları göz önünde bulundurularak diğer veri toplama yöntemlerinden de (mülakat, görüşme formu gibi) yararlanılabilir.
- İnternet kullanımının okul başarısı ile ilişki konusunda Türkiye'de fazla çalışma olmadığı görülmüştür. Bu yüzden araştırmacılar tarafından yeni çalışmalar yapılabilir.
- İnternet bağımlılığını açıklayan farklı psiko-sosyal değişkenler kullanılarak araştırmalar tekrar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Aksoy, F. (2016). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığı İle Şema Mekanizmaları ve Baş Etme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Aksüt, M. Ateş, S. Balaban, S. & Çelikkanat, A. (2012). İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerine ilişkin tutumları (facebook örneği). *Akademik Bilişim'12 - XIV. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 1 - 3 Şubat*, Uşak Üniversitesi.

Aktaş, İ., & Mirzeoğlu, D. (2008). İlköğretim II. kademe öğrencilerinin öğrenme stillerinin demografik özellikleriyle ilişkisi. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1).

Alaşam, H. (2012). *Denizli Bölgesi Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Görülme Sıklığı ve Yetişkin Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu ile İlişkisi*. Uzmanlık Tezi. Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı, Denizli.

Alıcıgüzel, G. (2003). *Çağdaş okulda eğitim ve öğretim*. İstanbul: Sistem Yayınları.

Arıcı, İ. (2008). Öğrencilerin cinsiyetlerinin ilkokul din kültürü ve ahlak bilgisi dersindeki başarı düzeylerine etkisi. *Fırat İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 13(1), 143-159.

Arısoy, G. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1(1), 55-67.

Artık, S. (2009). *Yönetmelik davranış biçimlerinin iş doyumuna etkisi üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ayas, T. & Horzum, M. B. (2013). İlköğretim öğrencilerinin internet bağımlılığı ve aile internet tutumu. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi* 4 (39), 46-57.

Aydın, M. (2010). *Eğitim yönetimi*. Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.

Bağçeci, B. Döş, B. & Sarıca, R. (2011). İlköğretim öğrencilerinin üst bilişsel farkındalık düzeyleri ile akademik başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 551-556.

Bahçetepe, Ü. (2013). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları ile algıladıkları okul iklimi arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Balcı, A. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegema Yayıncılık.

Balcı, Ş. & Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-22.

Balyer, A. & Gündüz, Y. (2013). Öğretim lideri olarak okul müdürlerinin öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Balıkesir Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(29).

Bayhan, V. (2011). Lise öğrencilerinde internet kullanma alışkanlığı ve internet bağımlılığı (Malatya uygulaması). *Akademik Bilişim 11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri 2 - 4 Şubat, Malatya*.

Berberoğlu, G. & Kalender, İ. (2005). Öğrenci başarısının yıllara, okul türlerine, bölgelere göre incelenmesi: ÖSS ve PISA analizi. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 4(7), 21-35.

Bilge, F. (2012). Bir grup ilkokul öğrencisinde bilgisayara yönelik bağımlılık eğilimi değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 96-105.

Binalı, R. (2015). *Lise öğrencilerinin kişilik özellikleri ile internet bağımlılığı ve akademik başarı durumu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Böyük, U. Tanık, N. & Saraçoğlu, S. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin bilimsel süreç beceri düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *TÜBAV Bilim*, 4(1), 20-30.

Briggs, K. L. & Wohlstetter, P. (2003). Key elements of successful school-based management strategy. *School Effectiveness and School Improvement*, 14 (3), 351-372.

Brookover, W.B. & Beady, C. & Flood, P. & Scweithzer, J. & Wisenbaker, J.M. (1979). *School social systems and student achievement: Schools can make a difference*. New York: Preager. 122.

Brown, D. (1999). Improving academic achievement: What school counselors can do. (ED 435 895).

Büyükşahin, Ç. G. & Çelikkaleli, Ö. (2010). Ergenlerin arkadaş bağlılığı ve internet bağlılığının cinsiyet, ebeveyn tutumu ve anne-baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 225-240.

Caplan, D. (2002). "İnternet Bağımlılığı ve Bilişsel Davranışçı Terapisi" *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, (11), 261-268.

Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: İnternet bağımlılığı. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (22), 83-98.

Clark, P. (2000). Equity: how can we use effective teaching methods to boost student achievement. (ED 457 315).

Cömert, I. T. & Kayıran, S. M. (2010). Çocuk ve ergenlerde internet kullanımı. *Çocuk Dergisi*, 10(4), 166-170.

Cüceloğlu, D. (2011). *Başarıya Götüren Aile (10. Baskı)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Çağır, G. (2010). *Lise ve üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanım düzeyleri ile algılanan esenlik halleri ve yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Çakır, B. E. (2012). *Geleneksel öğretim yöntemleri ile dramatizasyon yönteminin ilköğretim 2. sınıf matematik dersinde, öğrencilerin akademik başarı ve kavramların kalıcılık düzeylerine etkisinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Çalışgan, H. (2013). *İlköğretim öğrencilerinde internet bağımlılığı ve siber zorbalık*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul.

Çetinkaya, M. (2013). *İlköğretim öğrencilerinde internet bağımlılığının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Dane, A., Kudu, M. & Balkı, N. (2009). Lise öğrencilerinin algılarına göre, matematik başarısını olumsuz yönde etkileyen faktörler. *Erzincan Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 17-34.

Demir, R., Öztürk, N. & Dökme, İ. (2012). İlköğretim 7. sınıf öğrencilerinin fen ve teknoloji dersine yönelik motivasyonlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 1-21.

Demirel, M., Yörük, M. & Özkan, O. (2012). Çocuklar için güvenli internet: güvenli internet hizmeti ve ebeveyn görüşleri üzerine bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(7), 54-68.

Demirtaş, H. & Çınar, İ. (2004), Yönetici, öğretmen, veli ve öğrencilerin başarı algısı ve eğitime ilişkin görüşleri (Malatya İli Örneği). *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı'nda sunulmuş bildiri*, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Demirtaş, Z. (2010). Okul kültürü ve öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 35(35), 3-13.

Dinham, S. (2004). Principal leadership for outstanding educational outcomes. *Journal of Educational Administration*, 43(4), 338-356.

Doğan, A. & Kılınç, M. (2014). A Review n Secondary School 7th And 8th Grade Students Internet Addiction And etacognitive Awareness With Regards To Various Variables. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkish Volume*, 9(5), 1385-1396.

Doğan, A. (2013). *İnternet Bağımlılığı Yaygınlığı*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Aile Eğitimi Ve Danışmanlığı Anabilim Dalı, Aile Eğitimi ve Danışmanlığı Programı, İzmir.

Döner, C. (2011). İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Durualp, E., Çiçekoğlu, P. & Durualp, E. (2013). Sekizinci sınıf öğrencilerinin kitap okumaya yönelik tutumlarının internet ve kitap okuma alışkanlıkları açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(1), 115-132.

Elmacioğlu, T. (1998). *Başarıda Aile Faktörü (3. Baskı)*. İstanbul: Hayat Yayınları.

Erden, M., & Akman, Y. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Erdoğdu, Y. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95-106.

Ergin, A., & Uzun, S. U., & Bozkurt, A. İ. (2013). Tıp Fakültesi Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı Sıklığı ve Etkileyen Etmenler. *Pamukkale Tıp Dergisi*, 6 (3), 134-142.

Esen, E. (2010). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Esen, K. N. (2007). Akran baskısı ve algılanan sosyal destek değişkenlerine göre, ergenlerde internet bağımlılığının yordanması. *Ülkemizde bağımlılıkla ilgili gelişmeler* içinde (ss.1-9). Uluslararası Bağımlılık Kongresi, İstanbul.

Eşgi, N. (2014). Aile-Çocuk İnternet Bağımlılık Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (2), 807-839.

Filiz, O. E, O., Dönmez, F. İ., & Kurt, A. A. (2014). BÖTE Bölümü Öğrencilerinin Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amaçları ile İnternet Bağımlılıkları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*. 3 (2). 17-28.

Fisher, D., & Frey, N. (2002). 5 lessons for leaders. *Principal Leadership*, 3(3), 53-56.

Fulmer, C. L. (2006). Becoming instructional leaders: Lessons learned from instructional leadership work samples. *Educational Leadership and Administration*, 18(1), 109-172.

Gelbal, S. (2008). Sekizinci sınıf öğrencilerinin sosyoekonomik özelliklerinin Türkçe başarıları üzerinde etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(150), 1-13.

Gencer, H. (2017). *Ortaokul öğrencilerinde internet bağımlılığı ve siber zorbalık davranışları ile ilişkili değişkenlerin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tez. Sivas, Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gökalp, M. (2006). Üniversite öğrencilerinin başarılarını etkileyen okul içi faktörler. *Ondokuz Mayıs Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 72-81.

Gökçearslan, Ş., & Günbatar, M. S. (2012). *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2(2), 10-23.

Göknaar, Ö. (2004). *Bilinçli Çocuk Yetiştirme (1.Baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Göktaş, S., & Kayri, S. (2014). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin derslerdeki başarı düzeylerinin birbiriyle ilişkisi. *İlköğretim Online*, 2(2), 19-27.

Gönül, A. S. (2002). Patolojik internet kullanımı (İnternet bağımlılığı/kötüye kullanımı). *Yeni Symposium*, 40(3), 105–110.

Griffiths, M. D. (2001). Sex on The Internet: Observations And Implications For Internet Sex Addiction. *The Journal of Sex Research*, 38(4), 333-342.

Güleç, S., & Alkış, S. (2003). İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin derslerdeki başarı düzeylerinin birbiriyle ilişkisi. *İlköğretim Online*, 2(2), 19-27.

Günel, A., Turhal, Ç.Ü., & İmal, N. (2011). İlköğretim öğrencileri arasında internet kullanımının incelenmesine yönelik anket çalışması. 4. *Ağ ve Bilgi Güvenliği Sempozyumu, Ankara, Türkiye*.

Günüç, S. (2009). *İnternet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi ve bazı demografik değişkenler ile internet bağımlılığı arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı, Van.

Günüç, S., & Kayri, M. (2010). Türkiye’ de internet bağımlılık profili ve internet bağımlılık ölçeğinin geliştirilmesi : geçerlik- güvenirlik çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Fakültesi Dergisi*, 39, 220-232.

Gürcan, N. (2010). *Ergenlerin problemleri internet kullanımları ile uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* Yayınlanmamış. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Hale, E., & Rollins, K. (2006). Leading the way to increased student learning. *Principal Leadership*, 6(10), 6-10.

Horzum, M. B. (2011). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 56-67.

<http://www.internetworldstats.com/stats.htm>

<http://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/teknoloji-bagimliliği>

Impram, S. (2012). *The relationship among internet addiction, use of facebook and academic performance*. Master Thesis. Fatih Üniversitesi Institute of Social Sciences, İstanbul.

Johansson, A., & Göttestam, K. G. (2004). Internet addiction: Characteristics of a questionnaire and prevalence in Norwegian youth (12–18 years). *Scandinavian Journal of Psychology, 45*, 223-229.

Karakuş, Z. (2016). *İnternet bağımlılık düzeyinin TEOG ders puanları ve bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Yüksek Lisans Programı, Mersin.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (10.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Kasatura, İ. (1991). *Okul Başarısından Hayat Başarısına (1.Baskı)*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.

Kaya, A., Bozaslan, H., & Genç, G. (2012). Üniversite öğrencilerinin anne baba tutumlarının problem çözme becerilerine, sosyal kaygı düzeylerine ve akademik başarılarına etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 18*, 208-225.

Kaya, S. (2010). *İnternet kullanımının seviye belirleme sınavlarına (SBS) hazırlanan öğrencilerin başarıları üzerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.

Kayri, M., & Günüç, S. (2010). Türkiye’deki ortaöğretim öğrencilerinin internet bağımlılık düzeyini etkileyen bazı faktörlerin karar ağaçları yöntemleri ile incelenmesi. *Kuram Ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 10* (4), 2465-2500.

Kayslı, B. K. (2008). Akademik başarının artırılmasında aile katılımı. *Ankara Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 9*(1), 69-83.

Keskin, G., & Sezgin, B. (2009). Bir grup ergende akademik başarı durumuna etki eden etmenlerin belirlenmesi. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi, 4*(10).

Kim, K. Ryu., Eunjung, C. Mi-Young, Y. , Eun-Ja, C. So-Young, S., Jeong, S., & Nam, B. W. (2006). Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: a questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies, 43*, 185–192.

Kocaman, A. (2009). *Ailenin sosyokültürel ve sosyoekonomik durumunun öğrencinin okul başarısına etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Konkan, R., Sungur, M., & Şenormancı, Ö. (2010). İnternet bağımlılığı ve bilişsel davranışçı terapisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, (11), 261-268.

Korkmaz, M. (2005). İlköğretim okullarında örgütsel sağlık ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 44, 529-548.

Köksal, Y. (2015). İnternet bağımlılığı ile internetten alışveriş ilişkisi üzerine bir incelenme; üniversite öğrencileri uygulaması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(12), 117-130.

Kumandaş, H., & Kutlu, Ö. (2011). İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin performans görevlerine yönelik tutumlarının akademik başarılarına ve dersleri sevmeye durumlarına göre incelenmesi. *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi*, 2(2), 172-181.

Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). *Online social networking and addiction a review of the psychological literature*. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, (8), 3528-3552.

Kutlu, Ö., Doğan, C. D., & Karakaya, G. (2010). Öğrenci başarısının belirlenmesi; performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme (Ölçme ve değerlendirme uygulamaları). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Küçükkaragöz, H. (2010). Bilişsel gelişim ve dil gelişimi. In B. Yeşilyaprak (Ed.), *Eğitim psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Larose, R., & Eastin, M. S. (2002). Is online Buying out of control? electronic commerce and consumer self-regulation. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 46(4), 549-564.

Martin-Martin, J., & Schumacher, P. (2003). Loneliness and social uses of the internet. *Computers in Human Behavior*, (19), 659- 671.

Memduhoğlu, H. B., & Tanhan, F. (2013). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen örgütsel faktörler ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Yüzüncü Yıl Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 106-124.

Mert, M., Bülbül, H. İ., & Sağıroğlu, Ş. (2012). Milli eğitim bakanlığına bağlı okullarda güvenli internet kullanımı. *TÜBAV Bilim*, 5(4), 1-12.

Morahan-Martin, J., & Schumacher, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use among college students. *Computers in Human Behavior*, 16, 13-29.

Nakilcioğlu, İ. H. (2007). İletişimden bilişime: İnternet kültüründen kesitler, *akademik bilişim. IX. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri Dumlupınar Üniversitesi*. Kütahya.

Nichols, R. A. & Nicki, R. (2004). Development of psychometrically sound internet addiction scale: A preliminary step. *Psychology of Addictive Behaviors*, 18(4), 381-384.

Numanoğlu, G., & Bayır, Ş. (2012). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin sınıf düzeylerine göre internet kullanımları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 295-323.

Oğuz, O. (2008). Öğretmenin ve aile işbirliğinin öğrencilerin performansına etkileri. Materyal Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Olçay, A., & Döş, İ. (2009). Ortaöğretimde başarıyı olumsuz etkileyen unsurların öğrenci boyutuyla tespitine yönelik bir uygulama. *Gaziantep Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 131-155.

Ögel, K. (2014). *İnternet Bağımlılığı, 2.basım*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Özdamar, K. (2003). *Modern bilimsel araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.

Özdemir, A. (2002). Sağlıklı okul ikliminin çeşitli görünümleri ve öğrenci başarısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 10(1), 39-46.

Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, H., Karip, E., & Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi, *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, (38), 213-224.

Özgüven, İ. E. (2002). *Bireyi tanıma teknikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.

Öztürk, Ö. (2007). Internet addiction: clinical aspects and treatment Strategies. *Journal of Dependence*, (8), 36-41.

Peker, A. (2013). *İnsani değerler yönelimli psiko-eğitim programının problemlili internet kullanımı ve siber zorbalık üzerindeki etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi, Sakarya.

Quinn, D. M. (2002). The impact of principal leadership on behaviours on instructional practice and student engagement. *Journal of Educational Administration*, 40(5), 447-467.

Razon, F. (1981). *Powder keg in the pacific, time bomb in the U.S. Empire: People's Struggle in the Philippines Against the Marcos Regime and the United States from the 1972 Martial Law to 1981*. California Üniversitesi

Robertson, J., & Miller, T. (2007). School leadership and equity: The case of new Zealand. *School Leadership & Management*, 27(1), 91-103.

Ronfeldt, M., Loeb, S., & Wyckoff, J. (2013). How teacher turnover harms student achievement. *American Educational Research Journal*, 50(1), 4-36.

Ross, J.A., & Gray, P. (2006). School leadership and student achievement: The mediating effects of teacher beliefs. *Canadian Journal of Education*, 29 (3), 798-822.

Sağiroğlu, N. (2015). İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin günlük internet kullanım sürelerinin okul başarılarıyla ilişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Sarıer, Y. (2016). Türkiye'de öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörler: Bir meta-analiz çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(3), 609-627.

Sarpkaya, R. (2008). Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sayar, K., & Senkal, Z. (2014). Facebook loves: depression, psychosis and online romance, *report of three cases. Journal of Mood Disorders*, 4 (1), 26-33.

Sevindik, F. (2011). *Fırat üniversitesi öğrencilerinde problemlerli internet kullanımı ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi*.Yayınlanmamış Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.

Shapira, N. A., Lessing, M. C., Goldsmith, T. D., Szabo S. T., Lazoritz M., Gold, M.S., & Stein D. J. (2003). *Problematic internet use: Proposed classification and diagnostic criteria*.*depression and anxiety*,17(4), 207-216.

Sırabaşı, V. (2003). *İnternet ve radyo-televizyon aracılığıyla kişilik haklarına tecavüz (İnternet Rejimi)*. Ankara: Adalet Yayınevi.

Silah, M. (2003). Üniversite öğrencilerinin akademik başarılarını etkileyen çeşitli nedenler arasından süreksiz durumluk kaygısının yeri ve önemi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10, 102-115.

Siomos, K. E., Dafouli, E., D, Braimiotis, D. A., Mouzas, O. D. & Angelopoulos, N. V.(2008). Internet addiction among greek adolescent students. *CyberPsychology & Behavior* 11(6), 653-657.

Suler, J. (1999). Healthy and pathological internet use.cyber psychology and behavior, 2(5), 385-394.

Suler, J. (2004). Computer and cyberspace addiction. *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, (1), 359-362.

Şahin, C., & Korkmaz, Ö. (2011). İnternet bağımlılığı ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Selçuk Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 101-115.

Şahin, C., & Tuğrul, V. M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar oyunu bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 4(3), 115-129.

Şahin, İ. (2009). Eğitsel internet kullanım özyeterliği inançları ölçeğinin geçerliği ve güvenilirliği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 462-469.

Şenormancı, Ö., Konkan, R., & Sungur, M. Z. (2010). İnternet bağımlılığı ve bilişsel davranışçı terapisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 261-268.

Şevik, Y. (2014). *İlkokul müdür ve müdür yardımcılarının öğrencilerin akademik başarısını etkileyen faktörlere ilişkin görüşleri ile akademik başarısına katkıları*. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.

Taçyıldız, Ö. (2010). *Lise öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin bazı değişkenlere göre yordanması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, İzmir.

Tarı-Cömert, I. (2007). *İstanbul'da yaşayan 18-28 yaş arası üniversite öğrencilerinin internet ve madde kullanımlarının ilişkilendirilmesi*. Doktora Tezi (Yayımlanmamış), İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Tay, B. (2007). Öğrenme stratejilerinin hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi dersinde akademik başarıya etkisi. *Milli Eğitim*, 173, 87-102.

Taylan, H., & Işık, M. (2015). Sakarya'da ortaokul ve lise öğrencilerinde internet bağımlılığı. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkish*, 10 (6), 855-874.

Taylor, S. E., Peplau, L. A., & Sears, D. O. (2012). *Sosyal Psikoloji (A. Dönmez, Çev)*. Ankara: İmge Yayınevi.

TDK (Türk Dil Kurumu). (2014). *Çocuk ve İlk Gençlik Edebiyatı*. Ankara: TDK.

Toraman, M. (2013). *İnternet bağımlılığı ve sosyal ağ kullanım düzeylerinin ortaöğretim öğrencilerinin akademik başarıları ile ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.

TÜİK. (2015). *Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması*. <http://www.tuik.gov.tr>

TÜİK. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13569>

Türkoğlu, S. (2013). *Ergenlerin problemleri internet kullanımları ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bilim Dalı, İstanbul.

Usta, E., Bozdoğan, A. E., & Yıldırım, K. (2007). Sınıf öğretmeni adaylarının internet kullanımına ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 209-222..

Üneri, Ö., & Tamdır, C. (2011). Bir grup lise öğrencisinde internet bağımlılığı değerlendirmesi: kesitsel bir çalışma. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*, 24, 265-272.

Yalçın, N. (2014). *İnterneti doğru kullanıyor muyuz? İnternet bağımlısı mıyız? Çocuklarımız ve gençlerimiz risk altında mı?* <http://ab.org.tr/ab06/bildiri/113.doc>

Yavuzer, H. (2011). *Okul Çağı Çocuğu (14. Basım)*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Ybarra, M. (2004). Linkages Between Depressive Symptomatology And İnternet Harassment

Yıldırım, A., Doğanay, A., & Türkoğlu, A. (2000). *Okulda Başarı İçin Ders Çalışma ve Öğrenme Becerileri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, E., Şahin, Y. L., Haseski, H. İ. & Erol, O. (2014). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi: Balıkesir ili örneği. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 134-143.

Young, K. S., Pınster, M., Omara, J., & Buchanan, J. (2000). *Cyber-Disorders: the mental health concern for The new millennium*. *CyberPsychology and Behavior*, 3(5), 475-479.

Young, K. S. (1996). *Internet addiction: the emergence of a new clinical disorder*. *CyberPsychology and Behavior*, 1(3), 237-244.

Young, K. S. (1998). *Internet addiction test (IAT)*. <http://netaddiction.com/internet-addiction-test/>

Yücel, Z., & Koç, M. (2011). The relationship between the prediction level of elementary school students' math achievement by their math attitudes and gender. *Elementary Education Online*, 10(1), 133-143.

Yüksel, G., & Baytemir, K. (2010). İlköğretim öğrencilerinin internet kullanım amaçları ile algıladıkları sosyal destek düzeylerinin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 1-20.

EKLER

Ek- 1: Araştırma İzin Belgesi

T.C.
YOZGAT VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 55005497-605.01-E.22195858
Konu : Araştırma İzni

22/12/2017

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 22/08/2017 tarihli ve 35558626-10.06.01.E.12607291 sayılı 2017/25 nolu genelgesi.
b) Necmettin Erbakan Üniversitesi Rektörlüğünün 13/12/2017 tarihli ve 48178250- 300-E.17527 sayılı yazısı.

Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Orhan MEDİKOĞLU "İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu anket çalışmasını ilimiz Boğazlıyan ilçesi ilkokullarında 4. sınıf öğrencilerine 2017-2018 eğitim öğretim yılı içerisinde uygulanmasına ilişkin izin isteğine ait ilgi (b) yazı ve işlemler belgeler yazımız ekinde sunulmuştur.

Söz konusu araştırmaya ait anket uygulamasının, ilgi (a) genelgede belirtilen esaslar doğrultusunda, ilimiz Boğazlıyan ilçesi ilkokullarında öğrenim gören 4. sınıf öğrencilerine yapılmasında herhangi bir sakınca bulunmamakta olup; Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Yusuf YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek: İlgi (b) Yazı ve Ekleri (27 sayfa)

O L U R
22/12/2017
Salih ALTUN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek-2: Kişisel Bilgi Formu Örneği

Değerli Öğrenciler,

Bu formda bulunan ifadeler, “İlkokul 4.Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanımı”nı değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Vereceğiniz cevaplar, kendi görüşlerinizi yansıtmalıdır. Her ifade ile ilgili görüşünüzü belirtirken, önce dikkatle okuyarak düşüncenizin karşısındaki size uygun olan ifadeyi (X) işaretleyiniz. Vereceğiniz cevaplar gizli tutulacak ve araştırma amacı dışında kullanılmayacaktır. Lütfen boş bırakmayınız. Araştırmanın başarısı ve amacına ulaşması tümüyle sizin katılımınıza bağlıdır. Katkılarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Öğrt. Orhan MEDİKOĞLU
N. E. Ü. Eğitim Bilimler Enstitüsü
Temel Eğitim Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Cinsiyetiniz?

1. Kız ( ) 2. Erkek ( )

Yaşınız?

1. 6-8 ( ) 2. 8-10 ( )

2. Okulunuzun Adı: .....

Kişisel bilgisayarınız var mı?

1. Evet ( ) 2. Hayır ( )

3. Bilgisayar kullanmayı biliyor musunuz?

1. Evet ( ) 2. Hayır ( )

4. İnternete bağlanıyor musunuz?

1. Evet ( ) 2. Hayır ( )

5. İnternete genelde nereden bağlanıyorsunuz?

1. Ev ( ) 2. Okul ( ) 3. İnternet Kafe ( ) 4. Diğer ( ) (.....)

6. İnternete haftada kaç saat bağlanıyorsunuz?

1. 1-5 saat ( ) 2. 6-10 saat ( ) 2. 11-15 saat ( ) 3. 16-20 saat ( ) 4. 21-25 saat ( )
5. 25 saatten fazla ( )

7. İnterneti genellikle hangi amaç için kullanıyorsunuz? (En fazla 3 olmak üzere birden fazla işaretlenebilir)

1. Ödev Araştırma ( ) 2. Oyun Oynama ( ) 3. Haber Okuma ( )
Kitap Okuma ( ) 5. Eğlence ( ) 6. Sohbet/Haberleşme ( ) 7. Bilgi edinme ( )
8. Diğer (.....)

8. Herhangi bir sosyal ağ sitesi (facebook, twitter vb.) adresiniz var mı?

1. Evet ( ) 2. Hayır ( )

9. İnterneti neye benzetiyorsunuz? (Birden fazla şıkkı işaretleyebilirsiniz)

1. Bilgi kaynağı ( ) 2. Oyun yeri ( ) 3. İletişim aracı ( ) 4. Çalışma ortamı ( ) 5. Haber alma aracı ( ) 6. Gezinti- sörf ( ) Yardım aracı ( ) 8. Yararları ve zararları olan bir araç ( )
9. Her şey ( )

10. Annenizin Eğitim Durumu

1. İlkokul ( ) 2. Ortaokul ( ) 3. Lise ( ) 4. Üniversite ( ) 5. Okuryazar değil/terk ( )

11. Babanızın Eğitim Durumu

1. İlkokul ( ) 2. Ortaokul ( ) 3. Lise ( ) 4. Üniversite ( ) 5. Okuryazar değil/terk ( )

12. Annenizin Mesleği

1. Ev hanımı ( ) 2. Öğretmen ( ) 3. Memur ( ) 4. Hemşire ( ) 5. Çiftçi ( ) 6. Emekli ( )
7. Diğer ( ) 8. Diğer ( ) 9. Hayatta değil ( )

13. Babanızın Mesleği

1. Polis/Subay ( ) 2. Öğretmen ( ) 3. Memur ( ) 4. Esnaf/Serbest meslek ( ) 5. İşçi ( )
6. Çiftçi ( ) 7. Emekli ( ) 8. Diğer ( ) 9. Hayatta değil ( )

14. Ailenizin Yaşadığı Yer

1. İl Merkezi ( ) 2. İlçe Merkezi ( ) 3. Kasaba ( ) 4. Köy ( )

15. Akademik başarı notu:.....

Ek-3: İnternet Bağımlılık Ölçeği Örneği

İNTERNET BAĞIMLILIK ÖLÇEĞİ					
Aşağıdaki her bir maddeyi okuyarak, bu madde sizin için her zaman doğru ise “ Tamamen Katılıyorum ”, genelde doğru ise “ Katılıyorum ”, emin değilseniz “ Kararsızım ”, genelde doğru değilse “ Katılmıyorum ”, hiçbir zaman doğru değilse “ Kesinlikle Katılmıyorum ” şeklinde işaretleme yapmanız rica olunur.	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Yoksunluk					
1. İnternet <u>kullanmadığım</u> zaman kendimi gergin/huzursuz hissederim.					
2. İnternet kullanmak isteyip de kullanmadığım zaman sinirli/öfkeli olurum.					
3. İnternet bağlantısı koparsa ya da yavaşlarsa sinirlenirim/öfkelenirim.					
4. İnternet kullandığım zamanlarda hiç olmadığım kadar mutlu/huzurlu olurum.					
5. Kendimi endişeli ya da sıkıntılı hissettiğim zamanlarda internet kullanmak beni rahatlatır.					
6. Birileri beni internetin başından kaldırırsa sinirlenirim.					
7. Sorunlarımdan kaçmak için internet kullanmaya yönelirim.					
8. İnternete, planladığım zamanda giremezsem sinirlenirim.					
9. Çevremde birileri varken, <u>yalnız kalıp</u> , internete girmeyi isterim.					
10. İnterneti <u>kullanmadığım</u> zamanlarda internete girmek için sabırsızlanırım.					
11. Gittiğim yerlerde internet bağlantısı ararım.					
Kontrol Güçlüğü					
12. İnternet kullanmamı sınırlamakta ya da kontrol etmekte güçlük çekerim.					
13. Sabah uyandığımda ilk aklıma gelen internete girmek olur.					
14. İnternette her defasında, bir öncekinden daha uzun süre kalmak isterim.					
15. İnternette planladığımdan daha uzun süre kalırım.					
16. İnternet <u>kullanmadığım</u> zamanlarda bile interneti düşünürüm.					
17. İnternette iken acıktığımı, susadığımı hissetmem ya da farkına varmam.					
18. İnternette daha fazla zaman geçirmek için başka planlarımı iptal ederim.					
19. İstedğim zaman internetin başından <u>kalkamam</u> .					
20. Ailem beni çağırrsa dahi internetin başından <u>kalkamam</u> .					

21. İnternet kullanabilmek için uykumdan ödün veririm.					
İşlevsellikte Bozulma					
22. İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile sorunlar yaşarım.					
23. Arkadaşlarım beni çağırrsa dahi internetin başından <u>kalkmam.</u>					
24. İnternet kullanmamdan dolayı başka etkinliklere (spor, sinema, kitap okuma vb.) ilgim azalır.					
25. İnternet kullanmamdan dolayı ev/iş/okul sorumluluklarımı yerine getiremem ya da ihmal ederim.					
26. Çevremdekiler internette harcadığım zamandan dolayı şikayet eder.					
27. İnternet kullanmamdan dolayı ailem ile daha az zaman geçiririm.					
28. İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile daha az zaman geçiririm.					
Sosyal İzolasyon					
29. İnternet kullanmamdan dolayı arkadaşlarım ile sorunlar yaşarım.					
30. İnternet ortamında edindiğim arkadaşlıkları gerçek yaşamdaki arkadaşlarıma tercih ederim.					
31. Gerçek yaşamdaki arkadaşlarımla dışarıda görüşmek yerine internette görüşmeyi tercih ederim.					
32. Arkadaşlarımı internetten edinirim.					
33. İnternet benim en iyi arkadaşımdır.					
34. İnternetsiz bir yaşam bana anlamsız/boş gelir.					
35. İnternet kullanmamdan dolayı yüz yüze iletişimde zorluk yaşarım.					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Orhan MEDİKOĞLU	İmza:	
Doğum Yeri:	Kayseri		
Doğum Tarihi:	08.11.1987		
Medeni Durumu:	Evli		
Öğrenim Durumu			
Derece	Okulun Adı	Program	Yer
İlköğretim	Ahmet Baldöktü İlkokulu		Kayseri
Ortaöğretim	Ahmet Baldöktü İlkokulu		Kayseri
Lise	Fevzi Çakmak Lisesi		Kayseri
Lisans	Selçuk Üniversitesi	Sınıf Öğretmenliği	Konya
Yüksek Lisans	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Sınıf Eğitimi	Konya
İlgi Alanları:	Kitap okumak, müzik dinlemek, seyahat etmek		
İş Deneyimi:	2010/2011 Yozgat Akdağmadeni Gümüşdibek İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen, 2011/2015 Yozgat Akdağmadeni Umutlu İlkokulu Sınıf Öğretmeni 2015/2018 Yozgat Boğazlıyan Kaymakam Kemal Bey İlkokulu Sınıf Öğretmeni		
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	Dr. Öğr. Ü. Osman Dalaman Doç. Dr. Sabahattin Çiftçi		
Tel:	0539- 375- 51- 28		
Adres	Yenidoğan Mah. Celal Atik Cad. Dilayyapı Kooperatifleri C blok Kat: 1 No: 3 Boğazlıyan / Yozgat orhan_hoca3842@hotmail.com		